

חברת החשמל לישראל בע"מ

תוכן עניינים

דוח רבעוני לתקופת שלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2017

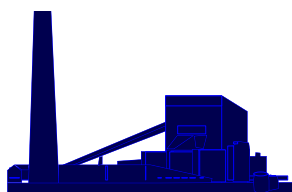
פרק א'(עדכון) - תיאור עסקי התאגיד לדיווח תקופתי לשנת 2016

פרק ב' - דוח הדירקטוריון על מצב עסקי התאגיד

תוספת שנייה - דוח של הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה
הפנימית על הדיווח הכספי

פרק ג' - דוחות כספיים

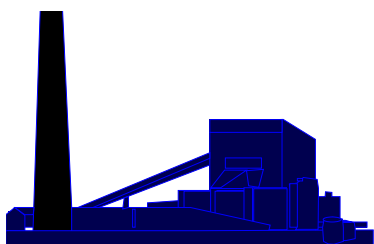
נספח א' - חוות דעת אקטואר החברה

חברת החשמל לישראל בע"מ
עדכון פרק א' (תיאור עסקי התאגיד)
לדיווח תקופתי לשנת 2016

לתקופה שנסתיימה
ביום 31 במרס 2017

עדכון פרק א' (תיאור עסקי התאגיד)

לדיווח תקופתי לשנת 2016 ("הדוח התקופתי")¹

של חברת החשמל לישראל בע"מ ("החברה" או "חברת החשמל")

בהתאם לתקנה 39א' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, להלן יובא פירוט בדבר שינויים או חידושים מהותיים אשר אירעו בעסקי החברה בכל עניין שיש לתארו בדוח התקופתי של החברה, במהלך שלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2017 ועד למועד פרסום דוח זה, על פי סדר הסעיפים בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי.

פרק זה של הדוח הרבעוני נערך מתוך הנחה כי בידי המעיין בו מצוי פרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי.

יצוין, כי למונחים בפרק זה תהא המשמעות הנודעת להם בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי, אלא אם צוין במפורש אחרת.

1. מקטע הייצור

1.1. סעיף 7.7: פיתוח משק החשמל – מקטע הייצור

1.1.1. סעיף 7.7.3: תחזית הביקוש לחשמל

בהמשך למפורט בסעיף 7.7.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי בקשר לתחזית הביקוש לחשמל, תחזית שיא הביקוש המשקי משמשת לתכנון ארוך טווח של מערכת החשמל על כל מרכיביה. תחזית שיא הביקוש המשקי מתבססת על עומס חום קיצוני בקיץ, עומס קור קיצוני בחורף, עלייה שנתית ממוצעת של 2% בתמ"ג לנפש ו - 1.7% גידול שנתי ממוצע באוכלוסייה. על פי התחזית מספטמבר 2015 יגדל שיא הביקוש המשקי ב 2.8% בממוצע לשנה בין השנים 2015-2030.

1.1.2. סעיף 7.7.4: פיתוח צפוי של כושר ייצור נוסף

בהמשך למפורט בסעיף 7.7.4 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי בקשר לפניית יו"ר רשות החשמל לשר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ("השר") ולשר האוצר מיום 15 בנובמבר 2016, בבקשה להביא לאישור המלצה לביטול פרויקט D בתוכנית הפיתוח של חברת החשמל, ביום 30 במרס 2017 התקבל בחברה מכתבו של השר ("המכתב"), לפיו בתוקף סמכותו לפי סעיף 19 לחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996, לאחר התייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר, מאשר השר בזאת את ביטול פרויקט D, קרי ביטול ההקמה של שתי יחידות תרמיות קיטוריות בתצורת גז טבעי – פחם, כל אחת בשילוב עם טורבינת גז המופעלת בגז טבעי בגיבוי סולר, במתחם רוטנברג (פרויקט D). במכתב הבהיר השר כי אין בביטול פרויקט D כדי לבטל או לשנות מתכנית הפיתוח בכל היבט אחר וכי הוא מבקש שלא יעשו שינויים בתכנית הפיתוח למערכת ההולכה וההשנאה בעקבות ביטול פרויקט D, אלא אם ניתן אישור מפורש לכך לפי כל דין.

1.1.3. סעיף 7.7.5: תכנית הפחתת הפליטות

בהמשך למפורט בסעיף 7.7.5 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי בקשר עם היתרי הפליטה אשר קיבלה החברה ואמצעי הפחתת הפליטות אותם נדרשת החברה להתקין בהתאם לאותם היתרים, בסוף חודש מרס 2017 הופעלה לראשונה הארובה הרביעית בתחנת הכוח אורות רבין, תוך הפעלת מערכת הסולקנים (ה – FGD) ביחידה 5.

¹ כפי שפורסם ביום 20 במרס, 2017 (מס' אסמכתא: 2017-01-026295)

1.2. סעיף 7.9: חומרי גלם וספקים

1.2.1. סעיף 7.9.2:

הטבלה שלהלן מציגה את שיעור התפלגות הייצור בחברה (באחוזים) לפי סוגי הדלקים ששימשו במקטע הייצור לייצור חשמל בשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2017 וביום 31 במרס 2016:

שלושה חודשים		
שנסיימו ביום 31 במרס		
2016	2017	
באחוזים		
55.38	45.49	פחם
42.52	49.51	גז טבעי *
1.30	3.90	גז נוזלי *
0.48	1.00	סולר
0.32	0.10	מזוט
100	100	סה"כ

* אומדן חלוקת ייצור החשמל באמצעות גז טבעי לפי מקורותיו (מאגר תמר ו-LNG) חושב על בסיס כמויות הגז (טונות) היחסיות בהתאמה בהנחה שלגז משני המקורות ערך היסק תחתון זהה.

1.2.2. סעיף 7.9.3:

הטבלה להלן מציגה את סך עלויות הדלקים בחברה (כולל שכר עבודה משווק) אשר שימשו לייצור חשמל במקטע הייצור בשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2017 וביום 31 במרס 2016:

שלושה חודשים		
שנסיימו ביום 31 במרס		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
699	809	פחם
855	1,055	גז טבעי
96	141	גז נוזלי
70	121	סולר
36	27	מזוט
(21)	(12)	הפרשה לירידת ערך מזוט
1,735	2,141	סה"כ

1.3. סעיף 7.11: מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד במקטע הייצור

לעדכונים ושינויים בענייני התעריף ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2017 ("הדוחות הכספיים").

1.4. סעיף 7.12.2.2: סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם – מקטע הייצור – פליטות לאוויר של אבק פחם ואבק אפר פחם

בהמשך לאמור בסעיף 7.12.2.2 בדוח תיאור עסקי התאגיד התקופתי, בנוגע לשימוע שנערך במשרד להגנת הסביבה בעניין פליטת אבק פחם ממאגר הפחם בתחנת הכח רוטנברג, בחודש מרץ 2017 התקבלה הודעת המשרד להגנת הסביבה, לפיה הוחלט להגיש את התיק למשטרה הירוקה וכן להמליץ על פתיחה בחקירה בנושא.

סעיף 9.7.4.2: פיתוח משק החשמל – מקטע החלוקה – תקציב הפיתוח של מקטע החלוקה

ביום 21 במאי 2017 התקבל בחברה מכתב מרשות החשמל המתייחס לשלב ב' של הפרויקט, ולפיו הצוות המקצועי שוקל להמליץ למליאת הרשות לקדם את נושא המניה החכמה באופן שלא יהיה תלוי בשלב ב', אלא לאחר בחינת עלות תועלת של הפרויקט. לפיכך מתבקשת החברה להציג בפני הרשות תכנית עסקית לפריסה ארצית של מונים חכמים לצרכנים ביתיים ולצרכנים אחרים. החברה נערכת להכנת מענה שיוצג לרשות וממשיכה בקידום הפרויקט עפ"י מפת הדרכים שאושרה בחברה.

3. עניינים הנוגעים לפעילות החברה בכללותה

3.1. סעיף 13: הון אנושי

3.1.1. סעיף 13.2: מצבת העובדים לפי תחומי פעילות

נכון ליום 31 במרס 2017, בחברה 12,000 עובדים.

3.1.2. סעיף 13.5.1: תוכניות תגמול לעובדים, הטבות והסכמי העסקה – הסכמי העסקה

לפרטים בדבר תוספת להסכם הקיבוצי המיוחד אשר נחתם בין החברה לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וארגון העובדים מיום 11 בדצמבר 2016 בדבר פרישות מוקדמות ומתן קביעות לעובדים ארעיים ולפרטים בדבר אומדן הפרשת עלויות הפרישה המוקדמת בדוחות הכספיים, ראה ביאור 15. בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר בקשה לצו מניעה אשר הוגשה כנגד החברה על ידי קבוצת גמלאים, בגין הכללתם בהסדר אשר נקבע לעניין הסדר חריגות השכר בהסכם הקיבוצי, ודחיית הבקשה על ידי בית הדין, ראה ביאור 1.1.5. בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר פסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה בערעורים בעניין היועצות מראש עם נציגות העובדים, וקיום משא ומתן ביחס להשלכתה של הרפורמה על תנאי עבודתם וביטחונם התעסוקתי נוכח הרפורמה המתוכננת במשק החשמל, ראה ביאור 1.2.9. בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר עיצומי עובדים וסכסוכי עבודה ראה ביאור 9.9. בדוחות הכספיים.

3.2. סעיף 18: מימון

3.2.1. סעיף 18.1: כללי

לפרטים אודות הנפקת שתי סדרות אגרות חוב סחירות של החברה על פי תשקיף מדף מיום 27 בנובמבר 2015, ראה ביאור 7. א. (1) בדוחות הכספיים.

3.2.2. סעיף 18.4: אשראי שנתקבל מתאריך הדוחות ועד למועד החתימה על דוח זה

לפרטים אודות פירעונות מהותיים מיום 9 באפריל 2017 של אגרות חוב, ראה ביאור 7. א. (3) בדוחות הכספיים.

3.3. סעיף 21: מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד

3.3.1. סעיף 21.5.5: מבקר המדינה

ביום 16 במאי 2017 פורסם דוח מבקר המדינה השנתי מספר 67' לשנת 2017 ונכלל בו דוח בנושא "הסכם הגז של חברת החשמל" ("דוח המבקר"). הדוח האמור מבקר את פעולתם של מספר גופים ורשויות במשק החשמל, בהם חברת החשמל, ביחס להסכם הגז בו התקשרה החברה עם שותפות תמר ("הסכם תמר"). בכל הנוגע לחברת החשמל, מתייחס הדוח בעיקר לנושאים הבאים בהסכם תמר: א. המלצה לשקול לפעול (יחד עם משרד האוצר ומשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים) להפחתת מחיר גז בהסכם תמר (לרבות עריכת התאמות ביחס לנוסחת ההצמדה), בסמוך למועדי פתיחת המחיר שנקבעו בהסכם (בשנים 2021 ו-2024); ב. השגות לעניין תחזית הצמיחה בה השתמשה החברה ביחס לביקוש הצפוי לחשמל; ג. לדעת המבקר, החברה לא נקטה צעדים מספקים מול שותפות תמר לקידום הנחת צינור גז שני על ידי שותפות תמר.

בהסתמך על טיוטת דוח המבקר אשר הועברה להתייחסות החברה בחודש פברואר 2017, הכינה החברה "תכנית לתיקון ליקויים" אשר נשלחה למשרד מבקר המדינה, לרשות החברות ולאגף לענייני ביקורת המדינה במשרד ראש הממשלה. בהתאם לתכנית האמורה, בכוונת החברה: א. לפעול לתיקון המחיר בשיתוף עם רשות החשמל, משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ומשרד האוצר במועדים הנקובים בדוח המבקר כמפורט לעיל; ו - ב. לפרסם נוהל חברה בנושא "הכנת תחזית תמהיל דלקים

והבקרה על השפעת השינויים בה", בו יעודכן, בין היתר, ההיבט התהליכי-ביקורתי של תחום עריכת התחזיות בחברה בנושא חישוב סל הדלקים. בעניין הנחת צינור הגז השני, החברה לא קיבלה את עמדת המבקר.

3.3.2 סעיף 21.7: תכנון ובנייה

לעניין החלטת ממשלה מיום 2 באפריל 2017, במסגרתה קבעה הממשלה תנאים וקריטריונים להסמכה להכנת תכניות לתשתית לאומית לייצור חשמל ולהגשתן לוועדה לתשתיות לאומיות, ראה ביאור ג1. בדוחות הכספיים.

3.4 סעיף 23: הליכים משפטיים – תביעות תלויות

3.4.1 סעיף 23.2 (ה): הליכים תלויים ועומדים

בהמשך למפורט בסעיף 23.2 (ה) בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי, בקשר לבקשת הערעור על פסק הבוררות אשר הוגשה לבית המשפט העליון בשווייץ על ידי החברות **EGAS** ו-**EGPC** ("חברות הגז הלאומיות המצריות") ותגובת החברה לבקשה, ביום 27 באפריל 2017 נתקבלה בחברה החלטת בית המשפט העליון בשווייץ אשר דחתה את הערעור שהגישו חברות הגז הלאומיות המצריות וקבעה, כי על העותרים לשלם את אגרת בית המשפט וכי העותרים יחויבו לשלם לחברה שיפוי בגין ההליך בבית המשפט בסך 250,000 פרנקים שווייצריים. בהתאם להחלטת בית המשפט העליון בשווייץ, הנימוקים להחלטה יועברו בהמשך. החברה פועלת לגביית הסכומים להם היא זכאית לפי פסק הבוררות. יחד עם זאת, למועד חתימת הדוחות הכספיים אין ביכולתה של החברה להעריך את סיכויי הגבייה של הסכום אשר נפסק לטובתה במסגרת הבוררות.

3.4.2 סעיף 23.2 (ו): הליכים תלויים ועומדים וסעיף 27: אירוע או עניין החורגים מעסקי התאגיד הרגילים

בהמשך למפורט בסעיף 23.2(ו) בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי בנוגע להסכם הפשרה בין החברה לבין **Siemens AG** וסימנס ישראל בע"מ ("חברות סימנס"), לפיו נשמרה לחברה הזכות להמשיך בתביעתה כנגד מר דן כהן, דירקטור לשעבר בחברה, וכן לתבוע כל גורם אחר בחברה אשר קיבל שוחד מחברות סימנס ובהמשך למפורט בסעיף 27 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי בדבר גיבוש הסדר טיעון במסגרת הליך גישור בו הרשיע בית המשפט המחוזי בתל אביב חמישה מבין שישה נאשמים שהינם עובדים ונושאי משרה לשעבר בחברה בגין קבלת שוחד מחברות סימנס, ביום 6 באפריל 2017 הובא לידיעת החברה, כי ביום 3 באפריל 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב הודעה לפיה המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ניהול ותפקידים מיוחדים) החליט לעכב את ההליכים נגד מר אלמקיאס, וזאת מתוקף סמכותו בחוק.

ביום 9 באפריל 2017 הגישה החברה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז כתב תביעה מתוקן כנגד מר כהן וכן כתב תביעה כנגד חמישה עובדים לשעבר בחברה (שלא היו צד לכתב התביעה המקורי), שהורשעו כולם, על פי הודאתם, בלקיחת שוחד מחברות סימנס. התביעה הוגשה גם כנגד גורמים נוספים, שבאמצעותם שולמו סכומי השוחד למקבלי השוחד. במסגרת כתב התביעה המתוקן תובעת החברה לקבל הן את סכומי השוחד ששולמו בפועל לכל אחד ממקבלי השוחד והן את הסכומים שהועברו על ידי חברות סימנס לגורמים הנוספים לצורך תשלום שוחד לגורמים בחברת החשמל, שלא שולמו לבסוף כשוחד. סכום התביעה הכולל עומד על סך של 110 מיליון ש"ח.

יפתח רון - טל
יו"ר הדירקטוריון

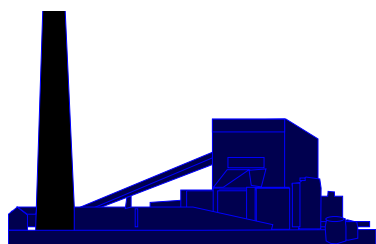
עופר בלוך -
המנהל הכללי

תאריך האישור: 23 במאי 2017

חברת החשמל לישראל בע"מ

פרק ב' - דוח הדירקטוריון
על מצב ענייני החברה
לשלושת החודשים שנסתיימו
ביום 31 במרס 2017

דירקטוריון חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "החברה") מתכבד להגיש את דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2017 (להלן: "תקופת הדוח") בהתאם להוראות תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 (להלן: "תקנות ניירות ערך") ולהוראות רשות החברות הממשלתיות (להלן: "רשות החברות הממשלתיות").

דוח הדירקטוריון לתקופה נעשה בהתחשב שבפני קורא הדוח מצוי הדוח התקופתי של החברה ליום 31 בדצמבר 2016.

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד:

1. תיאור תמציתי של החברה וסביבתה העסקית:

א) כללי

החברה פועלת כמערכת אחת משולבת ומתואמת העוסקת באספקת חשמל לצרכנים, החל משלב ייצורו של החשמל, הולכתו, חלוקתו, אספקתו של החשמל וכן בסחר בו - הכל בהתאם לרישיונות אשר הוענקו לה לכל סוג פעילות, ואשר הינם בתוקף, למועד אישור הדוחות הכספיים, עד יום 15 בנובמבר 2017. החברה עוסקת גם בהקמת תשתיות הנדרשות לפעילויות האמורות. פעילותה של החברה כוללת שלושה תחומי פעילות עיקריים: ייצור חשמל, הולכה והשגאה של חשמל וחלוקת חשמל, וכן היא פועלת כמנהל מערכת החשמל. החברה מספקת חשמל למרבית צרכני החשמל במדינה. החברה הינה בבעלות מדינת ישראל המחזיקה בכ- 99.85% ממניותיה ולפיכך היא ופעילותה כפופים בין היתר להוראות חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (להלן: "חוק החברות הממשלתיות"). החל מיום 5 במרס 1996 פועלת החברה בהתאם לחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 ותקנותיו (להלן: "חוק משק החשמל"). חוק משק החשמל החליף את פקודת זיכיונות החשמל ולפיו הוקמה רשות החשמל אשר תפקידה בין השאר קביעת תעריפי החשמל ודרכי עדכוןם וכן מתן רישיונות ופיקוח על מילוי הוראות שנקבעו ברישיונות (אשר במקרים מסוימים מצריכים את אישור השר). לפרטים נוספים אודות חוק משק החשמל ובכלל זה לפרטים בדבר סמכויותיה ותפקידה של רשות החשמל, בין היתר בהתאם לתיקון שבוצע בחוק משק החשמל ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2017 (להלן: "דוחות כספיים") וכן בביאור 1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 (להלן: "דוחות כספיים שנתיים").

ב) סקירת תמצית השינויים בסביבה העסקית בתקופת הדוח

- 1) לפרטים בדבר הוראות דין מהותיות החלות על החברה בתחום הגנת הסביבה, לרבות פירוט בנוגע לפרוייקט הפחתת הפליטות, ראה ביאור 1.ז. בדוחות הכספיים.
- 2) ביום 31 במרס 2017 הופעלה לראשונה הארובה הרביעית בתחנת הכוח אורות רבין, תוך הפעלת מערכת הסולקנים ביחידה 5, כל עוד רגולטורית, נושא הארכת אורך החיים של התחנות ותזרים המזומנים הנובע מהארכה זו נמצא בשימוע משני, ולא הובהר סופית ולא חל שינוי בתקופת השימוש החזוי, החברה לא שינתה את תקופת ההפחתה של התחנות הפחמיות בדוחותיה הכספיים. בהתאם להחלטה הרגולטורית שתתקבל תבחן החברה מחדש את תקופת ההפחתה של התחנות הפחמיות.
- 3) לפרטים בדבר בדיקות והחלטות הממונה על ההגבלים העסקיים הנוגעות לפעילות החברה, ראה ביאור 1.ח. בדוחות הכספיים.
- 4) לפרטים בדבר גיוסים ופירעונות של אגרות חוב והלוואות בתקופת הדוח ולאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, וכן בנושא דירוג האשראי של החברה, ראה ביאור 7 בדוחות הכספיים.
- 5) לפרטים בנושא עדכוני תעריף והחלטות הרשות לחשמל בתקופת הדוח, ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים.
- 6) לפרטים בנושא פרשת השוחד מחברת סימנס וההתפתחויות שחלו בתקופת הדוח, ראה ביאור 9 ב.6 בדוחות הכספיים.
- 7) לפרטים בנושא הודעת שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים בדבר ביטול ההקמה של שתי יחידות תרמיות קיטוריות בתצורת גז טבעי – פחם, כל אחת בשילוב עם טורבינת גז המופעלת בגז טבעי בגיבוי סולר, במתחם רוטנברג (פרויקט D), ראה סעיף 1.1 בפרק א'- עידכון תיאור עסקי התאגיד ליום 31 במרס 2017.
- 8) לפרטים בנושא עידכונים ותוספות להסכמים הקיבוציים ראה ביאור 1.5. בדוחות הכספיים.
- 9) לפרטים בנושא דחיית הערעור על פסק הבוררות שהוגש לבית המשפט העליון בשווייץ על ידי חברות הגז הלאומיות המצריות, ראה ביאור 5.9 ב.5 בדוחות הכספיים.

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

1. תיאור תמציתי של החברה וסביבתה העסקית: (המשך)

(ב) סקירת תמצית השינויים בסביבה העסקית בתקופת הדוח (המשך)

(10) לפרטים בנושא פסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה בעניין זכותם של נציגות העובדים בנקיטת עיצומים לנוכח הרפורמה המתוכננת במשק החשמל והוצאת נתח משמעותי של ייצור החשמל מידי החברה ליצרנים פרטיים, ראה ביאור 9.ג. בדוחות הכספיים.

(11) לפרטים בנושא דוח מבקר המדינה, ראה סעיף 3.3 בפרק א'-עדכון תיאור עסקי התאגיד ליום 31 במרס 2017.

(ג) יעדים פיננסיים עיקריים

להלן היעדים לתום תקופת התכנון הפיננסי החמש שנתי (2021-2017):

(1) יחס חוב פיננסי ריאלי נטו ל-EBITDA: היעד הינו יחס של עד 5.5. בפועל ליום 31 במרס 2017 היחס עומד על כ- 5.8 (היחס מבוסס על החוב הפיננסי הריאלי נטו של החברה ליום 31 במרס 2017 שהינו 42,333 מיליוני שקל חדש ועל ה- EBITDA המחושבת לתוצאות ארבעת הרבעונים האחרונים בסך של 7,332 מיליוני שקל חדש).

(2) יחס סך החוב לסך הנכסים (מינוף) יקטן ל- 75% בהדרגה (נכון ליום 31 במרס 2017 היחס עומד על כ- 79%).

(3) שמירה על דירוג בינלאומי של 'BBB-' לפחות הקיים היום בחברה (לפרטים בדבר דירוג האשראי של החברה ראה ביאור 7.ב. בדוחות הכספיים).

(4) יתרת מזומנים וההשקעות לזמן קצר לא יפחתו מ- 1.7 מיליארד שקל חדש. (בהתאם להחלטת הדירקטוריון המעודכנת, מיום 23 במאי 2017, כי קווי אשראי מובטחים לא מנוצלים לתקופה של מעל שנה עד לשווי של 1.3 מיליארד שקל חדש, מהווה השלמה לכרית הביטחון בסך של לפחות 3 מיליארד שקל חדש). נכון ליום אישור הדוחות הכספיים החברה עומדת ביעד.

(5) היעד בהתאם לתוכנית הפיננסית החמש שנתית, הינו הפחתת חוב פיננסי ריאלי נטו בהיקף של 0.5 מיליארד שקל חדש בשנה לפחות. בפועל בתקופת הדוח הקיטון בחוב נטו כאמור הינו בסך של 0.9 מיליארד שקל חדש ובשנת 2016 הקיטון הינו בסך של כ- 1.4 מיליארד שקל חדש.

חברת החשמל לישראל בע"מ

דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה
לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2017

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

2. מצב כספי:

להלן נתוני המצב הכספי של החברה לימים 31 במרס 2017 ו- 31 בדצמבר 2016:

במיליוני שקל חדש					
מספר הסבר	אחוזים	גידול (קיטון)	31 בדצמבר 2016	31 במרס 2017	
נכסים שוטפים					
(א1)	(10%)	(364)	3,488	3,124	מזומנים ושווי מזומנים.....
	(3%)	(31)	960	929	השקעות לזמן קצר.....
(א2)	(1%)	(21)	4,155	4,134	לקוחות בגין מכירות חשמל.....
(א3)	(12%)	(93)	803	710	חייבים ויתרות חובה.....
(ב)	(9%)	(97)	1,031	934	מלאי דלקים.....
	(1%)	(1)	125	124	מלאי מחסנים.....
	(6%)	(607)	10,562	9,955	
נכסים שאינם שוטפים					
(ב)	4%	34	882	916	מלאי דלקים.....
	36%	294	822	1,116	חייבים לזמן ארוך.....
	(9%)	(5)	57	52	השקעה בחברה כלולה.....
	18%	323	1,761	2,084	
נכסים בגין הטבות לאחר סיום העסקה:					
(ג)	(8%)	(486)	5,987	5,501	עודף נכסי תוכנית הפנסיה על מחויבות לפנסיה.....
	(1%)	(23)	1,615	1,592	כספים בנאמנות.....
	(7%)	(509)	7,602	7,093	
רכוש קבוע, נטו:					
(ד)	2%	998	53,544	54,542	רכוש קבוע מופעל, נטו.....
	(16%)	(1,204)	7,488	6,284	רכוש קבוע בהקמה.....
	0%	(206)	61,032	60,826	
	(2%)	(25)	1,279	1,254	נכסים בלתי מוחשיים, נטו.....
	(1%)	(1,024)	82,236	81,212	
(ז)	18%	373	2,098	2,471	יתרות חובה של חשבונות פיקוח נדחים.....
	(1%)	(651)	84,334	83,683	סך נכסים ויתרות חובה של חשבונות פיקוח נדחים.....

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

2. מצב כספי: (המשך)

להלן נתוני המצב הכספי של החברה לימים 31 במרס 2017 ו- 31 בדצמבר 2016:

במיליוני שקל חדש					
מספר הסבר	אחוזים	גידול (קטיון)	31 בדצמבר 2016	31 במרס 2017	
התחייבויות שוטפות					
(ה)	(4%)	(193)	4,876	4,683	אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי
	10%	171	1,722	1,893	אחרים
	(3%)	(52)	1,637	1,585	ספקים ונותני שירותים
					זכאים ויתרות זכות
					מקדמות ממזמיני עבודות בניית עבודות
	5%	20	437	457	בביצוע
	1%	10	692	702	הפרשות
	0%	(44)	9,364	9,320	
התחייבויות שאינן שוטפות					
(ו)	(4%)	(1,428)	33,711	32,283	אגרות חוב
	17%	794	4,562	5,356	התחייבויות לתאגידים בנקאיים
					התחייבויות בגין הטבות אחרות לאחר סיום
	0%	(12)	2,766	2,754	העסקה
	(1%)	(37)	5,002	4,965	מיסים נדחים, נטו
	0%	(5)	2,504	2,499	אגרות חוב למדינת ישראל
	(9%)	(199)	2,220	2,021	התחייבות למדינת ישראל
	(2%)	(13)	797	784	התחייבויות אחרות
	(2%)	(900)	51,562	50,662	
	0%	-	908	908	הון מניות
	(4%)	(29)	718	689	קרנות הון
	(1,397%)	(433)	31	(402)	קרן הון מדידה מחדש
	2%	316	15,893	16,209	עודפים
	(1%)	(146)	17,550	17,404	
	(1%)	(1,090)	78,476	77,386	סך התחייבויות והון
(ז)	7%	439	5,858	6,297	יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים
	(1%)	(651)	84,334	83,683	סך התחייבויות, הון ויתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

2. מצב כספי: (המשך)

להלן הסברים בדבר הנתונים הכספיים של החברה כמפורט בטבלאות לעיל ליום 31 במרס 2017 לעומת 31 בדצמבר 2016 ברמת החברה (למידע אודות הדיווח המגזרי או מקטעי הפעילות של החברה ראה ביאורים 11 ו-12 בדוחות הכספיים).

(א) נכסים שוטפים:

(1) מזומנים ושווי מזומנים

לפרטים בנושא השינוי ביתרת המזומנים ראה להלן סעיף 4.א) בנושא נזילות בתקופת הדוח.

(2) לקוחות

לפרטים אודות התפתחויות ביתרת הלקוחות ובכללם לקוחות שונים ברחבי הרשות הפלשתיאית וחברת חשמל מזרח ירושלים ראה ביאור 4 בדוחות הכספיים.

(3) חייבים ויתרות חובה

הקיטון נובע ברובו מקיטון בשווי ההוגן של החלויות השוטפות של עסקאות ההגנה לאור התיסופים בדולר, באירו וביין היפני וכן מקיטון ביתרות החייבים (בגין עובדים והכנסות לקבל) המקוזזים בחלקם על ידי גידול בהוצאות מראש בגין מיסים עירוניים.

(ב) מלאי דלקים

הקיטון במלאי הדלקים (שוטף ולא שוטף) נובע בעיקרו מירידת כמות מלאי הפחם בדרך, המקוזז בחלקו על ידי העלייה במחיר הפחם והעלייה במלאי הסולר והגז הנוזלי.

מלאי הדלקים המוצג ברכוש השוטף משקף את תחזית החברה לשימוש בדלקים לתקופה אפריל 2017 - מרס 2018 וכן את מלאי המזוט המיועד למכירה בתקופה זו. יתר מלאי הדלקים, אשר על פי תחזית החברה ישמש אותה מעבר לתקופה הנזכרת וכן מלאי המזוט המיועד למכירה מעבר לתקופה זו מוצג בסעיף הרכוש הלא שוטף.

(ג) נכסים בגין הטבות לאחר סיום העסקה:

בתקופת הדוח חל קיטון בסעיף עודף נכסי תוכנית הפנסיה על המחויבות האקטוארית בעיקר בשל קיטון בנכסי התוכנית בעקבות ההשפעות של התשואה על נכסי התוכנית (קופת הגמל המרכזית לקיצבה). לפרטים נוספים ראה ביאור 5 בדוחות הכספיים.

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

2. מצב כספי: (המשך)

(ד) השקעות ברכוש קבוע:

סך כל ההשקעות החדשות ברכוש קבוע בתקופת הדוח הסתכמו לכ- 952 מיליוני שקל חדש, בהשוואה לכ- 767 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד. גידול של כ- 185 מיליוני שקל חדש ובשיעור של כ- 24%.

השקעות החברה ברכוש קבוע בתקופת הדוח היו כדלהלן:

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום		
31 במרס 2016	31 במרס 2017	
במיליוני שקל חדש		
283	389	תחנות כח, מחז"מים, מבנים.....
60	133	תחמ"שים וקווי מתח עליון.....
14	16	תחנות מיתוג וקווי מתח על 400 ק"ו.....
239	273	רשתות לחלוקה ומונים.....
100	83	מלאי מחסנים.....
71	58	אחרות.....
767	952	סה"כ.....

לפרטים נוספים ראה ביאור 13 יד. בדוחות הכספיים.

(ה) התחייבויות שוטפות:

אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים

הקישון נובע בעיקרו מפירעון אגרות חוב בתקופת הדוח (ראה ביאור 7 בדוחות הכספיים) בקיזוז העברה של אגרות חוב לחלויות השוטפות בשל מועד פירעון הצפוי.

(ו) התחייבויות לא שוטפות:

התחייבויות פיננסיות לזמן הארוך

התחייבויות הפיננסיות של החברה לזמן ארוך כוללות אגרות חוב, התחייבויות לתאגידים בנקאיים, עסקאות הגנה, אגרות חוב למדינת ישראל והתחייבויות למדינת ישראל בסך של 42,159 מיליוני שקל חדש (ליום 31 בדצמבר 2016 סך של 42,997 מיליוני שקל חדש).
לפרטים על הרכב ההתחייבויות הפיננסיות של החברה ראה סעיף 4.ב. להלן.
לפרטים על גיוסים ופירעונות מהותיים ראה ביאור 7.א. בדוחות הכספיים.
לפרטים על החשיפה המטבעית ראה דוח בסיסי הצמדה בסעיף 4.ב. להלן.

(ז) יתרות של חשבונות פיקוח נדחים:

לפרטים אודות המדיניות החשבונאית לעניין רישום חשבונות פיקוח נדחים ראה ביאור 2.ו. בדוחות הכספיים השנתיים.
לפרטים בנושא תעריף חשמל והחלטות רשות החשמל ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים.
לפרטים אודות יתרות של חשבונות פיקוח נדחים והשינויים בהם בתקופת הדוח ראה ביאור 6 בדוחות הכספיים.

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

3. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד:

(א) להלן דוחות רווח והפסד ורווח כולל אחר במיליוני שקלים חדשים:

הסבר מספר סעיף	שינוי		לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2016		לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2017		
	%	במיליוני שקל חדש	%	במיליוני שקל חדש	%	במיליוני שקל חדש	
							דוחות רווח והפסד
(ב)	8%	429	100%	5,387	100%	5,816	הכנסות.....
							עלות הפעלת מערכת
(ג)	10%	421	79%	4,238	80%	4,659	החשמל.....
							רווח מהפעלת מערכת
	1%	8	21%	1,149	20%	1,157	החשמל.....
	4%	9	4%	226	4%	235	הוצאות מכירה ושיווק.....
	21%	32	3%	149	3%	181	הוצאות הנהלה וכלליות.....
							הכנסות מהתחייבויות
(ו) 2	(91%)	259	(5%)	(286)	0%	(27)	לפנסיונרים.....
	(28%)	(292)	20%	1,060	13%	768	רווח מפעולות רגילות.....
(ה)	26%	56	4%	218	5%	274	הוצאות מימון.....
							רווח לפני מיסים על
	(41%)	(348)	16%	842	8%	494	ההכנסה.....
	(201%)	245	(2%)	(122)	2%	123	מיסים על ההכנסה.....
							רווח אחרי מיסים על
	(62%)	(593)	18%	964	6%	371	ההכנסה.....
	400%	(4)	0%	(1)	0%	(5)	חלק החברה בהפסדי חברה
							כלולה.....
							רווח לפני חשבונות פיקוח
	(62%)	(597)	18%	963	6%	366	נדחים.....
							תנועות ביתרות חשבונות
	(86%)	298	(6%)	(348)	(1%)	(50)	פיקוח נדחים, נטו ממס.....
	(49%)	(299)	11%	615	5%	316	רווח לתקופה.....
דוחות מאוחדים על רווח (הפסד) כולל אחר:							
(ו) 3	122%	(238)	(4%)	(195)	(7%)	(433)	מדידות מחדש של תוכנית
							הטבה מוגדרת, נטו ממס.....
	(245%)	(49)	0%	20	0%	(29)	גידור תזרים מזומנים, נטו
							ממס.....
	164%	(287)	(3%)	(175)	(8%)	(462)	הפסד כולל אחר לתקופה...
	(133%)	(586)	8%	440	(3%)	(146)	רווח (הפסד) כולל לתקופה

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

3. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד: (המשך)

(ב) הכנסות:

סך ההכנסות לתקופת הדוח הינו 5,816 מיליוני שקל חדש לעומת 5,387 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, הגידול בשיעור של כ- 8% נובע בעיקר מ:

(1) גידול בהכנסות ממכירת חשמל בסך של כ- 449 מיליוני שקל חדש, המהווה גידול של כ- 8% הנובע בעיקרו מעליה בביקושים ומעליית תעריף החשמל.

(2) קיטון של כ- 20 מיליוני שקל בהכנסות שונות בתקופת הדוח.

שיא הביקוש לחשמל -

שיא הביקוש לחשמל בתקופת הדוח היה בחודש פברואר והגיע ל- 12,360 מגווא"ט כולל 9,796 מגווא"ט ייצור על ידי החברה, כ- 2,414 מגווא"ט על ידי יצרנים פרטיים ויצרנים עצמיים. כ- 150 מגוואט הורדת ביקוש על-ידי הפעלת הסכמי צרכנים. היכולת התקנית הזמינה של החברה הגיעה באותו המועד ל- 11,197 מגוואט.

שיא הביקוש לחשמל בתקופה המקבילה אשתקד היה בחודש ינואר והגיע ל- 12,623 מגווא"ט, כולל 9,844 מגווא"ט ייצור החברה וכ- 2,779 מגווא"ט על ידי יצרנים פרטיים ויצרנים עצמיים. היכולת התקנית הזמינה של חברת החשמל הגיעה באותו המועד ל- 11,226 מגווא"ט.

(ג) עלות הפעלת מערכת החשמל:

עלות הפעלת מערכת החשמל בתקופת הדוח הסתכמה לסך של כ- 4,659 מיליוני שקל חדש לעומת סך של כ- 4,238 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 421 מיליוני שקל חדש (כ- 10%), הנובע בעיקרו מ:

עלות צריכת הדלקים

בתקופת הדוח הסתכמה עלות צריכת הדלקים לסך של כ- 2,141 מיליוני שקל חדש לעומת כ- 1,735 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 406 מיליוני שקל חדש, המהווה גידול של כ- 23%.

השינוי בעלות צריכת הדלקים נובע בעיקרו מעלייה בביקושים, עלייה במחיר הפחם ושימוש בתמהיל דלקים יקר יותר.

להלן פירוט השינויים במיליוני שקלים חדשים לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2017

סוג הדלק	שינוי בצריכה	שינוי במחירים	סה"כ
מזוט.....	(22)	13	(9)
פחם.....	(70)	180	110
סולר.....	61	(10)	51
גז טבעי.....	228	(28)	200
גז נוזלי LNG.....	88	(43)	45
סה"כ.....	285	112	397
שינוי בהפרשה לירידת ערך מזוט.....			9
סה"כ שינויים כולל ירידת ערך.....			406

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

3. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד: (המשך)

(ד) פחת והפחתות:

להלן פירוט הוצאות הפחת וההפחתות המוצגות בדוח רווח והפסד:

		לשלושת החודשים שנסתיימו ביום		
		31 במרס 2016	31 במרס 2017	
שינוי ב%	הפרש	במיליוני שקל חדש		הוצאות פחת והפחתות
1%	11	1,068	1,079	הפעלת מערכת החשמל.....
0%	-	39	39	מכירה ושיווק.....
11%	3	27	30	הנהלה וכלליות.....
1%	14	1,134	1,148	סה"כ הוצאות פחת.....

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

3. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד: (המשך)

(ה) הוצאות מימון:

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום		
הפרש	31 במרס 2016	31 במרס 2017
במיליוני שקל חדש		
	(567)	(1,349)
	549	1,210
	135	(37)
	20	64
	89	(20)
226	(358)	(132)
(46)	596	550
(36)	(12)	(48)
(82)	584	502
(82)	82	-
62	308	370
6	90	96
56	218	274

א. הוצאות (הכנסות) מימון בגין הפרשי שער והפרשי הצמדה ושערוך עסקאות הגנה

הפרשי שער בגין התחייבויות פיננסיות במטבע חוץ, הנובעים בעיקר מירידת שער חליפין של הדולר בשיעור של 5.54% בתקופת הדוח לעומת 3.49% אשתקד וכן מירידת שער החליפין של האירו בשיעור של 4.00% בתקופת הדוח לעומת עלייה של 0.91% אשתקד וכן מירידת שער חליפין של היין היפני בשיעור של 1.20% בתקופת הדוח לעומת עלייה של 3.48% אשתקד. שערוך עסקאות ההגנה כתוצאה משינויים בתקופה של שערי החליפין. שערוך עסקאות ההגנה כתוצאה משינויים בתקופה של מדד המחירים לצרכן. שערוך עסקאות ההגנה לשוויים ההוגן הנובעים בעיקר מהשינויים בעקומי הריביות להיוון ובסיכון האשראי שחלו בתקופת הדוח. הפרשי הצמדה בגין התחייבויות פיננסיות צמודות למדד שירד בשיעור של 0.2% בתקופת הדוח לעומת ירידה של 0.91% אשתקד.

הכנסות בגין הפרשי שער והפרשי הצמדה ושערוך עסקאות הגנה.

ב. הוצאות ריבית ואחרות

הוצאות ריבית. הכנסות מימון אחרות. סה"כ הוצאות ריבית ואחרות.

ג. הפסד מפדיון מוקדם של אגרות חוב

הפסד מפדיון מוקדם. סה"כ הוצאות מימון לפני היוון.

ד. היוון עלויות אשראי

הוצאות מימון שהיוונו על פרויקטים בהקמה.

סה"כ הוצאות מימון.

כנגד החשיפה במטבע חוץ (בעיקר בדולר) החברה מיישמת מדיניות הגנות לשער החליפין. עסקאות ההגנה שביצעה החברה לאורך השנים מטבע חוץ כנגד שקל חדש צמוד החליפו למעשה את ההתחייבות במטבע חוץ להתחייבות שקלית צמודת מדד בריבית קבועה.

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

3. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד: (המשך)

(ו) תוצאות עסקיות נוספות בתקופת הדוח:

- (1) EBITDA (רווח בנטרול הוצאות מימון, מיסים, פחת והפחתות) בתקופת הדוח 1,916 מיליוני שקל חדש לעומת 2,194 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד.
- (2) קיטון בהכנסות מהתחייבויות לפנסיונרים בסך של כ- 259 מיליוני שקל חדש בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, הנובע בעיקרו מהכנסה חד פעמית בסך של כ- 260 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד כתוצאה מיישום החלטת הממונה על השכר באוצר בהתאם לפסק דינו של בית הדין האזורי בחיפה. גידול בהוצאות שכר בגין נלוות פנסיה בגין עובדים פעילים בסך של כ- 76 מיליוני שקל חדש בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד הנובע בעיקרו מהכנסה חד פעמית בסך של כ- 83 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, כתוצאה מיישום החלטת הממונה על השכר באוצר בהתאם לפסק דינו של בית הדין האזורי בחיפה.
- (3) השינוי ברווח (הפסד) כולל אחר בגין מדידות מחדש של תוכנית הטבה מוגדרת בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בסך של כ- 238 מיליוני שקל חדש ההפסד לאחר השפעת המס נובע בעיקרו תשואה שלילית על נכסי התוכנית (קופת גמל מרכזית לקיצבה) בקיזוז השפעת השינוי בשיעור הריבית להיוון ששימשה לחישוב המחוייבות האקטוארית.
- (4) נכון למועד אישור הדוחות הכספיים כושר הייצור המותקן של יצרנים פרטיים הינו כ- 23% מכלל כושר הייצור המותקן במשק. כניסת יצרנים פרטיים בהספק משמעותי, משפיעה וצפויה להמשיך להשפיע על היקף הכנסות החברה. בתקופות 31 במרס 2017, וב- 31 במרס 2016 היווה ייצור החשמל בפועל על ידי היצרנים הפרטיים כ- 27% וכ- 28% בהתאמה, מכלל הייצור במשק. לפרטים אודות התקשרויות של החברה עם יצרנים פרטיים ליום 31 בדצמבר 2016 ראה ביאור 35 א. 4) בדוחות הכספיים השנתיים.

4. נזילות בתקופת הדוח:

(א) כללי לתקופת הדוח:

- יתרת המזומנים ושווי מזומנים ליום 31 במרס 2017 הינה 3,124 מיליוני שקל חדש וליום 31 בדצמבר 2016 הינה 3,488 מיליוני שקל חדש. בתקופת הדוח הסתכם תזרים המזומנים של החברה כמפורט להלן:
- (1) תזרים מזומנים מפעילות שוטפת:
בתקופת הדוח הסתכם התזרים מפעילות שוטפת לסך של כ- 2,221 מיליוני שקל חדש לעומת סך של כ- 2,011 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. שינוי בתזרים מזומנים מפעילות שוטפת בסך של כ- 210 מיליוני שקלים חדשים.
 - (2) תזרימי מזומנים לפעילות השקעה:
בתקופת הדוח הסתכם התזרים אשר שימש לפעילות השקעה לסך של כ- 972 מיליוני שקלים חדשים לעומת לסך של כ- 19 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי בתזרים מזומנים לפעילות השקעה בסך של כ- 953 מיליוני שקלים חדשים נובע בעיקרו מגידול בהשקעות ברכוש קבוע בתקופת הדוח וממשיכת כספים מחשבון הנאמנות ופיקדונות בנקאיים שבוצעו בתקופה המקבילה אשתקד.
 - (3) תזרימי מזומנים מפעילות מימון:
בתקופת הדוח הסתכם התזרים לפעילות מימון לסך של כ- 1,612 מיליוני שקלים חדשים לעומת סך של כ- 815 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי בתזרים מזומנים לפעילות מימון בסך של כ- 797 מיליוני שקלים חדשים נובע בעיקרו מפירעונות של אגרות חוב והפקדה של פיקדונות להקטנת החשיפה בגין עסקאות ההגנה בתקופת הדוח.

לפרטים נוספים על תזרים המזומנים של החברה ראה דוח תזרים מזומנים של החברה בדוחות הכספיים.

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

4. נזילות בתקופת הדוח: (המשך)

(ב) מקורות מימון:

(1) כללי:

החברה מממנת את פעילותה ממקורותיה העצמיים, מהנפקת אגרות חוב בישראל ובחו"ל ומהלוואות מגופים בנקאיים בישראל ובחו"ל. לפרטים בדבר גיוסים ופירעונות בתקופת הדוח ראה ביאור 7 בדוחות הכספיים.

(2) הלוואות לזמן ארוך:

יתרת ההתחייבויות הפיננסיות של החברה לזמן ארוך לימים 31 במרס 2017 ו- 31 בדצמבר 2016 הינה כ- 42,159 מיליוני שקל חדש וכ- 42,997 שקל חדש בהתאמה, לפי הפירוט כדלהלן:

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 במרס 2017	
במיליוני שקל חדש		
		התחייבויות שקליות צמודות מדד:
3,785	4,696	אגרות חוב סחירות.....
6,812	6,800	אגרות חוב לא סחירות.....
2,504	2,499	אגרות חוב צמיתות למדינת ישראל.....
295	294	הלוואות.....
13,396	14,289	סה"כ (1).....
		התחייבויות שקליות לא צמודות:
2,191	2,463	אגרות חוב סחירות.....
196	195	אגרות חוב לא סחירות.....
250	250	הלוואות.....
2,637	2,908	סה"כ.....
		התחייבויות צמודות דולר:
2,749	2,597	אגרות חוב בארה"ב.....
3,518	3,250	הלוואות.....
18,513	15,620	אגרות חוב שרשומות למסחר בבורסת סינגפור.....
24,780	21,467	סה"כ התחייבויות צמודות דולר..... (2)
		התחייבויות נקובות במטבע חוץ אחר:
2,465	2,435	אגרות חוב ביפן ביין.....
1,355	1,219	הלוואות באירו.....
44,633	42,318	סה"כ.....
50	47	הלוואה דולרית של חברת הפחם.....
703	892	פרמיה ניכיון והוצאות נדחות.....
(4,585)	(4,200)	מיון לחלויות שוטפות.....
2,211	3,117	עסקאות הגנה לזמן ארוך.....
(15)	(15)	מיון חכירה מימונית.....
42,997	42,159	סה"כ אגרות חוב, התחייבויות לתאגידים בנקאיים אגרות חוב למדינת ישראל והתחייבויות למדינת ישראל לזמן ארוך.....

(1) כולל הלוואות ואגרות חוב בערבות מדינת ישראל בסך של 1,005 מיליוני שקל חדש ליום 31 במרס 2017, וסך של 1,008 מיליוני שקל חדש ליום 31 בדצמבר 2016.

(2) כולל הלוואות בערבות מדינת ישראל בסך של 459 מיליוני שקל חדש ליום 31 במרס 2017, וסך של 485 מיליוני שקל חדש ליום 31 בדצמבר 2016.

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

4. נזילות בתקופת הדוח: (המשך)

(ב) מקורות מימון: (המשך)

(2) הלוואות לזמן ארוך: (המשך)

להלן פרטי ההלוואות הרשומות בספרי החברה ואשר קיימת להן ערבות מדינה:

תאריך פירעון סופי	ריבית משוקללת*	יתרה ליום 31 במרס 2017 מיליוני שקלים חדשים	מטבע מקור	פרטי חוזה שוק
17 ביוני 2025	5.84	459	דולר	הלוואה מסיטי בנק
9 ביולי 2017	1.70	1,005	שקל חדש	אגרות חוב סדרה 25
		1,464		סה"כ

* ריבית משוקללת מאחר וההלוואות התקבלו במספר משיכות.
הריבית כוללת עמלת ערבות.

(3) ממוצע אשראי לזמן ארוך ל- 31 במרס 2017:

ממוצע האשראי לתקופת הדוח היה כ- 46,390 מיליוני שקל חדש ועיקרו הלוואות לזמן ארוך ואגרות חוב.

(4) אשראי ספקים ולקוחות

ליום 31 בדצמבר		ליום 31 במרס				ספקים..... לקוחות בניטרול חובות עבר בגין עלויות מערכתיות, ראה ביאור 1.4 א. בדוחות הכספיים (*). לקוחות בנטרול חובות הרשות הפלסטינאית וחברת מזרח ירושלים (ראה ביאור 4 בדוחות הכספיים) (*)
2016		2016		2017		
ממוצע אשראי (**)	ימים	ממוצע אשראי (**)	ימים	ממוצע אשראי (**)	ימים	
1,614	44	1,571	46	1,510	41	
3,049	49	3,508	56	3,221	50	
1,674	28	2,060	36	1,626	28	

(*) ימי האשראי המוצגים לעיל מייצגים את ימי האשראי מיום הפקת החשבונית ועד מועד התשלום.
(**) במיליוני שקל חדש

ב. דוח בסיסי הצמדה:

ליום 31 במרס 2017 (במיליוני שקל חדש)						
סה"כ	לא פיננסי	לא הצמדה	הצמדה למדד המחירים לצרכן *	הצמדה ליין יפני	הצמדה לאירו	הצמדה לדולר ארה"ב
נכסים:						
3,124	-	3,123	-	-	-	1
929	-	650	-	-	97	182
4,134	-	4,134	-	-	-	-
710	324	215	91	-	-	80
934	934	-	-	-	-	-
124	124	-	-	-	-	-
916	916	-	-	-	-	-
1,116	-	227	39	-	97	753
52	52	-	-	-	-	-
7,093	7,093	-	-	-	-	-
60,826	60,826	-	-	-	-	-
1,254	1,254	-	-	-	-	-
2,471	2,471	-	-	-	-	-
83,683	73,994	8,349	130	-	194	1,016
סה"כ						

* כולל התאמות לשווי הוגן של עסקאות הגנה (לרבות בגין סיכון אשראי).

ב. דוח בסיסי הצמדה: (המשך)

ליום 31 במרס 2017 (במיליוני שקל חדש)						
הצמדה לדולר ארה"ב	הצמדה לאירו	הצמדה ליין יפני	הצמדה למדד המחירים לצרכן *	ללא הצמדה	לא פיננסי	סה"כ
התחייבויות:						
1,195	245	-	2,687	556	-	4,683
324	57	-	-	1,512	-	1,893
366	3	23	205	988	-	1,585
-	-	-	-	-	702	702
-	-	-	-	-	457	457
18,447	908	2,420	9,940	2,870	721	35,306
(19,396)	(315)	(2,373)	19,552	5,649	-	3,117
2,021	-	-	-	-	-	2,021
-	-	-	2,499	-	-	2,499
-	-	-	-	-	2,754	2,754
-	-	-	-	-	4,965	4,965
-	-	-	-	-	17,404	17,404
-	-	-	-	-	6,297	6,297
2,957	898	70	34,883	11,575	33,300	83,683
(1,941)	(704)	(70)	(34,753)	(3,226)	40,694	-
2,178	776	-	(2,954)	-	-	-
237	72	(70)	(37,707)	(3,226)	40,694	-

* כולל התאמות לשווי הוגן של עסקאות הגנה (לרבות בגין סיכון אשראי).
 ** החל מיום 1 בינואר 2016 החברה מכירה בחשבון פיקוח נדחה בגין הפרשי הצמדה למדד על רכיב ההון הזר במימון הרכוש הקבוע (כ- 38 מיליארד שקל חדש).
 ההשפעה התקופתית בגין מנגנון הגידור הינה דרך התנועה ביתרות חשבונות פיקוח נדחים (ולא דרך הוצאות המימון)
 לפרטים על מנגנון הגידור ראה ביאור 14. ה. בדוחות הכספיים השנתיים.

ב. דוח בסיסי הצמדה: (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016 (במיליוני שקל חדש)						
הצמדה לדולר ארה"ב	הצמדה לאירו	הצמדה ליין יפני	הצמדה למדד המחירים לצרכן *	לא פיננסי ואחרים	סה"כ	
רכוש:						
2	202	-	-	-	3,488	מזומנים ושוי מזומנים.....
192	-	-	-	-	960	השקעות לזמן קצר
-	-	-	-	-	4,155	לקוחות בגין מכירות חשמל.....
139	-	-	204	239	803	חייבים ויתרות חובה
-	-	-	-	1,031	1,031	מלאי דלקים
-	-	-	-	125	125	מלאי מחסנים
-	-	-	-	882	882	מלאי דלקים לזמן ארוך
583	-	-	70	-	822	חייבים לזמן ארוך.....
-	-	-	-	-	57	השקעה בחברה כלולה.....
-	-	-	-	-	7,602	נכסים בגין הטבות לאחר סיום העסקה
-	-	-	-	-	61,032	רכוש קבוע, נטו
-	-	-	-	-	1,279	נכסים בלתי מוחשיים, נטו.....
-	-	-	-	-	2,098	יתרות חובה של חשבונות נדחים רגולטוריים נטו ממס
916	202	-	274	74,345	84,334	סה"כ.....

* כולל התאמות לשווי הוגן של עסקאות הגנה (לרבות בגין סיכון אשראי).

ב. דוח בסיסי הצמדה: (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016 (במיליוני שקל חדש)						
הצמדה לדולר ארה"ב	הצמדה לאירו	הצמדה ליין יפני	הצמדה למדד המחירים לצרכן*	ללא הצמדה	לא פיננסי ואחרים	סה"כ
2,497	311	-	1,680	388	-	4,876
481	48	-	-	1,193	-	1,722
387	2	21	271	956	-	1,637
-	-	-	-	-	692	692
-	-	-	-	-	437	437
20,157	984	2,449	9,899	2,658	712	36,859
(22,772)	(419)	(2,420)	21,220	6,602	-	2,211
2,220	-	-	-	-	-	2,220
-	-	-	2,504	-	-	2,504
-	-	-	-	-	2,766	2,766
-	-	-	-	-	5,002	5,002
-	-	-	-	-	17,550	17,550
-	-	-	-	-	5,858	5,858
2,970	926	50	35,574	11,797	33,017	84,334
(2,054)	(724)	(50)	(35,300)	(3,200)	41,328	-
2,306	808	-	(3,114)	-	-	-
252	84	(50)	(38,414)	(3,200)	41,328	-

התחייבויות:

אגרות חוב לזמן הקצר ואשראי מתאגידים בנקאיים
ומנותני אשראי אחרים
התחייבויות לספקים ונותני שירותים
זכאים יתרות זכות
הפרשות
מקדמות ממזמיני עבודות בניכוי עבודות ביצוע
אגרות חוב, התחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרות
עסקאות החלפת מטבע לזמן ארוך
התחייבויות למדינת ישראל
אגרות חוב למדינת ישראל
התחייבויות בגין הטבות לאחר סיום העסקה
מיסים נדחים, נטו
הון עצמי
יתרות זכות של חשבונות נדחים רגולטוריים נטו ממס....

סה"כ.....

סה"כ, נטו.....

כיסוי החשיפה באמצעות מנגנון הגידור המוכר בתעריף
החשמל **

סה"כ.....

* כולל התאמות לשווי הוגן של עסקאות הגנה (לרבות בגין סיכון אשראי).
** לעניין החשיפה למדד המחירים לצרכן בעקבות המעבר ל – IFRS ראה ביאור 3.1. בדוחות הכספיים השנתיים
ההשפעה התקופתית בגין מנגנון הגידור הינה דרך התנועה ביתרות חשבונות פיקוח נדחים (ולא דרך הוצאות המימון)
לפרטים על מנגנון הגידור ראה ביאור 14.ה. בדוחות הכספיים השנתיים.

ג. היבטי ממשל תאגידי:

1. דירקטורים בלתי תלויים:

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 27 באפריל 2017, החליטה ועדת הביקורת של החברה לאשר את סיווגם של הגב' אורלי גרטי-סרוסי, גב' דורית ענבר ומר גדעון פרנק כדירקטורים בלתי תלויים.

2. הביקורת הפנימית:

להלן פירוט בנושא פעילות המבקרת הפנימית בתקופת הדוח:
בתקופה ינואר - מרס 2017 הופצו 32 דוחות: 9 דוחות ביקורת ו-23 דוחות בדיקה. בתקופה זו קיימה וועדת הביקורת של הדירקטוריון 3 דיונים על דוחות הביקורת הפנימית בתאריכים: 19 בינואר 2017, 16 בפברואר 2017 ו-20 במרץ 2017.

3. הליך אישור הדוחות הכספיים:

במסגרת הדיון בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2017 קיימה הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים שתי ישיבות:

בישיבה שהתקיימה ביום 16 במאי 2017 נכחו:
רו"ח אריה רפפורט יושב ראש הוועדה, רו"ח אורלי גרטי סרוסי חברת הוועדה, עו"ד אריק פורר חבר הוועדה, מר עופר בלוח מנכ"ל, רו"ח אבי דויטשמן סמנכ"ל כספים וכלכלה, מר עמית אוברקוביץ סמנכ"ל משאבי אנוש וארגון, עו"ד יעל נבו היועצת המשפטית ומזכירת החברה, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה, נציגי אגף כספים, נציגי משרד רו"ח המבקר סומך חייקין, נציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן, נציגי רשות החברות והיועצים הפיננסים של החברה.

בישיבה שהתקיימה ביום 21 במאי 2017 נכחו:
רו"ח אריה רפפורט יושב ראש הוועדה, רו"ח אורלי גרטי סרוסי חברת הוועדה, עו"ד אריק פורר חבר הוועדה, מר עופר בלוח מנכ"ל, רו"ח אבי דויטשמן סמנכ"ל כספים וכלכלה, עו"ד יעל נבו היועצת המשפטית ומזכירת החברה, רו"ח ניצה רוגוזינסקי המבקרת הפנימית, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה, נציגי אגף כספים, נציגי משרד רו"ח המבקר סומך חייקין, נציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן והיועצים הפיננסים של החברה.

לאחר דיון בדוחות, גיבשה הוועדה את המלצותיה לעניין אישור הדוחות והעבירה אותן לדירקטוריון החברה.
דירקטוריון החברה דן בדוחות הכספיים של החברה ובסוגיות מהותיות הקשורות לדיווח הכספי. הנהלת החברה הציגה לחברי הדירקטוריון את עיקר תוצאות הפעילות של החברה והנתונים הכספיים בתקופה הנסקרת, תוך התייחסות לאירועים מהותיים שאירעו במהלך התקופה. במהלך ההצגה השיבה הנהלה לשאלות שהופנו אליה מחברי הדירקטוריון וסיפקה הסברים והבהרות, ככל הנדרש.

בדיון מיום 23 במאי 2017 אישר הדירקטוריון בהמלצת הוועדה את הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2017.

ד. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של החברה:

1. הדיווח הכספי בחברה:

הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ופרשנויות להם שפורסמו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB). כמו כן, הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010. החברה מאחדת את חברת הפחם בדוחותיה הכספיים. הנתונים הכספיים המופיעים בדוח הדירקטוריון הם נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של החברה. לפרטים נוספים ראה ביאור 2 בדוחות הכספיים השנתיים.

2. אומדנים חשבונאיים קריטיים:

הכנת הדוחות הכספיים על פי כללי חשבונאות מקובלים מחייבת את הנהלת החברה לבצע הערכות ואומדנים המשפיעים על הערכים המדווחים של הנכסים, ההתחייבויות, הכנסות והוצאות, וכן על גילוי בקשר לנכסים והתחייבויות מותנים. לפרטים אודות מדיניות שימוש באומדנים חשבונאיים קריטיים של החברה ראה ביאור 2 בדוחות הכספיים השנתיים. בנוגע לאומדנים חשבונאיים קריטיים בנושא הטבות עובדים ראה ביאור 5 בדוחות הכספיים. בנוגע לאומדנים חשבונאיים קריטיים בנושא שווי הוגן למכשירים פיננסיים ראה ביאור 10 בדוחות הכספיים.

3. הערכות שווי מהותיות ומהותיות מאוד:

- (א) לפרטים אודות מדיניות החברה בנושא ראה סעיף ד' 3 בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2016.
- (ב) לחברה הערכת שווי מהותית מאוד בנושא מחויבות אקטוארית בגין הטבות לעובדים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 19 (IAS19)

זיהוי נושא ההערכה	מחויבות אקטוארית בגין הטבות לעובדים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 19 (IAS)
עיתוי ההערכה:	31 במרס 2017
שווי נושא ההערכה שנקבע בהתאם להערכה	26,718 מיליוני שקל חדש
זיהוי המעריך ואפיוניו:	ההערכה בוצעה על ידי אלן פפרמן – שירותים אקטואריים בע"מ באמצעות אלן פפרמן וצוות העובדים שבפיקוחו. לאלן פפרמן תואר שני M.B.A. – Booth School of Business, University of Chicago בארה"ב, והוא מוסמך כאקטואר (חבר מלא של אגודת האקטוארים בישראל - FILAA, ושל ה- Society of Actuaries בארה"ב - FSA). ניסיונו המקצועי בכ- 33 השנים האחרונות כולל הערכות אקטואריות בגין הטבות לעובדים מסוגים דומים לאלה של החברה, הערכות אקטואריות של קרנות פנסיה, וקביעת הנחות ושיטות לאקטוארים של קרנות פנסיה ושל חברות ביטוח, בתפקידים של אקטואר מעריך, אקטואר בוחן או מבקר וכן אקטואר רגולטורי.
תלות במזמין ההערכה	לאקטואר החברה אין תלות בעבודה או בחברה, למעט העובדה שהוא מקבל שכר טרחה עבור עבודה זו ועבור שירותי ייעוץ נוספים. שכר הטרחה אינו מותנה בתוצאות העבודה.
מודל ההערכה שמעריך השווי פעל לפיו	Discounted Cash Flow (להלן: "DCF")
ההנחות שלפיהן ביצע מעריך השווי את ההערכה, בהתאם למודל ההערכות:	שיעור הריבית הריאלי המשוקלל הגלום בערך הנוכחי של המחויבות – 2.85% עדכון ריאלי בשכר בתקופת העבודה - מודל התפתחות שכר אישי של העובדים הפעילים וכן, הכללת תוספות שכר בגין הסכמי שכר קיימים עדכון ריאלי בסכומי הפנסיה לאחר סיום העסקה - מודל התפתחות הגמלה מחודש ינואר 2012 הגמלאות צמודות למדד ההצמדה בפועל של הגמלאות למדד החלה בחודש ינואר 2013 (בהתאם לשינוי השנתי שחל במדד המחירים לצרכן בשנת 2012) וכך לעתיד. תמותת פנסיונרים ושאיירים לרבות עדכון נתוני תמותה - לפי חוזר האוצר ל- 11 ביולי 2012. הנחות אקטואריות נוספות - ראה חוות דעת אקטואר בנספח א'.
האורגן בחברה אשר החליט על התקשרות עם מעריך השווי	מנהל אגף חשבונאות וכלכלה

ד. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של החברה: (המשך)

4. גילוי תזרים מזומנים חזוי של החברה למימון פירעון התחייבות התאגיד:

נכון ליום הדוח לא חלים על החברה סימני אזהרה המפורטים בתקנה 10(ב)14(א) לתקנות ניירות ערך. לחברה תזרים מזומנים מפעילות שוטפת לתקופת הדוח המסתכם לכ- 2,221 מיליוני שקלים חדשים, יתרת המזומנים נכון ליום 31 במרס 2017 מסתכמת ב- 3,124 מיליוני שקלים חדשים, וכן לחברה הון חוזר חיובי ליום 31 במרס 2017 בסך של כ- 635 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים ביחס להחלטת הדירקטוריון בעניין כרית הביטחון, ראה סעיף א.1.ג. 4).

5. הערכות לאפקטיביות הבקרה הפנימית ובקורות הגילוי על הדוח הכספי:

לא חלו שינויים מהותיים בהערכות לאפקטיביות הבקרה הפנימית ובקורות הגילוי על הדיווח הכספי מכפי שהופיע בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2016.

ה. גילוי ייעודי למחזיקי תעודות התחייבות - פרטים בדבר תעודות ההתחייבות של התאגיד:

להלן פרטים לגבי אגרות החוב ליום 31 במרס 2017, כנדרש בתוספת השמינית לתקנות ניירות ערך:

(1) בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בפרטי אגרות החוב מכפי שפורט בסעיף ה' בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2016 פרט למידע המובא להלן:

<u>סדרת אגרות חוב</u>	<u>סדרה 25</u>	<u>סדרה 26</u>	<u>סדרה 27</u>
ערך נקוב ליום 31 במרס 2017 (שקל חדש)	1,000,000,000	2,191,616,060	2,777,023,000
השווי הנקוב כשהוא מוערך מחדש לפי תנאי ההצמדה ליום 31 במרס 2017 (שקל חדש)	1,005,806,268	2,191,616,060	2,777,023,000
סכום הריבית שנצברה ליום 31 במרס 2017 (שקל חדש)	8,750,515	49,092,200	49,893,847
שווי בורסאי ליום 31 במרס 2017 (שקל חדש)	1,019,200,000	2,531,754,873	3,171,915,671
דירוג	Aaa.il (מידרוג)	ilAA (מעלות S&P) Aa2.il (מידרוג)	ilAA (מעלות S&P) Aa2.il (מידרוג)

קיום התחייבויות הנובעות מתנאי אגרות החוב (סדרות 25, 26 ו- 27) למועד הדוח:

- החברה עמדה בכל התנאים וההתחייבויות לפי שטרי הנאמנות לאגרות החוב.
- לא התקיימה עילה להעמדת אגרות החוב לפירעון מיידי.
- החברה לא קיבלה הודעה מהנאמנים לאגרות החוב בדבר אי עמידתה בתנאים ובהתחייבויות לפי שטרי הנאמנות כאמור.

ה. גילוי ייעודי למחזיקי תעודות התחייבות - פרטים בדבר תעודות ההתחייבות של התאגיד: (המשך)

(2) להלן פרטים לגבי אגרות החוב (סדרה 28) ליום 31 במרס 2017, אשר הונפקו בתקופת הדוח:

(1)	אגרות חוב (סדרה 28)
	מועד הנפקה (ראשונית)
	27 במרס 2017, עפ"י תשקיף מדף מיום 27 בנובמבר 2015
	סך כל הערך הנקוב במועד ההנפקה (הראשונית)
	271,429,000 שקל חדש ערך נקוב
	ערך נקוב ליום 31 במרס 2017
	271,429,000 שקל חדש ערך נקוב
	הערך הנקוב שלה כשהוא מוערך מחדש לפי תנאי ההצמדה לתאריך הדוח (31 במרס 2017)
	271,429,000 שקל חדש
	סכום הריבית שנצברה (ליום 31 במרס 2017)
	100,392 שקל חדש
	שווי בורסאי (שווי הוגן) של אגרות החוב ליום 31 במרס 2017
	301,014,761 שקל חדש
	סוג הריבית (קבועה או משתנה) ושיעורה
	ריבית שנתית קבועה בשיעור של 4.5%
	מועדי תשלום הקרן
	הקרן תפרע בתשלום אחד ביום 28 בפברואר 2021
	מועדי תשלום הריבית
	ביום 28 בפברואר ו- 28 באוגוסט כל שנה החל מיום 28 באוגוסט 2017 ועד 28 בפברואר 2021
	בסיס הצמדה
	ללא הצמדה
	נקבע כי תעודות ההתחייבות ניתנות להמרה לנייר ערך אחר
	לא
	זכות התאגיד לביצוע פדיון מוקדם או המרה כפויה של תעודות ההתחייבות לניירות ערך אחרים, ככל שקיימת והתנאים למימושה
	כן. התנאים המלאים מפורטים בסעיף 7 לשטר הנאמנות.
	ניתנה ערבות לתשלום התחייבות התאגיד על פי שטר נאמנות
	לא
	נכסים משועבדים
	ניתן שעבוד צף על כלל נכסי החברה לטובת הנאמן - הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ
	דירוג סדרה
	ilAA (מעלות S&P) Aa2.il (מידרג)
	האם סדרת תעודות התחייבות זו נחשבת מהותית על פי תקנה 10(ב)(13) לתקנות ניירות ערך
	לא

ה. גילוי ייעודי למחזיקי תעודות התחייבות - פרטים בדבר תעודות ההתחייבות של התאגיד: (המשך)

(2) להלן פרטים לגבי אגרות החוב (סדרה 28) ליום 31 במרס 2017, אשר הונפקו בתקופת הדוח: (המשך)

(2) פרטים בדבר הנאמן לתעודת ההתחייבות - אגרות החוב (סדרה 28)

שם הנאמן:	הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ
שם האחראי:	עו"ד דן אבנון
כתובת:	רחוב הירקון 113 תל אביב 30835
טל':	03-5274867
פקס:	03-5271736
אתר אינטרנט:	www.hermetic.co.il

(3) התחייבות קיום תנאי אגרות החוב (סדרה 28)

למועד הדוח, עמדה החברה בכל התנאים וההתחייבויות לפי שטר הנאמנות לאגרות החוב (סדרה 28), ולא התקיימה עילה להעמדת אגרות החוב (סדרה 28) לפירעון מיידי, והחברה לא קיבלה הודעה מהנאמן לאגרות החוב (סדרה 28) בדבר אי עמידתה בתנאים ובהתחייבויות לפי שטר הנאמנות כאמור.

לפרטים נוספים בדבר הנפקת אגרות החוב (סדרה 28) בתקופת הדוח ראה ביאור 7.א. בדוחות הכספיים.

ה. גילוי ייעודי למחזיקי תעודות התחייבות - פרטים בדבר תעודות ההתחייבות של התאגיד: (המשך)

(3) להלן פרטים לגבי אגרות החוב (סדרה 29) ליום 31 במרס 2017, אשר הונפקו בתקופת הדוח:

(1)	אגרות חוב (סדרה 29)
	מועד הנפקה (ראשונית)
	27 במרס 2017, עפ"י תשקיף מדף מיום 27 בנובמבר 2015
	סך כל הערך הנקוב במועד ההנפקה
	913,503,000 שקל חדש ערך נקוב
	ערך נקוב ליום 31 במרס 2017
	913,503,000 שקל חדש ערך נקוב
	הערך הנקוב שלה כשהוא מוערך מחדש לפי תנאי ההצמדה לתאריך הדוח (31 במרס 2017)
	913,503,000 שקל חדש
	סכום הריבית שנצברה ליום 31 במרס 2017
	337,871 שקל חדש
	שווי בורסאי (שווי הוגן) של אגרות החוב ליום 31 במרס 2017
	1,083,414,558 שקל חדש
	סוג הריבית (קבועה או משתנה) ושיעורה
	ריבית שנתית קבועה בשיעור של 4.5%
	מועדי תשלום הקרן
	הקרן תפרע בשני תשלומים שנתיים שווים ביום 28 בפברואר 2025 וביום 28 בפברואר 2026
	מועדי תשלום הריבית
	ביום 28 בפברואר ו- 28 באוגוסט כל שנה החל מיום 28 באוגוסט 2017 ועד 28 בפברואר 2026
	בסיס הצמדה
	צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן שפורסם ביום 15 במרס 2017, בגין חודש פברואר 2017
	נקבע כי תעודות ההתחייבות ניתנות להמרה לנייר ערך אחר
	לא
	זכות התאגיד לביצוע פדיון מוקדם או המרה כפויה של תעודות ההתחייבות לניירות ערך אחרים, ככל שקיימת והתנאים למימושה
	כן. התנאים המלאים מפורטים בסעיף 7 לשטר הנאמנות.
	ניתנה ערבות לתשלום התחייבות התאגיד על פי שטר נאמנות
	לא
	נכסים משועבדים
	ניתן שעבוד צף על כלל נכסי החברה לטובת הנאמן - הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ
	דירוג הסדרה
	ilAA (מעלות S&P) Aa2.il (מידרוג)
	האם סדרת תעודות התחייבות זו נחשבת מהותית על פי תקנה 10(ב)(13) לתקנות ניירות ערך
	לא

ה. גילוי ייעודי למחזיקי תעודות התחייבות - פרטים בדבר תעודות ההתחייבות של התאגיד: (המשך)

(3) להלן פרטים לגבי אגרות החוב (סדרה 29) ליום 31 במרס 2017, אשר הונפקו בתקופת הדוח: (המשך)

(2) פרטים בדבר הנאמן לתעודת ההתחייבות - אגרות החוב (סדרה 29)

שם הנאמן:	הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ
שם האחראי:	עו"ד דן אבנון
כתובת:	רחוב הירקון 113 תל אביב 30835
טל':	03-5274867
פקס:	03-5271736
אתר אינטרנט:	www.hermetic.co.il

(3) התחייבות קיום תנאי אגרות החוב (סדרה 29)

למועד הדוח, עמדה החברה בכל התנאים וההתחייבויות לפי שטר הנאמנות לאגרות החוב (סדרה 29), ולא התקיימה עילה להעמדת אגרות החוב (סדרה 29) לפירעון מיידי, והחברה לא קיבלה הודעה מהנאמן לאגרות החוב (סדרה 29) בדבר אי עמידתה בתנאים ובהתחייבויות לפי שטר הנאמנות כאמור.

לפרטים נוספים בדבר הנפקת אגרות החוב (סדרה 29) בתקופת הדוח ראה ביאור 7.א. בדוחות הכספיים.

הדירקטוריון וההנהלה מביעים את הערכתם לציבור עובדי החברה ולמנהליה.

יפתח רון – טל-
יו"ר הדירקטוריון

עופר בלוך -
המנהל הכללי

תאריך אישור הדוח: 23 במאי 2017.

תוספת שניה
(תקנה 2)

**דוח של הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי
לפי תקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה
הפנימית על דיווח כספי), התשס"ח - 2007.**

בשלושת החודשים אשר נסתיימו ביום 31 במרס 2017 לא חלו שינויים שהשפיעו באופן מהותי או העשויים להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית על דיווח כספי בחברה.

יפתח רון-טל
יו"ר הדירקטוריון

עופר בלוך
המנהל הכללי

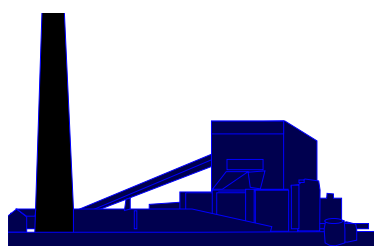
אבי דויטשמן
סמנכ"ל לכספים וכלכלה

תאריך: 23 במאי 2017.

חברת החשמל לישראל בע"מ

פרק ג' - דוחות כספיים מאוחדים
לשלושת החודשים שנסתיימו
ביום 31 במרס 2017

תוכן עניינים

<u>נושא</u>	<u>עמוד</u>
דוחות מאוחדים על המצב הכספי.....	8
דוחות מאוחדים על רווח (הפסד) ועל רווח (הפסד) כולל אחר	10
דוחות מאוחדים על השינויים בהון.....	11
דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים.....	12
ביאור 1 - כללי.....	14
ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית.....	17
ביאור 3 - תעריף החשמל.....	18
ביאור 4 - לקוחות.....	19
ביאור 5 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה	21
ביאור 6 - יתרות של חשבונות פיקוח נדחים.....	29
ביאור 7 - אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים.....	32
ביאור 8 - הכנסות.....	33
ביאור 9 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות, סכסוכי עבודה והשקעה בחברה כלולה	34
ביאור 10 - מכשירים פיננסיים.....	38
ביאור 11 - דיווח מגזרי.....	39
ביאור 12 - מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות לגבי ייחוס דוח על רווח והפסד ודוח על המצב הכספי לפי מקטעי הפעילויות של ייצור, הולכה וחלוקה (ראה ביאור 3 ב'ג' לדוחות הכספיים השנתיים).....	42
ביאור 13 - מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראות רשות חברות הממשלתיות	55

סומך חייקין
רחוב נחום חת 7
תא דואר 15142
חיפה 3190500
04 861 4800

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של חברת החשמל לישראל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של חברת החשמל לישראל בע"מ הכולל את הדוח על המצב הכספי התמציתי המאוחד ליום 31 במרס 2017 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על הרווח הכולל, שינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון וההנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 "דיווח כספי לתקופות ביניים", וכן הם אחראים לעריכת מידע כספי לתקופת ביניים זו לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970 ולפי הוראות רשות החברות הממשלתיות. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

המידע הכספי של החברה ליום 31 במרס 2016 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך נסקר על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים, אשר דוח הסקירה שלהם עליו מיום 26 במאי 2016 כלל מסקנה בלתי מסויגת וכן כלל הפניות תשומת לב 1-3 אשר מופיעות להלן.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי-חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 והוראות רשות החברות הממשלתיות.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא, מכל הבחינות המהותיות אחר הוראות הגילוי לפי פרק ד' של תקני ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לעניינים הבאים :

1. האמור בביאור 1ה' בדבר הליך השינוי המבני ויישום רפורמה במשק החשמל והארכת רישיונות הייצור. כאמור באותו ביאור, למועד הדוח טרם הוחל ביישום השינוי המבני בפועל, וקיימת אי ודאות מהותית ביחס למתכונתו הסופית של השינוי המבני, מועד יישומו והשלכותיו על מצבה הפיננסי של החברה ותוצאותיה.
2. האמור בביאור 1ו' בדבר "הסדר נכסים", אי הוודאות המשמעותית בנוגע לאופן יישום הסדר זה והשלכותיו על מצבה הפיננסי של החברה ותוצאותיה.
3. האמור בביאור 9ב' בדבר תביעות ייצוגיות ותביעות מהותיות אחרות שהוגשו כנגד החברה.
4. האמור בביאור 1ז' בדבר הודעת שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים (להלן: "השר") מיום 24 באוגוסט 2016, כי בכוונתו להורות על העברת היחידות הפחמיות 1-4 באתר אורות רבין לשימור. טרם התקבל כל מסמך רשמי בעניין זה בחברה. בהיעדר הנחיה רשמית אין ביכולתה של החברה להעריך באופן מהימן את ההשלכות האפשריות של הודעת השר על מצבה הפיננסי של החברה ותוצאותיה.

מידע נוסף בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות

בביאורים 12 ו-13 נכלל מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות (מכוח סעיף 33 ב' לחוק החברות הממשלתיות), למעט בדבר זכויות במקרקעין כאמור בביאור 13ז'.

בכבוד רב,
סומך חייקין
רואי חשבון

חיפה, 23 במאי 2017

**תוספת
(תקנה 2)
דוח נוסף**

**על פי תקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים
שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון), תשס"ו - 2005**

אני, אבי דויטשמן מצהיר כי –

1. בחנתי את הדוח הרבעוני כמשמעותו בתקנה 38 בפרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל - 1970 של חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "החברה") לשלושת החודשים שנתיימו ביום 31 במרס 2017 (להלן: "הדוחות").
2. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות אינם כוללים מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שניתנו, לאור הנסיבות שבהן ניתנו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוחות.
3. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח הדירקטוריון משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה לימים ולתקופות המוצגים בדוחות.
4. אני, לצד אחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, אחראי לקביעתם ולהתקיימותם בחברה של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוחות. בהתאם לכך קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה, לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה, ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות.
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, גילינו לרואה החשבון המבקר של החברה ולדירקטוריון שלה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר -
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של בקרה פנימית על דיווח כספי העלולים, באופן סביר, להשפיע לרעה על יכולת החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח מידע כספי.
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שמעורבים בה מנהלים או עובדים אחרים בעלי תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

23 במאי 2017

אבי דויטשמן
סמנכ"ל לכספים וכלכלה

**תוספת
(תקנה 2)
דוח נוסף**

**על פי תקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים
שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון), תשס"ו – 2005**

אני, עופר בלור מצהיר כי –

1. בחנתי את הדוח הרבעוני כמשמעותו בתקנה 38 בפרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל – 1970 של חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "החברה") לשלושת החודשים שנסיימו ביום 31 במרס 2017 (להלן: "הדוחות").
2. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות אינם כוללים מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שניתנו, לאור הנסיבות שבהן ניתנו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוחות.
3. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח הדירקטוריון משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה לימים ולתקופות המוצגים בדוחות.
4. אני, לצד אחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, אחראי לקביעתם ולהתקיימותם בחברה של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוחות. בהתאם לכך קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה, באותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות.
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, גילינו לרואה החשבון המבקר של החברה ולדירקטוריון שלה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר –
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של בקרה פנימית על דיווח כספי העלולים, באופן סביר, להשפיע לרעה על יכולת החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח מידע כספי.
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שמעורבים בה מנהלים או עובדים אחרים בעלי תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

עופר בלור
מנהל הכללי

23 במאי 2017

**תוספת
(תקנה 2)
דוח נוסף**

**על פי תקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים
שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון), תשס"ו - 2005**

אני, יפתח רון - טל מצהיר כי -

1. בחנתי את הדוח הרבעוני כמשמעותו בתקנה 38 בפרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל - 1970 של חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "החברה") לשלושת החודשים שנסיימו ביום 31 במרס 2017 (להלן: "הדוחות").
2. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות אינם כוללים מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שניתנו, לאור הנסיבות שבהן ניתנו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוחות.
3. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח הדירקטוריון משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה לימים ולתקופות המוצגים בדוחות.
4. אני, לצד אחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, אחראי לקביעתם ולהתקיימותם בחברה של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוחות. בהתאם לכך קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה, ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות.
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, גילינו לרואה החשבון המבקר של החברה ולדירקטוריון שלה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר -
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של בקרה פנימית על דיווח כספי העלולים, באופן סביר, להשפיע לרעה על יכולת החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח מידע כספי.
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שמעורבים בה מנהלים או עובדים אחרים בעלי תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

יפתח רון - טל
יו"ר הדירקטוריון

23 במאי 2017

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 במרס		ביאור	
	2016	2017		
מבוקר	לא מבוקר			
				נכסים שוטפים:
3,488	3,702	3,124	4	מזומנים ושווי מזומנים.....
960	188	929		השקעות לזמן קצר.....
4,155	3,780	4,134		לקוחות בגין מכירות חשמל.....
803	554	710		חייבים ויתרות חובה.....
1,031	684	934		מלאי דלקים.....
125	131	124		מלאי מחסנים.....
10,562	9,039	9,955		סך נכסים שוטפים.....
				נכסים שאינם שוטפים:
882	1,017	916	5	מלאי דלקים.....
822	1,418	1,116		חייבים לזמן ארוך.....
57	80	52		השקעה בחברה כלולה.....
5,987	5,502	5,501		נכסים בגין הטבות לאחר סיום העסקה:
1,615	1,685	1,592		עודף נכסי תוכנית הפנסיה על המחויבות לפנסיה..
7,602	7,187	7,093		כספים בנאמנות.....
53,544	55,200	54,542	6	רכוש קבוע, נטו:
7,488	6,823	6,284		רכוש קבוע מופעל, נטו.....
61,032	62,023	60,826		רכוש קבוע בהקמה.....
1,279	1,294	1,254		נכסים בלתי מוחשיים, נטו.....
71,674	73,019	71,257		סך נכסים שאינם שוטפים.....
82,236	82,058	81,212		סך נכסים.....
2,098	713	2,471		יתרות חובה של חשבונות פיקוח נדחים.....
84,334	82,771	83,683		סך נכסים ויתרות חובה של חשבונות פיקוח נדחים.....

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 במרס		ביאור
	2016	2017	
מבוקר	לא מבוקר		
4,876	4,589	4,683	התחייבויות שוטפות אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים ספקים ונותני שירותים זכאים ויתרות זכות מקדמות ממזמיני עבודות בניכוי עבודות בביצוע הפרשות סך התחייבויות שוטפות
1,722	1,520	1,893	
1,637	1,692	1,585	
437	419	457	
692	797	702	
9,364	9,017	9,320	
33,711	32,341	32,283	התחייבויות שאינן שוטפות אגרות חוב התחייבויות לתאגידים בנקאיים התחייבויות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה הפרשות להשבת סכומים לצרכנים מיסים נדחים, נטו אגרות חוב למדינת ישראל התחייבויות למדינת ישראל התחייבויות אחרות סך התחייבויות שאינן שוטפות סך התחייבויות הון מניות קרנות הון קרן הון מדידה מחדש עודפים סך הון סך התחייבויות והון יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים סך התחייבויות, הון ויתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים
4,562	5,530	5,356	
2,766	2,771	2,754	
-	2,755	-	
5,002	5,482	4,965	
2,504	2,488	2,499	
2,220	2,426	2,021	
797	696	784	
51,562	54,489	50,662	
60,926	63,506	59,982	
908	908	908	
718	823	689	
31	76	(402)	
15,893	15,327	16,209	
17,550	17,134	17,404	
78,476	80,640	77,386	
5,858	2,131	6,297	6
84,334	82,771	83,683	

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

יפתח רון - טל
יו"ר הדירקטוריון

עופר בלוך
המנהל הכללי

אבי דויטשמן
סמנכ"ל לכספים וכלכלה

תאריך אישור הדוחות: 23 במאי 2017

חברת החשמל לישראל בע"מ

דוחות מאוחדים על רווח (הפסד) ועל רווח (הפסד) כולל אחר (במיליוני שקל חדש)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		ביאור
2016	2016	2017	
מבוקר	לא מבוקר		

דוחות מאוחדים על רווח (הפסד):

22,690	5,387	5,816	8	הכנסות
				עלות הפעלת מערכת חשמל:
7,496	1,735	2,141		דלקים
3,235	741	741		רכישות חשמל
4,214	978	1,008		הפעלת מערכת הייצור
3,066	* 784	769		הפעלת מערכת הולכה וחלוקה ואחרות
18,011	4,238	4,659		
4,679	1,149	1,157		רווח מהפעלת מערכת החשמל
(9)	-	-		הכנסות אחרות, נטו
884	226	235		הוצאות מכירה ושיווק
730	* 149	181		הוצאות הנהלה וכלליות
286	(286)	(27)	5 יב'	הוצאות (הכנסות) מהתחייבויות לפנסיונרים
1,891	89	389		
2,788	1,060	768		רווח מפעולות רגילות
2,277	218	274		הוצאות מימון
511	842	494		רווח לפני מיסים על ההכנסה
169	210	123		מיסים על ההכנסה:
(827)	(332)	-		מיסים נדחים אחרים
(658)	(122)	123		הכנסות מהתאמת יתרות המיסים הנדחים עקב שינוי שיעור המס
1,169	964	371		רווח אחרי מיסים על ההכנסה
(26)	(1)	(5)		חלק החברה בהפסדי חברות כלולות
1,143	963	366		רווח לפני תנועה ביתרות חשבונות פיקוח נדחים
38	(348)	(50)		תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים, נטו ממס
1,181	615	316		רווח לתקופה

דוחות מאוחדים על רווח (הפסד) כולל אחר:

(85)	20	(29)		סכומים אשר ייזקפו בעתיד לדוח רווח (הפסד):
				רווח (הפסד) בגין גידור תזרים מזומנים, נטו ממס
(240)	(195)	(433)	5 יא'	סכומים שלא ייזקפו בעתיד לדוח רווח (הפסד):
(325)	(175)	(462)		מדידות מחדש של תכנית הטבה מוגדרת, נטו ממס
856	440	(146)		הפסד כולל אחר לתקופה, נטו ממס
				רווח (הפסד) כולל לתקופה

* סווג מחדש

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לתקופה של שלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2017

הון מניות נפרע	קרנות הון	קרן הון מדידה מחדש לא מבוקר	עודפים	סה"כ
908	718	31	15,893	17,550
-	-	-	316	316
-	(29)	(433)	-	(462)
908	689	(402)	16,209	17,404

יתרה ליום 1 בינואר 2017.....
רווח לתקופה.....
הפסד כולל אחר לתקופה.....
יתרה ליום 31 במרס 2017.....

לתקופה של שלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2016

הון מניות נפרע	קרנות הון	קרן הון מדידה מחדש לא מבוקר	עודפים	סה"כ
908	803	271	14,712	16,694
-	-	-	615	615
-	20	(195)	-	(175)
908	823	76	15,327	17,134

יתרה ליום 1 בינואר 2016.....
רווח לתקופה.....
רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה.....
יתרה ליום 31 במרס 2016.....

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

הון מניות נפרע	קרנות הון	קרן הון מדידה מחדש מבוקר	עודפים	סה"כ
908	803	271	14,712	16,694
-	-	-	1,181	1,181
-	(85)	(240)	-	(325)
908	718	31	15,893	17,550

יתרה ליום 1 בינואר 2016.....
רווח לשנה.....
הפסד כולל אחר לשנה.....
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016.....

לפירוט בנוגע לייעוד רווחים ומדיניות לחלוקת דיבידנד ראה ביאור 25 בדוחות הכספיים השנתיים.

בהמשך לביאור זה, ביום 4 במאי 2017, פנתה החברה במכתב למנהל רשות החברות וביקשה את אישור רשות החברות להחלטת הדירקטוריון בנוגע לייעוד רווחי 2016.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
2016	2016	2017
מבוקר	לא מבוקר	
1,143	963	366
5,323	1,048	1,855
6,466	2,011	2,221
(2,783)	(647)	(926)
43	15	8
286	280	-
246	115	(68)
(550)	* 218	14
(2,758)	(19)	(972)
4,719	1,480	1,384
201	127	2
(3,411)	(1,485)	(1,925)
(1,807)	(191)	(162)
45	23	(80)
-	-	(265)
15	(46)	51
(2,481)	(723)	(617)
(2,719)	(815)	(1,612)
989	1,177	(363)
(25)	* 1	(1)
2,524	2,524	3,488
3,488	3,702	3,124

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח לפני חשבונות פיקוח נדחים לפי דוח רווח והפסד.....
התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות
שוטפת- נספח א'.....

מזומנים נטו, שנבעו מפעילות שוטפת.....

תזרימי מזומנים לפעילות השקעה

השקעה ברכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים.....
תמורה מממוש נכסים קבועים.....
משיכות מכספים בנאמנות (ראה ביאור 5 י' להלן).....
חובות לזמן ארוך, נטו.....
פירעון (הפקדת) פיקדונות בתאגידים בנקאיים, נטו.....

מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה.....

תזרימי מזומנים מפעילות מימון

הנפקת אגרות חוב לזמן ארוך.....
קבלת הלוואות אחרות לזמן ארוך.....
פירעון אגרות חוב לזמן ארוך.....
פירעון הלוואות אחרות לזמן ארוך.....
תמורה (תשלום) מסילוק נגזרים.....
פיקדונות להבטחת עסקאות החלפה.....
שינויים באשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים, נטו.....
ריבית ועמלות ששולמו, נטו.....

מזומנים נטו, ששימשו לפעילות מימון.....

עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים

השפעת תנודות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי
מזומנים.....

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה.....

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה.....

* סווג מחדש

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספח א'- התאמות הדרושות להצגת תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
2016	2016	2017
מבוקר	לא מבוקר	

26	1	5
4,852	1,164	1,155
(658)	(122)	123
114	(335)	1
2,277	218	274
112	38	14
6,723	964	1,572

הכנסות והוצאות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים:

חלק החברה בהפסדי חברות כלולות
פחת והפחתות.....
הוצאות (הכנסות) מיסים על הכנסה.....
שינוי בהתחייבויות בגין הטבות לעובדים, נטו.....
הוצאות מימון, שהוכרו בדוח רווח והפסד.....
הפסד הון מגריעת ומכירת רכוש קבוע.....

שינויים בסעיפי רכוש והתחייבויות:

490	365	21
(146)	(90)	(10)
57	263	64
(1,298)	(195)	(226)
(57)	(12)	15
(153)	(231)	448
(268)	(13)	(26)
(1,375)	87	286
(25)	(3)	(3)
5,323	1,048	1,855

שינוי בלקוחות בגין מכירות חשמל (לרבות המוצגים בחייבים
לזמן ארוך)
שינוי בחייבים ויתרות חובה (לרבות חייבים לזמן ארוך)
שינוי במלאי (לרבות מלאי לא שוטף)
הפקדות ביעודות בניכוי תשלומים לפנסיונרים.....
שינוי במקדמות ממזמיני עבודות בניכוי עבודות בביצוע, נטו ...
שינוי בספקים ונותני שירותים (לרבות ספקים לזמן ארוך)
שינוי בזכאים ויתרות זכות.....

מיסים על הכנסה ששולמו.....

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 - כללי

א. פעילות החברה:

- (1) חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "החברה") עוסקת מכח רישיונות שניתנו לה על ידי מדינת ישראל בייצור, הולכה, חלוקה, והספקה של חשמל וכן בסחר בו. החברה הוגדרה כספק שירות חיוני בגין פעילויותיה אלו. החברה הוכרזה כמונופולין על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים והוראות חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים") חלות עליה (ראה סעיף ח. להלן). החברה עוסקת גם בהקמת תשתיות הנדרשות לפעילויות האמורות.
- (2) החברה הינה חברה ממשלתית (שמדינת ישראל מחזיקה בכ- 99.85% מהון מניותיה) הכפופה לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ו-1975 (להלן: "חוק החברות הממשלתיות") (ראה סעיף ד. להלן).
- החברה הינה גם חברה ציבורית כמשמעותה בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") וכן תאגיד מדווח כמשמעותו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.
- (3) יש לעיין בדוחות תמציתיים אלו בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2016 ולשנה שנסיימה באותו תאריך ולביאורים אשר נלוו אליהם (להלן: "דוחות כספיים שנתיים").

ב. חוק משק החשמל:

- (1) כללי
- לפרטים בדבר הוראות חוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 (להלן: "חוק משק החשמל") והתקנות מכוחו, ולפרטים בדבר סמכויותיה ותפקידה של רשות החשמל, בין היתר בהתאם לתיקון שבוצע בחוק משק החשמל כמפורט בביאור 1.ב.1) בדוחות הכספיים השנתיים.
- (2) הגשת דוחות כספיים נפרדים כמתחייב מיישום חוק משק החשמל
- לפרטים בדבר הוראות חוק משק החשמל, התקנות מכוחו ורישיונותיה של החברה, לעניין חובת החברה להגיש דוחות כספיים לפי מרכזי רווח, ראה ביאור 2.ב.1) בדוחות הכספיים השנתיים.
- (3) דיווח עלויות שירותי ניהול מערכת החשמל (להלן: "ניהול המערכת") כמקטע נפרד
- בנוגע להחלטת רשות החשמל בנושא, ראה ביאור 3 ז. בדוחות הכספיים השנתיים.

ג. החלטות ממשלה הנוגעות למשק החשמל ולפעילות החברה:

- ממשלות ישראל, קיבלו במשך השנים החלטות הנוגעות למשק החשמל ולפעילות החברה. חלק מן ההחלטות טרם בוצעו בשל סיבות שונות. לעיקרי הנושאים בהן נוגעות החלטות ממשלה מהותיות, ראה ביאור 1 ג. בדוחות הכספיים השנתיים.
- ביום 2 לאפריל 2017, בהחלטה מספר 2592 בהתאם לסמכותה לפי סעיף 76ב(ג) לחוק התכנון והבניה, המאפשר לה, בין היתר, להסמיך גוף להכין תכנית לתשתית לאומית ולהגישה לוועדה לתשתיות לאומיות, קבעה הממשלה תנאים וקריטריונים להסמכה להכנת תכניות לתשתית לאומית לייצור חשמל ולהגשתן לוועדה לתשתיות לאומיות (בכפוף להסמכה פרטנית של כל גוף על ידי הממשלה).
- תכניות התשתית הלאומית הנ"ל עניינן תחנת כוח לייצור חשמל בגז טבעי או לתחנת כוח לייצור חשמל באנרגיה מתחדשת או תחנת כוח לייצור חשמל באגירה, כאשר ההספק שיאושר במסגרתן יהיה בסך כולל של 25,000 מגה-וואט הנדרשים עד לשנת 2040 ובכללן 13,000 מגה-וואט ייצור חשמל באנרגיות מתחדשות לרבות באגירה שאובה.
- בנוסף, בהתאם להחלטה האמורה, הוסמכו גופים פרטיים בכפוף לתנאים שונים המפורטים בהחלטה האמורה, להכין תכנית כאמור לפרויקט לייצור חשמל מגז טבעי בהיקף שלא יעלה על 6,840 מגה וואט ולהגישה לוועדה לתשתיות לאומיות. בשלב מקדמי זה, החברה לומדת את משמעות ההחלטה על החברה.

ד. רגולציה והוראות דין החלות על החברה:

- לפרטים בדבר הוראות הדין החלות על החברה, ובכללן חוק החברות הממשלתיות, והתקנות מכוחו, וכן הוראות דין נוספות החלות על החברה כחברה ממשלתית, ראה ביאור 1ד. בדוחות הכספיים השנתיים.
- למידע נוסף הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות ראה ביאור 13 להלן.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ה. שינוי מבני:

מטרת חוק משק החשמל היא להסדיר את הפעילות במשק החשמל לטובת הציבור וזאת תוך הבטחת אמינות, זמינות, איכות, יעילות והכל תוך יצירת תנאים לתחרות ומזעור עלויות. חוק משק החשמל קובע הוראות שמכוחן מתחייבת הפרדה בין פעילויות הייצור, ההולכה, החלוקה, האספקה וניהול המערכת, בתנאים הקבועים בחוק משק החשמל, באמצעות ביזורן בידי מספר ישויות נפרדות (להלן: "השינוי המבני"), תוך קביעת הוראות מעבר ולוח זמנים ליישום ההוראות, המאפשרות לחברה לייצר, להוליך, לחלק, לספק, למכור ולסחור בחשמל, וכן להמשיך לבצע פעילות כמנהל מערכת החשמל בהתאם לרישיונות שהוענקו לה על פי חוק משק החשמל, עד 15 בנובמבר 2017.

לפרטים נוספים בהקשר עם השינוי המבני ואודות הליך בבית הדין הארצי לעבודה בעניין זה ראה ביאורים 1ה. ו- 1ו. בדוחות הכספיים השנתיים, וכן ביאור 9 ג. 1 להלן.

ו. הסדר הנכסים:

חוק משק החשמל קובע הוראות שונות לעניין זכויות ונכסים מסוימים שהוחזקו על-ידי החברה עם פקיעת הזיכיונות שניתנו לחברה מכוח פקודת זיכיונות החשמל (4 במרס 1996).

בהמשך לאמור בביאור 1 ו. בדוחות הכספיים השנתיים למועד פרסום הדוח נמשכים המגעים בין החברה לבין גורמי מדינה ביחס להסדר הנכסים. הצדדים טרם הגיעו להסכמות ולא התקבלו החלטות בנושא.

להערכת החברה, נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, להסדר הנכסים אין השפעה מהותית על החברה או על תוצאותיה הכספיות או על מצבה הפיננסי. יחד עם זאת, לחברה אין אפשרות להעריך מה יהא הסיכום בפועל לגבי הסדר הנכסים, מה תהיינה השלכותיו (ככל שתהיינה) על החברה ואין לה כל וודאות שיישום עתידי של הסדר הנכסים לא ישפיע באופן מהותי על מצבה הפיננסי.

לפרטים נוספים, לרבות בנוגע להוראות חוק משק החשמל בעניין זה, עמדות החברה והגופים הממשלתיים והמגעים המתנהלים ביניהם, ראה ביאור 1. ו. לדוחות הכספיים השנתיים.

ז. חוקי הגנת הסביבה:

לפרטים בדבר הוראות דין מהותיות החלות על החברה בתחום הגנת הסביבה, לרבות פירוט בנוגע לפרוייקט הפחתת הפליטות, ראה ביאור 1. ז. לדוחות הכספיים השנתיים. בנוסף לכך, להלן התפתחויות שהתרחשו בתקופת הדוח:

בסוף חודש מרס 2017 הופעלה לראשונה הארובה הרביעית בתחנת הכוח אורות רבין, תוך הפעלת מערכת הסולקנים (ה – FGD) ביחידה 5.

ח. חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988:

(1) לפרטים בדבר מכתב שהתקבל בחברה מאת רשות ההגבלים העסקיים, במסגרתו נטען כי החברה ניצלה לרעה את מעמדה כמונופול ופגעה בשירות שקיבלו לקוחות עסקיים גדולים אשר עברו לרכוש חשמל מיצרני חשמל פרטיים ראה ביאור 1 ח. בדוחות הכספיים השנתיים.

(2) בהמשך לאמור בביאור 1 א 1) לעיל ובהמשך למפורט בביאור 1 ח' 2 בדוחות השנתיים בדבר פניית החברה לממונה על ההגבלים העסקיים בבקשה שיבטל את ההכרזה על החברה כמונופולין ולחילופין כי הכרזה על החברה כמונופולין תשונה ותצומצם כך שיובהר כי היא אינה חלה על מכירת חשמל לצרכני חשמל גדולים (במתח עליון), ראה ביאור 1 ח. 2) בדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ט. הגדרות:

חברה	-	חברת החשמל לישראל בע"מ.
בעלי עניין	-	כהגדרת "בעל עניין" בסעיף 1, לחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968.
צדדים קשורים	-	כהגדרתם בתקן חשבונאות בינלאומי מס' 24.
דולר	-	דולר של ארה"ב.
חברה מאוחדת	-	חברה אשר לחברה שליטה בה, (כהגדרתה בתקן דיווח כספי בינלאומי מס' 10) במישרין או בעקיפין ושדוחותיה הכספיים מאוחדים באופן מלא עם דוחות החברה.
חברות מוחזקות	-	חברות מאוחדות, וחברות כלולות.
חברה כלולה	-	חברה אשר לחברה השפעה מהותית בה.
כלל צרכני החשמל	-	כלל צרכני החשמל בישראל שהינם הן לקוחות החברה והן לקוחות יצרנים פרטיים.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים:

הדוחות הכספיים התמציתיים המאוחדים (להלן: "דוחות כספיים ביניים") של החברה נערכו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מס' 34 - דיווח כספי לתקופות ביניים (להלן: "IAS34"). בעריכת דוחות כספיים ביניים אלה, יישמה החברה מדיניות חשבונאית, כללי הצגה, שיטות חישוב וכן התחשבות בגורמי מפתח לחוסר וודאות באומדן ושיקולי דעת ביישום מדיניות חשבונאית אלה לאלו המפורטים בביאור 2 בדוחות הכספיים השנתיים.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 23 במאי 2017.

ב. תקופת מחזור התפעול

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של החברה הינה 12 חודשים.

ג. שינויי בסיווג

החברה שינתה את סיווגם של מספרי השוואה בסכומים לא מהותיים במספר סעיפים, בדוח על המצב הכספי ובדוח רווח והפסד ליום 31 במרס 2016 ולשלושת החודשים המסתיימים באותו תאריך וזאת במטרה לשקף נאותה את אופן סיווגם בדוחות כספיים אלו ובדוחות הכספיים השנתיים.

ד. תקנים ופרשנויות חדשים שפורסמו ואינם בתוקף, ולא אומצו באימוץ מוקדם על ידי החברה:

- (1) IFRS 15 – הכנסות בגין חוזים עם לקוחות ראה ביאור 2.ו.1) בדוחות הכספיים השנתיים.
- (2) IFRS 9 (2014) – "מכשירים פיננסיים" ראה ביאור 2.ו.2) בדוחות הכספיים השנתיים.
- (3) IFRS 16 – חכירות ראה ביאור 2.ו.3) בדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 3 - תעריף החשמל ורגולציה

הכנסות החברה מבוססות על תעריף החשמל אשר גובה החברה מהצרכנים. בהתאם לחוק משק החשמל, תעריפי החשמל ודרכי עדכוןם, נקבעים על ידי רשות החשמל. לפרטים נוספים בדבר אופן קביעת תעריף החשמל, מנגנון עדכון התעריף, העדכון השנתי לשנת 2016, בסיס תעריף מקטע הייצור, בסיס תעריף מקטעי ההולכה והחלוקה, התאמת התעריף להשלכות על הדיווח הכספי בהתאם לכללי החשבונאות הבינלאומיים, פרויקט להפחתת פליטות בתחנות הכוח הפחמיות, יישום חובות דיווח על החברה, עלויות הפנסיה, הכרה בעלות הארכת תקופת החכירה של האנייה המגזזת על ידי חברת החשמל, שינויים ועדכונים באמות מידה צרכנות, הכרה בעלויות אי זמינות במקשר הימי של גז טבעי והכרה בעלות הגדלת מלאי חירום סולר - ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים השנתיים.

להלן ההתפתחויות בנושא תעריף החשמל ורגולציה נכון למועד דוח זה:

א. בסיס תעריף מקטעי ההולכה והחלוקה:

בהמשך לביאור 3 ה. בדוחות הכספיים השנתיים, במסגרת דיונים שנערכים בין החברה לצוות המקצועי ברשות בעניין גיבוש בסיס התעריף למקטעי הרשת, על הצדדים להגיש לבית המשפט העליון בשבתו בבג"ץ הודעת עדכון משלימה לגבי המגעים המתקיימים עם החברה בעניין בסיס התעריפים עד ליום 18 בספטמבר 2017.

ב. קביעת תעריף לשירותי ניהול המערכת (עלויות מערכתיות)

בהמשך לביאור 3 ז. בדוחות הכספיים השנתיים ובהמשך לעתירתה של החברה נגד רשות החשמל מיום 23 בדצמבר 2015 והדיון בכלל העתירות (לרבות בעתירות שהוגשו על ידי יצרני חשמל פרטיים כנגד רשות החשמל והחברה בקשר להחלטת הרשות מיום 6 באוגוסט 2015 - קביעת תעריף לשירותי ניהול המערכת (תעריפים מערכתיים)), לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 2 באפריל 2017 בית המשפט העליון קבע דיון בעתירות היצרנים הפרטיים בנוגע להתחשבות הרטרואקטיבית לשנים 2013-2014 ליום 19 ביולי 2017.

ג. רישיונות חלוקה והספקת חשמל

בהמשך לביאור 3 יא. בדוחות הכספיים השנתיים, בהקשר לעתירה שהגישה החברה ביום 24 בספטמבר 2015 כנגד רשות החשמל, שער הנגב אספקת אנרגיה ותעשיות תפוגן בע"מ. לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 20 באפריל 2017 דחה בית המשפט את עתירת החברה. כתוצאה מכך, תוכל המשיבה, שער הנגב אספקת אנרגיה, להמשיך בפעילות החלוקה באזור נשוא העתירה.

ד. הסדרת השימוש בדלקים למימוש תכנית העמסה כללית במשק החשמל

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 6 באפריל 2017 פורסמה הצעת החלטה לשימוע, על פיה ייקבע הסדר הקצאת דלקים משקי, ובהתאם ייקבעו הוראות המתייחסות להכרה בעלויות גז טבעי ודלקים חלופיים התואמים את ההסדר האמור. כמו כן, בהתאם להצעת החלטה לשימוע רשות החשמל תכיר בהסכם הגז של חברת החשמל כולל התחייבות שנתית לרכישת כמות גז מספק הגז תוך מספר תניות, כפי שמפורטות בהצעת ההחלטה. החברה העבירה את התייחסותה לשימוע ביום 4 במאי 2017.

ה. תעריף זמני למכירת חשמל לרשות הפלשתיאית

בתאריך 14 במאי 2017 פרסמה הרשות הצעת החלטה לשימוע אשר אושרה במליאת הרשות מחודש ינואר 2017 בנושא הכרה בעלות תעריף זמני למכירת חשמל לרשות הפלשתיאית. מדובר על תעריף מכירה זמני לרשות הפלשתיאית שייכנס לתוקף החל מיום קבלת החלטה ועד לקביעת תעריף סופי. התעריף הסופי שייקבע ואשר ייכלל במסגרת הסכם רכישת חשמל (PPA) בין החברה לרשות הפלשתיאית יחול רטרואקטיבית ממועד חתימת הסכם החזר החוב בגין צריכת החשמל של הרשות הפלשתיאית מיום 13 בספטמבר 2016. (לפרטים נוספים ראה ביאור 4 להלן).

התעריף הזמני מבוסס על התעריף לצרכני חברת החשמל לפי מתח החיבור בניכוי עלות התעריף החברתי הכלול בתעריפים המערכתיים. עלות התעריף החברתי שלא ייגבה בתעריף הזמני וכן התחשבות בין התעריף הסופי לתעריף הזמני יוחזרו לחברה במועד העדכון השנתי הקרוב. החברה טרם הגישה את תגובתה להצעת ההחלטה.

כתוצאה מהצעת ההחלטה כאמור לעיל רשמה החברה בתקופת הדוח נכס פיקוח בגין עלות התעריף החברתי שהוקטן מחובות הרשות הפלשתיאית במסגרת הסכם החזר החוב מיום 13 בספטמבר 2016 (לפרטים נוספים-ראה באור 6 להלן).

ו. אופן ההכרה ב-LNG בשנים 2017-2018

בתאריך 17 במאי 2017 פרסמה הרשות הצעת החלטה לשימוע. בנושא הכרה בעלות רכישת LNG לתקופת ההסכם עליו חתמה החברה לשנים 2017-2018, בהתאם לכמות נורמטיבית שתקבע במודל לחישוב סל הדלקים, על פי הנחות היסוד הידועות במועד קבלת ההחלטה ומפורטות בגוף המסמך.

על פי ההצעה לשימוע החל מיום 1 באוקטובר 2018 ואילך, עלות רכישת ה-LNG שתוכר לחברה תקבע בהתאם למחירים שיזכו בהליך תחרותי שתבצע חברת החשמל לרכישת המטענים. ככל שחברת החשמל תרכוש LNG שלא במסגרת של הליך תחרותי, עלות רכישת ה-LNG שתוכר לחברה תהיה 90% ממחיר בורסה NBP בהתאמות הדרושות ביחס לעלות ההובלה, סוג הגז LEAN ועלויות שטעון המצוף. כמות ה-LNG שתאושר לחברת החשמל תקבע נורמטיבית בהתאם להנחות שיקבעו ויפורסמו על ידי הרשות. החברה בשלב מקדמי זה לומדת את משמעות הצעת החלטה לשימוע ואת השלכותיה, אם בכלל.

ביאור 4 - לקוחות בגין מכירות חשמל

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרס		
2016	2016	2017	
(במיליוני שקל חדש)			
מבוקר	לא מבוקר		
3,806	4,207	4,021	חובות פתוחים (1)
(587)	(540)	(598)	הפרשה לחובות מסופקים.....
(751)	(660)	(857)	הכנסה שלא הוכרה (2).....
2,468	3,007	2,566	
1,687	1,214	1,568	הכנסות לקבל (3).....
4,155	4,221	4,134	סה"כ חובות לקוחות בגין מכירת חשמל.....
4,155	3,780	4,134	מוצג בנכסים שוטפים.....
-	500	-	מוצג בנכסים שאינם שוטפים.....
-	(59)	-	מוצג בהתחייבויות שאינן שוטפות.....
4,155	4,221	4,134	סה"כ חובות לקוחות בגין מכירות חשמל.....

- (1) כולל גם יתרות בגין החוב שנצבר לחובת המספקים הפרטיים והיצרנים העצמיים בגין תעריפי ניהול המערכת לתקופה מיום 1 ביוני 2013 ועד ליום 13 בספטמבר 2015.
- (2) הנ"ל מתייחס להכנסות מלקוחות שונים ברחבי הרשות הפלשתינאית (להלן: "הרשות הפלשתינאית") וחברת חשמל מזרח ירושלים (להלן: "חמ"י") כמתואר בסעיף ב להלן. לעניין בחינת אופן ההכרה בהכנסה ראה ביאור 2 יז. 1 (ב) לדוחות הכספיים השנתיים.
- (3) הכנסות בגין החלק היחסי של חשבוניות חשמל שהוצאו לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, המשתייכות לפי אומדן לתקופת הדוח.

אמות מידה צרכנות

המועד האחרון לתשלום חשבונות חשמל ללא חיוב ריבית נע בין 11 ל- 14 ימים ממועד עריכת החשבונות בהתאם לסוג הלקוח כמפורט באמות המידה של רשות החשמל. לאחר תקופה זו מחויבים לקוחות בריבית שנתית בשיעור של כ- 8.1% בגין יתרת חובם. באשר לעדכון אמות המידה צרכנות הכולל עדכון לימי האשראי הניתנים ללקוחות החברה, ראה ביאור 3 יג. לדוחות הכספיים השנתיים.

בהתאם למדיניות החשבונאית, הכנסות ריבית בגין פיגורים מלקוחות חשמל נזקפות בעת גביית החוב בגין נצברו.

ביאור 4 - לקוחות בגין מכירות חשמל (המשך)

ב. חובות חמ"י והרשות הפלשתיאית

(1) יתרת הלקוחות כוללת בין היתר את חובות לקוחות הרשות הפלשתיאית וחמ"י.

להלן פירוט יתרות הרשות הפלשתיאית וחמ"י לאחר הפרשה לחובות מסופקים והכנסות שלא הוכרו:

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 במרס		
	2016	2017	
(במיליוני שקל חדש)			
מבוקר	לא מבוקר		
1,313	1,719	1,417	חשבוניות שיצאו.....
141	99	122	הכנסות לקבל.....
1,454	1,818	1,539	סה"כ חוב.....
בניכוי:			
(378)	(378)	(374)	הפרשה לחובות מסופקים תקופות קודמות.....
4	4	-	שינוי בהפרשה לחובות מסופקים בתקופה.....
(590)	(590)	(751)	הכנסה שלא הוכרה תקופות קודמות.....
(161)	(70)	(106)	הכנסה שלא הוכרה בתקופה.....
329	784	308	סה"כ חוב בגין מכירת חשמל.....
329	284	308	מוצג בנכסים שוטפים.....
-	500	-	מוצג בנכסים שאינם שוטפים.....
329	784	308	סה"כ חוב בגין מכירת חשמל.....

ביום 13 בספטמבר 2016 נחתם הסכם עקרונות לפתרון חוב החשמל הפלשתיאית ולהסדרת משק החשמל הפלשתיאית (להלן: "הסכם העקרונות").

הסכם העקרונות נחתם על ידי שר האוצר, מתאם הפעולות בשטחים, והשר לעניינים אזרחיים ברשות הפלשתיאית. במסגרת הסכם העקרונות נקבע מנגנון החזר החוב של חמ"י ושל הרשות הפלשתיאית, לחברה, בגין צריכת חשמל, נכון ליום 12 לספטמבר 2016. כמו כן הוסכם על גיבוי מתווה להעברת האחריות על משק החשמל הפלשתיאית, בהיבטים מסחריים ותפעוליים, לידי גוף פלשתיאית שיוקם לצורך כך. מסכום החוב יופחת סך של כ- 561.5 מיליון שקל חדש, המשקף הפחתה מסוימת בשיעור ריבית הפיגורים וכן השבה של סכומים שנגבו כרכיבים מסוימים במסגרת התעריף וגביית יתר. בהתאם להסכם העקרונות יתרת החוב ליום ההסכם בסך של כ- 1,468 מיליון שקל חדש (לרבות בגין ריבית שנצברה לאותו היום וטרם הוכרה) תיפרע כדלקמן:

- 572 מיליון שקל חדש ישולמו על ידי הפלשתיאית בתוך 5 ימים מיום שיתקבלו בידיהם כספי מיסים שהוגדרו בהסכם העקרונות מידי משרד האוצר הישראלי. ביום 30 בספטמבר 2016 התקבל בחברה סך של כ- 590 מיליון שקל חדש כחלק מיישום הסכם העקרונות.

- היתרה תשולם ב- 48 תשלומים שווים (כאשר ייתכן שסכומים מסוימים ישולמו אף במועד מוקדם מהפריסה הצפויה, על פי התנאים הקבועים בהסכם העקרונות), החל מהשלמת התהליך המסחרי והתפעולי, כפי שהוגדר בהסכם העקרונות בנוסף, סוכם בהסכם העקרונות. כי יוקמו צוותי עבודה ישראלי ופלשתיאית לגיבוש הסכם מסחרי והסכמות תפעוליות בנוגע להעברת האחריות על ניהול משק החשמל הפלשתיאית לגוף הפלשתיאית שיוקם לצורך כך.

בשלב זה ולאור העובדה שטרם הושלמו הצעדים המפורטים לעיל המהווים תנאי להמשך פרעון החוב, לא שינתה החברה את מדיניות ההפרשות ואי הכרה בהכנסה בגין יתרת החוב הנ"ל.

(2) לפרטים אודות תביעת החברה כנגד חמ"י ותביעת חמ"י כנגד החברה, ראה ביאור 6 ג. בדוחות הכספיים השנתיים. להערכת יועציה המשפטית של החברה במידה והסכם העקרונות עליו חתמה החברה כמתואר לעיל יתממש, צפוי כי עיקר עילות התביעות ההדדיות בין חמ"י לבין החברה יבוטלו.

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 8 למאי 2017, קיבל בית המשפט את בקשת דחיית הדיון המוסכמת על הצדדים שהגישה חמ"י וקבע את הדיון בתביעת החברה נגד חמ"י ליום 5 ליולי 2017.

(3) לפרטים אודות עתירה לבג"צ של חמ"י כנגד השר, רשות החשמל והחברה ותגובות הצדדים ראה ביאור 6 ג. בדוחות הכספיים השנתיים.

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 7 למאי 2017, נקבע דיון ליום 6 ביולי 2017.

החברה בוחנת את השלכות ההליכים המשפטיים ומקורות סילוק החוב ובהתאם לזאת, כללה בדוחות הכספיים הפרשה מתאימה.

ביאור 5 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה

א. עודף נכסי תוכנית הפנסיה על המחויבות לפנסיה:

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרס	
2016	2016	2017
(במיליוני שקל חדש)		
מבוקר	לא מבוקר	
29,878	29,424	29,465
(23,329)	(23,607)	(23,430)
6,549	5,817	6,035
(562)	(315)	(534)
5,987	5,502	5,501

שווי הוגן של נכסי התוכנית (ראה סעיף 2.ו. להלן).....
 ערך נוכחי של המחויבות לפנסיה (ראה סעיף 1.ח. להלן).....
 ערך נוכחי של המחויבות לפנסיה בגין הסכמים מיוחדים
 לפרישה מוקדמת (ראה סעיף 3.ח. להלן).....
 עודף נכסי תוכנית הפנסיה על המחויבות לפנסיה.....

ב. כספים בנאמנות:

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרס	
2016	2016	2017
(במיליוני שקל חדש)		
מבוקר	לא מבוקר	
1,615	1,685	1,592

שווי הוגן של כספים בנאמנות (ראה סעיף י. להלן).....

ג. התחייבויות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה:

הרכב לפי סוגי ההטבות האחרות:

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרס	
2016	2016	2017
(במיליוני שקל חדש)		
מבוקר	לא מבוקר	
970	926	970
375	358	366
1,030	1,091	1,031
48	48	48
343	348	339
2,766	2,771	2,754

חשמל מוזל.....
 מע"מ וגילום מס בגין חשמל מוזל.....
 מענקי פרישה.....
 קרן רווחה לגמלאים המבוטחים בפנסיה התקציבית.....
 שי לחגים כולל גילום מס.....
 ערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה
 (ראה סעיף 2.ו. להלן).....

ד. תוכנית הפנסיה התקציבית של החברה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה:

תקנות הפנסיה משנת 1958 חלות על כל עובדי החברה הקבועים וגמלאיה, אשר התקבלו לעבודה בחברה עד ליום 10 ביוני 1996 ועד בכלל ועל שאיריהם (להלן: "המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית"). תקנון קופת הגמל המרכזית לקצבה של עובדי החברה, גמלאיה ושאיריה מבוסס על הוראות תקנות הפנסיה האמורות וקובע את זכאויותיהם של המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית.

לפרטים נוספים ראה גם ביאור 11 ד. בדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 5 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

ה. פנסיה לעובדים שאינם בתוכנית הפנסיה התקציבית:

עובדי החברה הקבועים האחרים (להלן: "עובדי דור ג") - עובדים קבועים שהחלו עבודתם החל בתאריך 11 ביוני 1996 ואילך, אשר אינם נמנים על תוכנית הפנסיה התקציבית, כמתואר בסעיף ד. לעיל מבוטחים, כברירת מחדל, בפנסיה צוברת מקיפה בקופת גמל משלמת לקצבה (קרן פנסיה חיצונית צוברת ותיקה או חדשה, או בביטוח פנסיוני אחר לפי בחירה אישית של העובד). החברה מפקידה באופן שוטף את התחייבויותיה בגין עובדים אלה, למעט השלמת פיצויי פיטורין בשיעור 2.33%, מהשכר הקובע לפיצויי פיטורים. לפרטים נוספים ראה ביאור 11 ה. בדוחות הכספיים השנתיים.

ו. הסכמים קיבוציים והסכמות:

לפרטים אודות עיקרי ההסכמים הקיבוציים, הסכמות ומבצעי פרישה מוקדמת שבוצעו בשנת 2016 ראה ביאור 11 ו. בדוחות הכספיים השנתיים.

(1) לעניין ההסכם הקיבוצי מיום 11 בדצמבר 2016, אשר הסדיר את חריגות השכר – לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 9 באפריל 2017 הוגשה על ידי קבוצת גמלאים בקשה לצו מניעה בבית הדין האזורי לעבודה בחיפה, כנגד החברה, כנגד הכללתם בהסדר אשר נקבע לעניין הסדרת חריגות השכר בהסכם הקיבוצי. ביום 16 במאי 2017 דחה בית הדין את בקשת הגמלאים למתן סעד זמני. במסגרת ההחלטה קבע בית הדין כי עד ליום 8 ביוני 2017 יוכלו המבקשים למסור לחברה הודעה לפיה הם אינם מעוניינים להיכלל במסגרת הסדר חריגות השכר שעוגן בהסכם הקיבוצי. עוד נקבע, כי עד ליום 13 ביוני 2017 יודיעו המבקשים לבית הדין מי מהם מסר הודעה כאמור, וכן מה מבוקשם לגבי המשך ההליכים.

(2) לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 26 באפריל 2017 נחתמה תוספת להסכם הקיבוצי מיום 11 בדצמבר 2016 בדבר פרישות מוקדמות ומתן קביעות, המתואר בביאור 11 ו. בדוחות הכספיים השנתיים. תוספת זו כוללת 50 פרישות מוקדמות נוספות, כך שסה"כ מספר הפורשים יעמוד על 400, ובד בבד תוספת של 10 קביעות, כך שסה"כ מספר הקביעות יעמוד על 190.

אומדן ההפרשה של עלויות הפרישה המוקדמת, כפי שצפוי להיכלל בדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2017 למימוש התוספת להסכם בגין פרישות מוקדמות מסתכם לסך של כ-70 מיליוני שקל חדש לפני השפעת המס (כ-52 מיליוני שקל חדש לאחר השפעת המס).

(3) לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 26 באפריל 2017 נחתם על ידי החברה, הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד העובדים הארצי הסכם קיבוצי מיוחד נוסף בנושא הארכת העסקה של עובדים ארעיים (במוקדי 103 של החברה, במחלקות המסחריות ובפרויקטי הפחתת פליטות) עד ליום 31 בדצמבר 2017.

הסכמים אלו (2), ו(3) קיבלו את אישורן של הרשויות המוסמכות.

ז. סך סעיפי התחייבות הטבה מוגדרת בגין הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה לעיל לפי חישובי החברה לימים 31 במרס 2017, 31 במרס 2016 ו- 31 בדצמבר 2016 מסתכמים ל- 26,718 מיליוני שקל חדש, 26,693 מיליוני שקל חדש ו- 26,657 מיליוני שקל חדש בהתאמה.

ביאור 5 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

ח. התחייבות הטבה מוגדרת:

(1) התנועה בערך הנוכחי של המחויבות לפנסיה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס		
2016	2016	2017	
(במיליוני שקל חדש)			
מבוקר	לא מבוקר		
23,192	23,192	23,329	ערך נוכחי של המחויבות לפנסיה לתחילת השנה.....
1,105	266	275	עלות הריבית.....
249	70	58	עלות השרות השוטף.....
			עלות השירות בעבר – שינויים בתנאי התוכנית עקב
(128)	(372)	-	החלטות הממונה על השכר באוצר ופסק הדין.....
26	6	6	הפקדות עובדים.....
(719)	(188)	(198)	הטבות ששולמו.....
23,725	22,974	23,470	
			הפסדים (רווחים) בגין מדידות מחדש:
			הפסדים (רווחים) אקטוארים הנובעים משינויים
(13)	775	12	בהנחות פיננסיות.....
			רווחים אקטואריים הנובעים משינויים בהנחות
(42)	-	-	דמוגרפיות.....
			השפעת ההבדלים בין ההנחות האקטואריות הקודמות
(341)	(142)	(52)	לבין מה שהתרחש בפועל (להלן: "תאומים על בסיס
(396)	633	(40)	ניסיון העבר").....
23,329	23,607	23,430	ערך נוכחי של המחויבות לפנסיה לסוף התקופה.....

(2) התנועה בערך הנוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס		
2016	2016	2017	
(במיליוני שקל חדש)			
מבוקר	לא מבוקר		
2,732	2,732	2,766	ערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר
129	32	33	סיום העסקה לתחילת השנה.....
58	15	15	עלות הריבית.....
			עלות השרות השוטף.....
(4)	(11)	-	עלות השירות בעבר – שינויים בתנאי התוכנית עקב
			החלטות הממונה על השכר.....
			הפרשה נוספת בגין פרישת עובדים במסגרת תוכנית
(8)	-	-	פרישה מיוחדת (ראה ביאור 11 ו' בדוחות הכספיים
(129)	(36)	(68)	השנתיים).....
2,778	2,732	2,746	הטבות ששולמו.....
			הפסדים (רווחים) בגין מדידות מחדש:
(39)	79	(18)	הפסדים (רווחים) אקטוארים הנובעים משינויים
			בהנחות פיננסיות.....
(5)	-	-	הפסדים (רווחים) אקטואריים הנובעים משינויים בהנחות
32	(40)	26	דמוגרפיות.....
(12)	39	8	תאומים על בסיס ניסיון העבר.....
2,766	2,771	2,754	ערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר
			סיום העסקה לסוף תקופה.....

ביאור 5 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

ח. התחייבות הטבה מוגדרת: (המשך)

(3) התנועה בערך הנוכחי של המחויבות בגין הסכמים מיוחדים לפרישה מוקדמת

לשנה	שנסתיימה ביום	לשלושת החודשים שנסתיימו	ביום 31 במרס	
31 בדצמבר	2016	2016	2017	
(במיליוני שקל חדש)				
מבוקר	לא מבוקר			
342	342	562	ערך נוכחי של המחויבות, לתחילת התקופה	
14	4	6	עלות הריבית	
(2)	(7)	-	עלות השירות בעבר – שינויים בתנאי התוכנית עקב	
292	-	-	החלטות הממונה על השכר באוצר ופסק הדין	
(93)	(22)	(32)	הפרשה נוספת בגין פרישת עובדים במסגרת תוכנית	
			פרישה מיוחדת	
			הטבות ששולמו	
9	(2)	(2)	הפסדים (רווחים) אקטואריים בגין המחויבות אשר	
			נזקפו לרווח והפסד	
562	315	534	ערך נוכחי של מחויבות לסוף התקופה	

ט. נכסי התוכנית:

(1) קופת גמל מרכזית לקצבה

(א) מתאריך 8 במרס 2005 מפקידה החברה כספים בקופת הגמל המרכזית לקצבה (להלן: "הקופה") לכיסוי ההתחייבות לפנסיה בגין עובדיה הזכאים בהסדר הפנסיה התקציבית.

הקופה פועלת מכח תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללים לניהול קופת גמל מרכזית לקצבה), התשע"ג-2012. ניהולה של הקופה על-ידי החברה המנהלת נערך בהתאם. החל מיום 1 בינואר 2017 מנהלת את קופת הגמל המרכזית לקצבה חברת "הלמן אלדובי חח"י גמל בע"מ".

(ב) על-פי הדוחות הכספיים של הקופה, ההתחייבות האקטוארית ליום 31 במרס 2017 הינה 31,309 מיליוני שקל חדש, וחוב החברה לקופה נכון לאותו תאריך הינו כ- 1,844 מיליוני שקל חדש. על-פי הדוחות הכספיים של החברה, ההתחייבות האקטוארית בגין המחויבות לפנסיה ליום 31 במרס 2017 הינה 23,964 מיליוני שקל חדש, ועל כן קיים עודף של 5,501 מיליוני שקל חדש.

לפרטים אודות מהות הפער ולהבדלים בחישוב המחויבות בין החברה לקופה, לתשובת הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר לנושא ולהודעת רשות החברות לחברה כי היא מבצעת בדיקה בנושא זה ראה ביאור 11.1.

(ג) לפרטים אודות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללים לניהול קופת גמל מרכזית לקצבה) התשע"ג-2012 וחוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון "הוראות לניהול קופת גמל מרכזית לקצבה", ראה ביאור 11.1 (ו) בדוחות הכספיים השנתיים.

(ד) במהלך התקופה שנסתיימה ביום 31 במרס 2017, הפקידה החברה בקופת הפנסיה, לרבות עלויות נכסי התוכנית סך של 152 מיליוני שקל חדש.

(ה) הקופה אישרה את דוחותיה ליום 31 במרס 2017 בתאריך 17 במאי 2017.

(ו) נכסי הקופה מוצגים בדוחות הכספיים לפי שווי הוגן בהתאם לכללי התקינה הבינלאומית (IFRS).

(ז) על-פי תחזית החברה, בהתאם לתקנון שבתוקף, ההעברות הצפויות לקופה, מתאריך הדוח על המצב הכספי ועד תום שנת 2017, יסתכמו בכ- 630 מיליוני שקל חדש.

ביאור 5 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

ט. נכסי התוכנית: (המשך)

(2) תנועה בשווי הוגן של נכסי התוכנית

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס	
2016	2016	2017
(במיליוני שקל חדש)		
מבוקר	לא מבוקר	
28,820	28,820	29,878
1,377	339	354
1,230	155	152
(810)	(201)	(220)
(739)	311	(699)
29,878	29,424	29,465

שווי הוגן של נכסי התוכנית, לתחילת שנה.....
הכנסות ריבית על נכסי התוכנית.....
הפקדות לרבות עלויות נכסי התוכנית.....
הטבות ששולמו.....

רווחים (הפסדים) בגין מדידות מחדש על נכסי
התוכנית:
התשואה על נכסי התוכנית (למעט סכומים שנכללו
בעלות ריבית נטו).....
שווי הוגן של נכסי התוכנית לסוף התקופה.....

(3) תשואה על נכסי התוכנית

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס	
2016	2016	2017
(במיליוני שקל חדש)		
מבוקר	לא מבוקר	
1,377	339	354
(739)	311	(699)
638	650	(345)

הכנסות ריבית על נכסי התוכנית.....
רווחים (הפסדים) בגין מדידות מחדש של נכסי
התוכנית.....
תשואה בפועל על נכסי התוכנית.....

ביאור 5 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

י. כספים בנאמנות

1. כספים בנאמנות מיועדים לכיסוי מחויבויות אקטואריות כלפי עובדים ומחויבויות הקשורות לסיום יחסי עובד מעביד ומושקעים באיגרות חוב ממשלתיות וקונצרניות. ראה ביאור 11 יא' לדוחות הכספיים השנתיים.
2. התנועה בשווי הוגן של כספים בנאמנות המיועדים לכיסוי מחויבות אקטוארית (נכסים לפי סעיף 116 א' לתקן IAS 19)

לשנה	לשלושת החודשים שנתיים		
שנתיים ביום	שנתיים ביום		
31 בדצמבר	31 במרס	31 במרס	
2016	2016	2017	
(במיליוני שקל חדש)			
מבוקר	לא מבוקר		
1,921	1,921	1,615	שווי הוגן של כספים בנאמנות לתחילת השנה.....
80	21	19	הכנסות ריבית על כספים בנאמנות.....
(331)	(280)	(4)	העברת עודף אקטוארי לחברה (בהתאם לפסק דין של בית המשפט המחוזי) והחזרים שוטפים.....
רווחים (הפסדים) בגין מדידות מחדש:			
			התשואה על נכסי התוכנית (למעט סכומים שנכללו בעלות ריבית נטו).....
(55)	23	(38)	שווי הוגן של כספים בנאמנות לסוף התקופה.....
1,615	1,685	1,592	

3. תשואות לכספים בנאמנות

לשנה	לשלושת החודשים שנתיים		
שנתיים ביום	שנתיים ביום		
31 בדצמבר	31 במרס	31 במרס	
2016	2016	2017	
(במיליוני שקל חדש)			
מבוקר	לא מבוקר		
80	21	19	הכנסות ריבית על כספים בנאמנות
(55)	23	(38)	רווחים(הפסדים) בגין מדידות מחדש של כספים בנאמנות
25	44	(19)	תשואה בפועל על כספים בנאמנות

- יא. קרן הון בגין מדידות מחדש של רווחים (הפסדים) אקטואריים נטו שלא נזקפו לרכוש קבוע (לפני השפעת המס):

לשנה		לשלושת החודשים שנתיים		
שנתיים ביום		שנתיים ביום		
31 בדצמבר		31 במרס		
2016	2016	2017		
(במיליוני שקל חדש)				
מבוקר	לא מבוקר			
370	370	45		יתרה לתחילת התקופה
(325)	(266)	(565)		הפסדים ממדידות מחדש
45	104	(520)		יתרה לסוף התקופה

ביאור 5 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

יב. סכומים שהוצגו בעלות השכר בהוצאות בגין התחייבויות לפנסיונרים וברכוש הקבוע:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס	
2016	2016	2017
(במיליוני שקל חדש)		
מבוקר	לא מבוקר	
307	79	73
1,234	304	308
(1,457)	(360)	(373)
(139)	(390)	-
508	3	6
453	(364)	14

1) עלות השכר והוצאות בגין התחייבויות לפנסיונרים

עלות השירות השוטף.....
עלות הריבית למעט עלות ריבית בגין פרישה מוקדמת.....
הכנסות ריבית (*).....
שינויים בתנאי תוכנית עקב החלטות הממונה על השכר
באוצר לרבות השבה מפנסיונרים.....
עלויות בגין פרישה מוקדמת ועלויות אחרות.....
סה"כ עלות שהוכרה בעלות השכר ובהוצאות מהתחייבויות
לפנסיונרים.....

538	132	146
(650)	(160)	(178)
(107)	(260)	-
505	2	5
286	(286)	(27)

2) הוצאות בגין התחייבויות לפנסיונרים בלבד

עלות ריבית למעט עלות ריבית בגין פרישה מוקדמת.....
הכנסות ריבית (*).....
שינויים בתנאי תוכנית עקב החלטות הממונה על השכר
לרבות השבה מפנסיונרים.....
עלויות בגין פרישה מוקדמת ועלויות אחרות.....
סה"כ עלות שהוכרה בהוצאות מהתחייבויות לפנסיונרים.....

(*) בגין נכסי התוכנית וכספים בנאמנות

יג. מדידות מחדש אשר הונו לעלות הנכסים (רכוש קבוע):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס	
2016	2016	2017
(במיליוני שקל חדש)		
מבוקר	לא מבוקר	
61	72	140

גידול ברכוש קבוע.....

ביאור 5 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

יד. ההנחות האקטואריות העיקריות לגבי המחויבות האקטוארית ונכסי התוכנית:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס		
	2016	2017	
	מבוקר	לא מבוקר	
2.84%	2.65%	2.85%	- שיעור ההיוון המשוקלל לסוף התקופה הגלום בערך הנוכחי של המחויבות
4.78%	4.78%	4.83%	- שיעור התשואה הנומינלי המשמש לחישוב עלות הריבית
4.78%	4.78%	4.83%	- שיעור התשואה הנומינלי השנתי החזוי על שווי הוגן של נכסי התוכנית
16.1 שנים	16.8 שנים	16.0 שנים	- משך חיים ממוצע של המחויבות
- לעניין עדכון ריאלי בשכר בתקופת העבודה עדכון ריאלי בסכומי הפנסיה לאחר סיום העסקה ולתמורות פנסיונרים ושאיירים לרבות עדכון נתוני תמותה ראה ביאור 11 טז. בדוחות הכספיים השנתיים.			

טו. ניתוח רגישות להנחות אקטואריות עיקריות ליום 31 במרס 2017 (במיליוני שקל חדש):

הנחות אקטואריות	% השינוי	גידול בהתחייבות	% השינוי	קיטון בהתחייבות
שיעור ריבית להיוון	(0.1)	408	0.1	399
שיעור גידול השכר העתידי בגין הסכמי שכר כלליים ותוספת יוקר בניכוי מדד המחירים לצרכן (גידול ריאלי)	0.5	642	(0.5)	519

אופן קביעת הרגישות - לכל הנחה אקטוארית מהנ"ל חושבה המחויבות האקטוארית לפי הנחת הבסיס (כפי שמופיעה בדוחות הכספיים) ולפי הנחה מותאמת (לפי תרחיש ספציפי), וחושב הגידול (קיטון) במחויבות בגין שינוי הנחה זו.

טז. העתודות לפנסיה מכסות את כל התחייבויותיה של החברה כלפי עובדים בתוכנית הפנסיה, בהנחה שהעובדים יפרשו בהתאם להערכות אקטואריות המקובלות.

במידה וכל עובדי תוכנית הפנסיה יפוטרו באופן מיידי, סכום ההתחייבות לעובדים אלו יהא גדול באופן משמעותי מסכום ההתחייבות המוצג בדוחות הכספיים. להערכת הנהלת החברה מצב שכזה אינו צפוי.

ביאור 6 - יתרות של חשבונות פיקוח נדחים

א. למידע נוסף אודות חשבונות פיקוח נדחים – ראה ביאור 14 בדוחות הכספיים השנתיים.

ב. פירוט יתרות ותנועות בחשבונות פיקוח נדחים לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2017 (לפני השפעות מס):

במיליוני שקל חדש					
תקופה נותרת להחזר/ ביטול	תנועה לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2017			יתרות חובה של חשבונות פיקוח נדחים	
	יתרה	החזר/ ביטול	יצירה/ הכרה		
					ליום 31 במרס 2017
שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	
1-3	1,762	(7)	(46)	53	בגין שחיקת התחייבויות החברה במטבע חוץ
1-3	130	(58)	168	20	בגין אי עדכון רציף של רכיב הדלקים בתעריף
1-2	160	-	1	159	בגין תעריף חברתי (ראה סעיף ו' להלן)
8-20	173	-	13	160	בגין אי עדכון תעריף החשמל במקטע ההולכה והחלוקה
14-22	218	(4)	-	222	בגין ריבית נחשבת
1-3	5	(4)	-	9	בגין הכרה בהשקעות שהופחתו בעבר
1-3	23	-	4	19	בגין פער בין מועד עדכון רכיב תשלום קבוע
	2,471	102	271	2,098	בגין חוב עבר עלויות מערכתיות
					סה"כ
יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים					
1-2	115	-	115	-	בגין שחיקת התחייבות החברה במטבע חוץ
2-3	2,127	135	214	1,778	בגין פער בין מועדי עדכון התעריף בפועל לבין התעריף התיאורטי
1-3	803	(15)	107	711	בגין רכישות חשמל מיצרני חשמל פרטיים ומתקנים פוטו-וולטאים
1-3	35	(5)	(4)	44	בגין הסדרים לניהול עומס
1-3	299	(96)	3	392	בגין השתתפות צרכנים במימון תוכנית חירום שלב ב'
11-18	33	-	(43)	76	בגין הפרשי הצמדה
2-5	2,885	-	28	2,857	בגין התחייבות פיקוח השבה לצרכנים
	6,297	19	420	5,858	סה"כ
שינוי					
(66)	(3,826)			(3,760)	סה"כ יתרת חשבונות פיקוח נדחים, נטו

ביאור 6 - יתרות של חשבונות פיקוח נדחים (המשך)

ג. פירוט יתרות ותנועות בחשבונות פיקוח נדחים לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2016 (לפני השפעות מס):

במיליוני שקל חדש				
תקופה נותרת להחזר/ ביטול	תנועה לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2016			יתרה ליום 1 בינואר 2016
	יתרה	החזר/ ביטול	יצירה/ הכרה	
שנים	ליום 31 במרס 2016	לא מבוקר		מבוקר
1-2	81	(15)	(24)	120
1	-	(58)	-	58
1-3	10	-	10	-
1-3	137	(93)	58	172
1-3	-	(14)	-	14
1-2	153	-	-	153
21-33	129	-	15	114
14-22	203	(3)	-	206
	713	(183)	59	837
סה"כ				
יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים				
2-3	413	312	101	-
1-3	565	128	54	383
1-3	14	15	(1)	-
	-	(493)	(17)	510
1-3	783	(123)	8	898
11-18	356	-	356	-
	2,131	(161)	501	1,791
סה"כ				
שינוי				
(464)	(1,418)			(954)
סה"כ יתרת חשבונות פיקוח נדחים, נטו				

ביאור 6 - יתרות של חשבונות פיקוח נדחים (המשך)

ד. פירוט סכומים ותנועות בחשבונות פיקוח נדחים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (לפני השפעת מס):

במיליוני שקל חדש					
תקופה נותרת להחזר/ ביטול	תנועה לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				יתרה ליום 1 בינואר 2016
	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016				
		סיווג	החזר/ ביטול	יצירה/ הכרה	
שנים					
		-			
1-2	53		(20)	(47)	120
-	-	-	(58)	-	58
1-3	20	-	(396)	244	172
1-3	1,456	-	1,266	190	-
	-	-	(14)	-	14
1-2	159	-	-	6	153
20-33	160	-	(2)	48	114
13-21	222	-	(13)	29	206
1-3	9	-	-	9	-
1-3	19	-	-	19	-
	2,098	-	763	498	837
סה"כ					
יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים					
1-3	1,778	-	1,526	252	-
1-3	711	-	275	53	383
1-3	44	-	112	(68)	-
-	-	-	(510)	-	510
1	392	-	(528)	22	898
11-18	76	-	-	76	-
2-5	2,857	2,857	-	-	-
	5,858	2,857	875	335	1,791
סה"כ					
שינוי (*)					
(2,806)	(3,760)				(954)
סה"כ יתרת חשבונות פיקוח נדחים, נטו					
(*) השינוי בשנת 2016 מתחלק כדלקמן:					
				(2,857)	שינוי בסיווג
				51	שינוי בדוח רווח והפסד
				(2,806)	סה"כ

ה. שיעור התשואה בו נעשה שימוש לחישוב יתרת חשבונות פיקוח נדחים ליום 31 במרס 2017 הינו 3.59% (3.83% ליום 31 במרס 2016 וליום 31 בדצמבר 2016).

ו. חשבון פיקוח נדחה בגין תעריף חברתי - היתרה ליום 31 במרס 2017 כוללת גם נכס פיקוח בגין עלות התעריף החברתי שהוקטן מחובות הרשות הפלשתיאית במסגרת הסכם החזר החוב מיום 13 בספטמבר 2016, לאור הצעת החלטת הרשות מיום 14 במאי 2017 בנושא הכרה בעלות תעריף זמני למכירת חשמל לרשות הפלשתיאית (לפרטים נוספים-ראה באור 3 ה.).

ביאור 7 - אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים

א. גיוסים ופירעונות מהותיים:

(1) גיוסים מהותיים בתקופת הדוח

ביום 27 במרס 2017 ביצעה החברה את שלב המכרז הציבורי להנפקת שתי סדרות אגרות חוב סחירות עפ"י תשקיף מדף מיום 27 בנובמבר 2015 כמפורט להלן:

- סדרה 28 (שקלית) – בהיקף של כ- 271 מיליוני שקל חדש ערך נקוב תמורת קבלת סך של כ- 303 מיליוני שקל חדש, לפני הוצאות הנפקה (מחיר 111.6 אגורות ל- 1 שקל חדש ערך נקוב), בריבית נקובה של 4.5% (ריבית אפקטיבית של 1.58%). קרן איגרות החוב תיפרע בתשלום אחד ביום 28 בפברואר 2021.
- סדרה 29 (צמודת מדד) – בהיקף של כ- 914 מיליוני שקל חדש ערך נקוב תמורת קבלת סך של כ- 1,089 מיליוני שקל חדש, לפני הוצאות הנפקה (מחיר 119.2 אגורות ל- 1 שקל חדש ערך נקוב), בריבית נקובה של 4.5% (ריבית אפקטיבית של 2.10%). קרן איגרות החוב תיפרע בשני תשלומים שנתיים שווים ביום 28 בפברואר 2025 וביום 28 בפברואר 2026.

(2) פירעונות מהותיים בתקופת הדוח

ביום 10 בפברואר 2017 נפרעו אגרות חוב בסך של 500 מיליון דולר ערך נקוב (סך של כ- 1,874 מיליוני שקל חדש) שהונפקו בארה"ב ביום 10 בפברואר 2012 במסגרת תוכנית GMTN מחדש אפריל 2008 להנפקת אגרות חוב, בסכום כולל של עד 5 מיליארד דולר ארה"ב ערך נקוב.

(3) פירעונות מהותיים לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי

א) ביום 9 באפריל 2017 נפרעו במלואן אגרות חוב פרטיות (לא סחירות) מסדרה יב' בסך של כ- 435 מיליוני שקל חדש ערך נקוב (סך של כ- 516 מיליוני שקל חדש הכוללים הפרשי הצמדה) שהונפקו לגופים מוסדיים בשנת 2006.

ב) ביום 9 באפריל 2017 נפרעו במלואן אגרות חוב פרטיות (לא סחירות) שאינן צמודות למדד מסדרה יג' בסך של כ- 130 מיליוני שקל חדש ערך נקוב שהונפקו לגופים מוסדיים בשנת 2006.

ב. דירוג אשראי

אין שינויים בדירוג האשראי של החברה בתקופת הדוח. לפרטים על הדירוג הקיים ראה ביאור 19 ו' בדוחות הכספיים השנתיים.

ג. התנאים בחוזי המימון של החברה שעשויים לגרום לפירעון מיידי:

חוזי המימון של החברה כוללים תנאים המקנים למלווה זכות להעמיד את יתרת הקרן הבלתי מסולקת והריבית שנצברה לפירעון מיידי. לפרטים ראה ביאור 19 ד. בדוחות הכספיים השנתיים.

למיטב ידיעת החברה במועד החתימה על הדוחות הכספיים, לא קיימת למי מן המלווים עמם התקשרה, עילה לדרוש פירעון מיידי של חוב החברה כלפיהם.

ד. ערבות מדינה

יתרת ערבות המדינה אשר ניתנה למוסדות פיננסיים שונים עבור הלוואות ואיגרות חוב שגייסה החברה מסתכמת ליום 31 במרס 2017 לכ- 1,464 מיליוני שקל חדש.

ביאור 8 - הכנסות

א. הביקוש לחשמל במדינת ישראל הוא עונתי. עונת השנה בהקשר זה מוגדרת כעונת הקיץ (החודשים יולי ואוגוסט), עונת החורף (החודשים דצמבר עד פברואר) ועונת המעבר - האביב (החודשים מרס עד יוני), והסתיו (החודשים ספטמבר עד נובמבר).

הביקושים גבוהים יותר בעונת הקיץ (בשל השימוש במזגנים) ובעונת החורף (בשל השימוש במכשירי חימום) לעומת עונות המעבר. בעונות החורף והקיץ, צריכת החשמל הממוצעת גבוהה מזו שבעונות המעבר ואף מתאפיינת בימים של ביקושי שיא, עקב תנאים קיצוניים של קור או חום.

כמו כן, הכנסות החברה בעונות השונות מושפעות מהשינוי בתעריפים לצרכנים המשלמים לפי עומס וזמן (תעו"ז) שכן תעריפי התעו"ז גבוהים יותר בממוצע, בעונת הקיץ והחורף, לעומת תעריפי התעו"ז בעונות המעבר.

ב. היקף מכירות הנובעות מיצרנים פרטיים:

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום		לשנה שנסתיימה ביום	
31 במרס		31 בדצמבר	
2016	2017	2016	
לא מבוקר		מבוקר	
12,737	11,928	51,072	סך היקף מכירות החשמל של החברה (במיליוני קוט"ש) (*)
1,644	1,556	6,753	היקף מכירות החשמל של החברה הנובעות מרכישות חשמל מיצרנים פרטיים (במיליוני קוט"ש)
13%	13%	13%	משקלם מסה"כ מכירות החשמל של החברה (ב - %)

(*) (ללא שירותי תשתית שהינם, בעיקר, שירותי הולכת וחלוקת חשמל אשר ניתנים ליצרני חשמל פרטיים).

ביאור 9 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות, סכסוכי עבודה והשקעה בחברה כלולה

א. התקשרויות:

(1) הסכם לאספקת גז מ"שדה תמר"

בחודש מרס 2012 חתמה החברה על הסכם עם בעלי הזכויות ברישיון "תמר" (נובל אנרג'י והשותפויות המוגבלות ישראל מקו נגב 2, דלק קידוחים, אבנר חיפוש נפט ודור חיפוש גז. כולן יחד בסעיף זה: "המוכרים" או "שותפות תמר"), לפיו התחייבה החברה לרכוש גז טבעי בהיקף מינימלי כולל של כ- 42.5 מיליארד מטר מעוקב (BCM) גז טבעי (להלן: "ההסכם").

לפרטים נוספים אודות ההסכם, הפניות לרשות ההגבלים העסקיים, החלטות וועדת הביקורת והדירקטוריון בנושא, מנגנון ה"Take or Pay", מכירת עודפי הגז והסדרת השימוש בקיבולת צינור הגז ראה ביאור 35 א. 1) בדוחות הכספיים השנתיים.

בהתאם לאמור בביאור 35 א. 1) ט) בדוחות הכספיים השנתיים החברה בוחנת באופן שוטף ולקראת פרסום הדוח הכספי של החברה לכל רבעון, האם צפויה כמות הגז השנתית המינימאלית בגינה נדרשת החברה לשלם לשותפויות תמר על פי מנגנון ה- TOP הקיים בהסכם רכישת הגז להיות גדולה מהכמות אותה צופה החברה כי תצרוך בפועל מדי שנה בשנות ההסכם.

לאור תוצאות ניתוח תחזיות עדכניות של צריכת הגז של החברה, לא צפויה החברה לשלם על גז שאותו לא תצרוך. כמו כן ובהמשך, בין היתר, להפחתת השימוש בפחם ע"י החברה (ראה ביאור 2.1.1) בדוחות הכספיים השנתיים, החברה מעריכה כי אינה צפויה להקדים תשלום בגין גז בעתיד הנראה לעין.

(2) התקשרויות החברה עם יצרנים פרטיים

לפרטים אודות התקשרויות של החברה עם יצרנים פרטיים ראה ביאור 35 א. 4) בדוחות הכספיים השנתיים. כניסת יצרנים פרטיים בהספק משמעותי, משפיעה וצפויה להמשיך להשפיע על היקף מכירות החברה.

(3) לפרטים בדבר התקשרויות L.N.G, הסכם עם רשות האנרגיה הפלסטינאית להקמת תחנות משנה והתקשרויות של חברת הבת ראה ביאור 35 א. 2), 3) ו- 5) בדוחות הכספיים השנתיים בהתאמה.

ביאור 9 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות, סכסוכי עבודה והשקעה בחברה כלולה (המשך)

ב. תביעות והתחייבויות תלויות:

(1) כנגד החברה הוגשו תביעות משפטיות המסתכמות לתאריך אישור הדוחות הכספיים לסך של כ- 18.6 מיליארד שקל חדש. במסגרתן נכללות 9 בקשות לתובענות ייצוגיות וכן בקשה לתובענה ייצוגית שהוכרה, המסתכמות לסך כולל של כ-17.7 מיליארד שקל חדש ומפורטות בביאור 35 ב. בדוחות הכספיים השנתיים. כמו כן, קיימות 3 בקשות לתובענות ייצוגיות אשר אינן נקובות בסכום (מתוך 2 מוערכות על ידי המבקש בעשרות מיליוני שקל חדש). כמו כן, תלוי ועומד ערעור שהוגש על ההחלטה לדחיית בקשה לאישור תובענה ייצוגית בהיקף של כ-9 מיליארד שקל חדש.

לדעת הנהלת החברה, המתבססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא תישא החברה בהוצאות בגין תוצאות התביעות מעבר להפרשה בסך של כ-219 מיליוני שקל חדש, הכלולה בסעיף הפרשות בדוחות הכספיים.

(2) להלן שינויים עיקריים שחלו בתקופת הדוח בתובענות ייצוגיות ובבקשות להכרתן כתובענות ייצוגיות אשר הוגשו כנגד החברה ביחס למפורט בביאור 35 ב. בדוחות הכספיים השנתיים:

(א) בהמשך לבקשה על סך של 24 מיליוני שקל חדש שהוכרה כתובענה ייצוגית בנושא טענה להפרת החובה למתן שירות טלפוני חנים למענה לפניות ציבור בענייני ליקויים, פגמים בטובין או פגמים בשירותים (ראה ביאור 35 ב. 3 בדוחות הכספיים השנתיים).

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי ביום 3 באפריל 2017 התקבל פסק דין המאשר את הסכם הפרשה אשר גובש בין הצדדים, במסגרתו התחייבה החברה להעמיד פיצוי כולל על כך של כ-1.7 מיליוני שקל חדש, אשר ברובו יוענק ללקוחות של החברה המוגדרים ברישומיה כניצולי שואה הזכאים להנחה.

(ב) בהמשך לבקשה להכרה כתובענה ייצוגית מינואר 2016 בנושא תעריף מכירה מרוכזת (ראה ביאור 35 ב. 1) בדוחות הכספיים השנתיים), ביום 11 במאי 2017 הגישה מבקשת חדשה באמצעות אותם באי כוח שהגישו את הבקשה לייצוגית בשם המבקשת הראשונה, בקשה לאישור שזהה כמעט לחלוטין לבקשה לאישור זו. במקביל, הגישה המבקשת הראשונה הודעה לבית המשפט, במסגרתה הודיעה כי המבקשת החדשה מתכוונת להגיש בקשה לאישור חדשה, כאמור, ולפיכך בית המשפט מתבקש לאשר את ההסתלקות מהבקשה לאישור. החברה הסכימה להסתלקות וביום 17 במאי 2017 ניתן פסק דין המאשר את ההסתלקות.

במצב דברים זה, נכון להיום תלויה ועומדת, בהקשר זה, הבקשה החדשה לאישור, שהוגשה על-ידי המבקשת החדשה ביום 11 במאי 2017 ובהתאם המועד להגיש תגובה הינו 25 בספטמבר 2017.

(3) תביעות מהותיות והתחייבויות תלויות אחרות:

(א) עתירה בנושא אמות מידה לניתוק אספקת החשמל

בהמשך לביאור 35 ב. 5) (ב) בדוחות הכספיים השנתיים, החברה והמדינה ביקשו וקיבלו מבית המשפט ארכות להגשת תגובה לעתירה עד ליום 5 ביולי 2017.

(ב) תביעות בגין תשלומי ארנונה

נכון ליום הדוח על המצב הכספי, עומדות כנגד החברה דרישות בגין ארנונה בסכומים העולים בכ- 84 מיליוני שקל חדש על הפרשה שנעשתה בגין בדוחות הכספיים. דרישות אלו נבעו בעיקרן משינויי סיווג של שטחים המוחזקים על ידי החברה, דרישה להגדלת שטחי חיוב ודרישה בגין תעריפי ארנונה.

להערכת החברה, אשר מבוססת בין היתר על דעת יועציה המשפטיים, פחות סביר מאשר לא שהחברה תידרש לשלם את הסכומים, בגינם לא הפרישה בדוחותיה הכספיים.

(ג) חוק התכנון והבניה

לפרטים נוספים ראה ביאור 35 ב. 5) (ד) בדוחות הכספיים השנתיים.

(ד) מינהל מקרקעי ישראל

החברה קיימה ומקיימת מעת לעת ועל פי הצורך דיונים וברורים עם מינהל מקרקעי ישראל בעניין דמי חכירה בגין מספר קטן של נכסי מקרקעין מסוימים באתרים שונים. נכון למועד אישור הדוחות הכספיים החברה אינה יכולה להעריך אם תידרש לשלם דמי שימוש בגין אתרים אלו, ובמקרה שתידרש, מה יהא סכומם הסופי. אולם גם אם תידרש החברה בסופו של יום לשלם בגין כל אתרים אלו, סביר שהסכום הכולל לא יעלה על 15 מיליוני שקל חדש. בגין דרישות אלו לא ערכה החברה הפרשה כלשהי בדוחות הכספיים.

ביאור 9 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות, סכסוכי עבודה והשקעה בחברה כלולה (המשך)

ב. תביעות והתחייבויות תלויות: (המשך)

(3) תביעות מהותיות והתחייבויות תלויות אחרות (המשך):

(ה) אגרות, היטלי השבחה ואחרים

(1) צפית

לפרטים אודות שומות היטלי השבחה בתחנות הכוח צפית ראה ביאור 35 ב.5(ו)2 בדוחות הכספיים השנתיים. ביום 9 ביוני 2016 החליטה ועדת הערר לדחות אחת מטענותיה המקדמיות של חברת החשמל, וקבעה כי הועדה המקומית מוסמכת באופן עקרוני לחייב בהיטל השבחה מכוח תכנית מתאר ארצית בעלת הוראות מפורטות שמכוחה ניתן להוציא היתרי בנייה. בחודש אוקטובר 2016 התקבלה החלטת ועדת הערר הקובעת ביטול דרישת התשלום להיטל השבחה על בסיס טענת שיהוי, ומהטעם ששומת ההשבחה אינה מרימה את הנטל הראשוני להוכחת ההשבחה. בחודש נובמבר 2016 הוגש על ידי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ערעור מנהלי כנגד החלטת ועדת הערר דלעיל. החברה הגישה ערעור שכנגד.

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי ביום 27 באפריל 2017 התקיים דיון מקדמי בנושא – ללא דיון בטענות הצדדים. התיק נקבע דיון ליום 8 בנובמבר 2017. נכון למועד חתימת הדוחות הכספיים אין באפשרות יועציה המשפטית של החברה, להעריך את החשיפה. יחד עם זאת, החברה בדעה כי במידה והיא תידרש לשלם סכומים כלשהם בגין היטל זה, יהיו סכומים אלה חלק מעלות הרכוש הקבוע של החברה, והם צפויים להיות מוכרים בתעריף החשמל על ידי רשות החשמל.

(2) אחרים

נכון לתאריך הדוח על המצב הכספי עומדות כנגד החברה דרישות בגין אגרות והטלים אחרים בסכומים העולים בכ- 167 מיליוני שקל חדש על הפרשה הקיימת בדוחות הכספיים. בגין חלק מהדרישות קיימת הפרשה בספרים ולדעת יועציה המשפטית של החברה בגין יתר הדרישות, נכון למועד חתימת הדוחות הכספיים אין באפשרות החברה להעריך את החשיפה בגין.

(ו) לעניין קיבולת כפויה בהסכם הולכת הגז. ראה ביאור 34 ב.2(ה) לדוחות הכספיים השנתיים.

(ז) ערבויות

בנוגע לערבויות שנתנה החברה ראה ביאור 26 ה' בדוחות הכספיים השנתיים.

(4) הליכים משפטיים בנושא מסדרי GIS

לפרטים בדבר תביעת החברה בנושא מסדרי GIS ראה ביאור 35 ב.6(ה) בדוחות הכספיים השנתיים.

(5) E.M.G

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 27 באפריל 2017 נתקבלה החלטת בית המשפט העליון בשווייץ אשר דחתה את הערעור שהגישו חברות הגז הלאומיות המצריות (EGAS ו-EGPC) וקבעה כי על העותרים לשלם את אגרת בית המשפט וכי העותרים יחויבו לשלם לחברה שיפוי בגין ההליך בבית המשפט בסך 250,000 פרנקים שווייצריים. החברה פועלת לגביית הסכומים להם היא זכאית לפי פסק הבוררות. יחד עם זאת למועד חתימת הדוחות הכספיים אין ביכולתה של החברה להעריך את סיכויי הגבייה של הסכום אשר נפסק לטובתה במסגרת הבוררות.

(6) תביעת החברה בנושא התקשרויות עם סימנס

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי ביום 9 באפריל 2017 הגישה החברה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז כתב תביעה מתוקן כנגד דן כהן, דירקטור לשעבר בחברה, וכן כנגד חמישה עובדים לשעבר בחברה, שהורשעו כולם, על פי הודאתם, בלקיחת שוחד מחברת Siemens AG ומחברת סימנס ישראל בע"מ. התביעה הוגשה גם כנגד גורמים נוספים, שבאמצעותם שולמו סכומי השוחד למקבלי השוחד. במסגרת כתב התביעה תובעת החברה לקבל את סכומי השוחד ששולמו בפועל לכל אחד ממקבלי השוחד. סכום התביעה הכולל עומד על סך של כ-110 מיליוני שקל חדש. דיון קדם משפט קבוע ליום 9 ביולי 2017.

ביאור 9 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות, סכסוכי עבודה והשקעה בחברה כלולה (המשך)

ג. סכסוכי עבודה:

- (1) בהמשך לביאור 35 ג.1) בדוחות הכספיים השנתיים בנושא סכסוך העבודה בגין קידום מתווה הרפורמה בחברה, לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי ביום 4 במאי 2017 ניתן פסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה בערעורים שהוגשו על החלטתו של בית הדין האזורי לעבודה בחיפה מיום 16 בספטמבר 2014. בפסק הדין קבע בית הדין כי לנציגות העובדים עומדת זכות לנקוט בעיצומים נוכח הרפורמה המתוכננת במשק החשמל והוצאת נתח משמעותי של ייצור החשמל מידי החברה ליצרנים פרטיים, תוך שבית הדין האזורי ימשיך ללוות את הצדדים במגעים ביניהם. הוועד הארצי התחייב שלא לבצע עיצומים שיפגעו באספקת החשמל, בביטחון המדינה ובחיי אדם. נוכח פסק דינו של בית הדין הארצי, עומדת לנציגות העובדים זכות לנקוט בצעדים ארגוניים נוכח אי שיתופה בגיבוש מתווה הרפורמה במשק החשמל המוצע על ידי המדינה, כאשר לעניין זה קיימים שני סכסוך עבודה מוכרזים (מיום 7 באוקטובר 2014 ומיום 25 באפריל 2017). בהתאם להחלטת בית הדין הארצי, קבע בית הדין האזורי לעבודה בחיפה כי דיון בנושא זה יתקיים בפניו ביום 1 ביוני 2017 וכי עד ליום 28 במאי 2017 ידווחו הצדדים לבית הדין על המגעים ביניהם ועל ישיבות המשא ומתן שקיימו מאז שניתן פסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה. בנוסף, ביום 16 במאי 2017 הגישה נציגות העובדים בקשה להפסקת ההליך המשפטי בנושא מתווה שביתה מיום 26 בינואר 2017 נוכח העובדה שפסק דינו של בית הדין הארצי ייתר את הצורך בהמשך הדיון. ביום 18 במאי 2017 ניתנה החלטת בית הדין אשר קיבלה את בקשת נציגות העובדים ומחקה את ההליך.
- (2) בעקבות כוונת החברה להעברת מנהל אגף משאבי אנוש לחוזה אישי ולקלוט מנהלים בכירים נוספים להעסקה בחוזה אישי, נקט ארגון העובדים בעיצומים במסגרתם, בין היתר, הושבתה פעולת מרכז הגיוס של החברה ופעולות ההדרכה לעובדים המיועדים להיקלט במוקדי 103 של החברה. בעקבות העיצומים פנתה החברה לבית הדין האזורי לעבודה בחיפה בבקשה למתן סעדים זמניים למניעת העיצומים. לאחר שהושגה הסכמה בין הצדדים ביחס לקליטתם של המנהלים הנוספים (למעט מנהל אגף משאבי אנוש), ניתן פסק דינו של בית הדין האזורי אשר קיבל את עמדת החברה ביחס להעסקת מנהל אגף משאבי אנוש בחוזה אישי וקבע כי בהקשר זה לא עומדת לנציגות העובדים אפשרות לנקוט בעיצומים. על פסק דין זה הוגש ערעור על-ידי ארגון העובדים לבית הדין הארצי. דיון בערעור התקיים ביום 3 במאי 2017. למועד אישור הדוחות הכספיים טרם התקבלה החלטה בערעור. בהתאם לאפשרות שניתנה לה, הודיעה נציגות העובדים ביום 18 במאי 2017, כי היא מבקשת שגם עניין העברתו של סמנכ"ל משאבי אנוש לחוזה אישי ידון במסגרת הליך זה, וכי תינתן לצדדים להשלים טענותיהם בנושא. ביום 21 במאי 2017 קבע בית הדין כי הצדדים יודיעו עד ליום 31 למאי 2017 אם הם מבקשים לצרף גם את המדינה להליך.
- (3) ביום 6 בפברואר 2017 הוכרזו שני סכסוכי עבודה על ידי מ"מ יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות על סכסוך עבודה, בעניינים כדלקמן:
 - (א) "החלטה חד צדדית של החברה על מכירת תחנת הכח רמת-חובב שהיא בעלת השלכות חמורות על זכויות העובדים וביטחונם התעסוקתי ודרישת נציגות העובדים להימנע מצעדים חד-צדדיים שמטרתם לדחוק את ארגון העובדים ולהציבו בפני עובדות מוגמרות ללא קיום מ"מ".
 - (ב) "כוונת המעסיק במסגרת תקציב החברה לשנת 2017, לכוון שינויים ארגוניים ותוכניות התייעלות כלכליות בהיקפים נרחבים בעלי השלכות משמעותיות וקריטיות על העובדים מכל הבחינות, לרבות אך לא רק: תנאי עבודה ושכר, זכויות, מעמד ובטחון תעסוקתי תוך פגיעה במעמדו של ארגון העובדים והחלשת הכוח הארגוני. במסגרת השינויים הארגוניים ותוכניות ההתייעלות בכוונת המעסיק לבצע התייעלות מאסיבית הכוללת בין היתר פיטורים, פרישות מוקדמות של למעלה מ-1000 עובדים, קיצוץ נרחב במספר המשרות או בשעות העבודה (משרות מתוקצבות) וכן פגיעה בתנאי עבודה ושכר הנהוגים עשרות שנים ומעוגנים בהסכמים קיבוציים ובחוקת העבודה. דרישת נציגות העובדים להימנע מהצעדים החד צדדיים האמורים לעיל שמטרתם לדחוק את ארגון העובדים ולהציבו בפני עובדות מוגמרות ללא קיום משא ומתן."
- (4) בעקבות קידום תכניות עבודה בחטיבת הלקוחות לאיחוד מחוזות ומיקור חוץ בנושאים שונים, נקט ארגון העובדים במכלול עיצומים, במסגרתם בין היתר שובשו עבודות שונות במחוז חיפה, באגף ארגון ושיטות, באגף ביצוע פרויקטים ועוד. ביום 20 במרץ 2017, פנתה החברה לבית הדין האזורי לעבודה בחיפה בבקשה למתן סעדים זמניים למניעת העיצומים. הושגה הסכמה לפיה הצדדים יקיימו הידברות העיצומים יוקפאו, והצדדים יעדכנו את בית הדין בדבר תוצאות ההידברות. למועד אישור הדוחות הכספיים טרם התקבלה החלטת בית הדין בהליך.
- (5) לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 25 באפריל 2017 הוכרז סכסוך עבודה ע"י מ"מ יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות על סכסוך עבודה, בעניינים כדלקמן:
 - א. החלטה חד צדדית על ביצוע שינויים במשק החשמל ויצירת הליך מיוחד ומזורז לתכנון של תחנות כח חדשות פרטיות בהיקפים של אלפי מגה וטט שעלולים לייתר את היקף הייצור על ידי חברת החשמל באופן שיציב את נציגות העובדים בפני עובדות מוגמרות לגבי אותם שינויים. מדובר בהחלטה אשר משפיעה באופן חמור על מצב החברה ועל איתנותה הפיננסית, ויש לה השלכות דרמטיות על זכויות העובדים ועל ביטחונם התעסוקתי.
 - ב. דרישת נציגות העובדים להימנע מצעדים חד צדדיים, לניהול משא ומתן לצורך הגעה להסכמות בנוגע לזכויות העובדים על רקע ההחלטה האמורה, לרבות הסדרה של רשת ביטחון להבטחת זכויות העובדים.
- (6) לפרטים אודות סכסוכי עבודה נוספים הקיימים נכון לתאריך דוח כספי זה, ראה ביאור 35 ג.2, 3, 4, 5) בדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 9 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות, סכסוכי עבודה והשקעה בחברה כלולה (המשך)

ד. השקעה בחברה כלולה:

לפרטים אודות השקעה שביצעה החברה בחברה כלולה בתחום התקשורת ראה ביאור 10 ב. בדוחות הכספיים השנתיים. בסוף חודש ספטמבר 2016, נחתם בין החברה לבין IBC הסכם דחיית תשלומים עד למחצית שנת 2017 בהיקף של כ- 50 מיליוני שקל חדש. לבקשת IBC, לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, דירקטוריון החברה אישר הארכת תקופת דחיית התשלומים עד לתום שנת 2017.

ביאור 10 - מכשירים פיננסיים

א. מכשירים פיננסיים שנמדדים בשווי הוגן לצרכי גילוי בלבד:

הערך בספרים של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מסוימים לרבות מזומנים ושווי מזומנים, לקוחות, חייבים לזמן קצר ולזמן ארוך, השקעות לזמן קצר, פיקדונות, נגזרים, הלוואות ואשראי לזמן קצר, ספקים וזכאים אחרים, תואם או קרוב לשווי ההוגן שלהם.

שווי הוגן			ערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 במרס 2016	ליום 31 במרס 2017	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 במרס 2016	ליום 31 במרס 2017
(במיליוני שקל חדש)					
מבוקר	לא מבוקר	מבוקר	לא מבוקר	מבוקר	לא מבוקר

התחייבויות פיננסיות – רמה 1

אגרות חוב לזמן ארוך (כולל חלויות שוטפות וריבית לשלם)

אגרות חוב סחירות בישראל בריבית קבועה.....

8,004 3,438 6,581 8,107 3,480 6,632

התחייבויות פיננסיות – רמה 2

אגרות חוב והלוואות לזמן ארוך (כולל חלויות שוטפות וריבית לשלם)

הלוואות לזמן ארוך בריבית קבועה.....

2,675 3,079 2,890 3,002 3,548 3,239

הלוואות לזמן ארוך בריבית משתנה.....

2,314 3,841 2,492 2,412 3,965 2,603

אגרות חוב לא סחירות בריבית קבועה בישראל.....

7,494 9,126 7,621 8,001 9,756 8,148

אגרות חוב לא סחירות בריבית קבועה בחו"ל.....

20,345 22,966 23,337 22,860 25,592 25,801

אגרות חוב לא סחירות בריבית משתנה בחו"ל.....

550 945 641 547 942 633

אגרות חוב צמיתות למדינת ישראל.....

2,530 2,520 2,536 2,850 2,879 2,941

* לפרטים בנושא מדיניות קביעת שווי הוגן ראה ביאור 26 ט' בדוחות הכספיים השנתיים.
** לפרטים בנושא סיווג המכשירים הפיננסיים לפי רמות ראה להלן סעיף ב'.

ביאור 10 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. היררכיית שווי הוגן של מכשירים הנמדדים בשווי הוגן:

להלן פירוט של מכשיריה הפיננסיים של החברה הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד על פי רמות:

סיווג המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן נעשה בהתבסס על הרמה הנמוכה ביותר בה נעשה שימוש משמעותי לצורך מדידת השווי ההוגן של המכשיר בכללותו.

- רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים והתחייבויות פיננסיים.
 רמה 2: נתונים שאינם מחירים מצוטטים הכלולים ברמה 1, אשר נצפים, בצורה ישירה (קרי מחירים) או עקיפה (נתונים הנגזרים ממחירים), לגבי נכסים והתחייבויות פיננסיים.
 רמה 3: נתונים לגבי נכסים והתחייבויות פיננסיים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.
 עסקאות ההגנה, הנמצאות ברמה 2, מחושבות לפי שווי הוגן הנסמך על עקומות ריביות נצפות.

ליום 31 במרס		ליום 31 בדצמבר
2017	2016	2016
רמה 2		
(במיליוני שקל חדש)		
לא מבוקר		מבוקר
130	289	274
נכסים פיננסיים		
עסקאות החלפה ואקדמה אחרות.....		
התחייבויות פיננסיות		
597	204	255
2,676	1,759	1,971
3,143	1,674	1,952
סה"כ התחייבויות בגין עסקאות הגנה, נטו.....		

ביאור 11 - דיווח מגזרי

א. כללי:

החברה מיישמת את תקן הדיווח כספי הבינלאומי 8 (להלן: "IFRS 8") החל מ-1 בינואר 2009.

ב. פירוט מגזרי פעילות ברי דיווח:

פעילות החברה מורכבת משלושה מגזרי פעילות עיקריים המהווים את כלל הפעילויות בשרשרת החשמל.

להלן הפעילויות:

- מגזר הייצור - כולל את הפעילות ב-17 אתרים של תחנות הכח המייצרות חשמל. מפיק את הכנסותיו בהתאם לחלקו בתעריף החשמל הנקבע על ידי הרגולטור (רשות החשמל).
- מגזר ההולכה - כולל את מערכת ההולכה וההשנאה של החשמל במתח על ועליון ולמרחק רב. מפיק את הכנסותיו בהתאם לחלקו בתעריף החשמל הנקבע על ידי רשות החשמל.
- מגזר החלוקה - כולל את מערך רשתות החשמל ותחנות הטרנספורמציה המספקות את החשמל לצרכנים הסופיים, למעט מספר מצומצם של לקוחות הרוכשים חשמל במתח עליון ישירות ממערכת ההולכה וכן מערך שירות הלקוחות והגבייה של החברה. מפיק את הכנסותיו בהתאם לחלקו בתעריף החשמל הנקבע על ידי רשות החשמל.

ג. הכנסות ותוצאות לפי מגזרי פעילות:

הכנסות המגזרים מחושבות בהתבסס על תעריף החשמל למגזר, המתפרסם על ידי רשות החשמל שהוא מוכפל בכמות נמכרת (קוט"ש) של אותו מגזר.

הוצאות המגזרים מחושבות כך שהוצאות הניתנות לזיהוי ספציפי נזקפות ישירות לסעיפים המתאימים. בנוסף, הוצאות עקיפות מסוימות נרשמות לפי הקצאה המהווה אומדן סביר לייחוס הוצאות אלו, וזאת תוך התאמה לבסיס תעריף החשמל. מקבל ההחלטות הראשי (מנכ"ל החברה) מקבל את תוצאות הפעילות של כל מגזר עד לרמת הרווח (ההפסד) לתקופה. למידע נוסף, ראה ביאור 37 בדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 11 - דיווח מגזרי (המשך)

ג. הכנסות ותוצאות לפי מגזרי פעילות: (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שנתיימה ביום 31 במרס 2017

מגזר הייצור	מגזר ההולכה	מגזר החלוקה	סה"כ חברה
(במיליוני שקל חדש)			
לא מבוקר			
4,092	814	910	5,816
411	189	168	768
289	129	76	494
217	97	52	366
14	-	(64)	(50)
231	97	(12)	316
הכנסות			
רווח מפעולות רגילות			
רווח לפני מיסים על הכנסה			
רווח לפני תנועה ביתרות חשבונות פיקוח נדחים			
תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים, נטו ממס			
רווח (הפסד) לתקופה			
פרטים נוספים:			
581	229	338	1,148
122	60	92	274
פחת והפחתות			
הוצאות מימון			

לתקופה של שלושה חודשים שנתיימה ביום 31 במרס 2016

מגזר הייצור	מגזר ההולכה	מגזר החלוקה	סה"כ חברה
(במיליוני שקל חדש)			
לא מבוקר			
3,656	860	871	5,387
529	278	253	1,060
433	228	181	842
495	262	206	963
(67)	(180)	(101)	(348)
428	82	105	615
הכנסות			
רווח מפעולות רגילות			
רווח לפני מיסים על הכנסה			
רווח לפני תנועה ביתרות חשבונות פיקוח נדחים			
תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים, נטו ממס			
רווח לתקופה			
פרטים נוספים:			
564	244	326	1,134
96	50	72	218
פחת והפחתות			
הוצאות מימון			

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

מגזר הייצור	מגזר ההולכה	מגזר החלוקה	סה"כ חברה
(במיליוני שקל חדש)			
מבוקר			
15,355	3,721	3,614	22,690
1,361	945	482	2,788
366	433	(288)	511
589	471	83	1,143
(8)	124	(78)	38
581	595	5	1,181
הכנסות			
רווח מפעולות רגילות			
רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה			
רווח לפני תנועה ביתרות חשבונות פיקוח נדחים			
תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים, נטו ממס			
רווח לתקופה			
פרטים נוספים:			
2,436	929	1,337	4,702
995	512	770	2,277
פחת והפחתות			
הוצאות מימון			

ביאור 11 - דיווח מגזרי (המשך)

ד. נכסים והתחייבויות לפי מגזרי פעילות:

לצורך בקרת ביצועי המגזרים והקצאת המשאבים ביניהם, מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי עוקב אחר הנכסים המוחשיים, הבלתי מוחשיים והפיננסיים של כל מגזר. כל נכסי החברה מוקצים למגזרים השונים. השקעות לשנה כוללות השקעות ברכוש קבוע ולא כוללות מכשירים פיננסיים ונכסי מיסים נדחים. כמו כן, מקבל ההחלטות התפעוליות מקבל נתונים של כלל התחייבויות החברה כשהן מחולקות לשלושת המגזרים.

ליום 31 במרס 2017

מגזר הייצור	מגזר ההולכה	מגזר החלוקה	סה"כ חברה
(במיליוני שקל חדש)			
לא מבוקר			
נכסים	42,007	15,885	25,791
השקעות לתקופה	424	180	348
התחייבויות ויתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים	34,454	12,126	19,699
			83,683
			952
			66,279

ליום 31 במרס 2016

מגזר הייצור	מגזר ההולכה	מגזר החלוקה	סה"כ חברה
(במיליוני שקל חדש)			
לא מבוקר			
נכסים	40,816	16,279	25,676
השקעות לתקופה	335	112	320
התחייבויות ויתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים	33,513	12,472	19,798
			82,771
			767
			65,783

ליום 31 בדצמבר 2016

מגזר הייצור	מגזר ההולכה	מגזר החלוקה	סה"כ חברה
(במיליוני שקל חדש)			
מבוקר			
נכסים	42,226	16,041	26,067
השקעות לתקופה	1,740	465	1,324
התחייבויות ויתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים	34,846	12,135	19,803
			84,334
			3,529
			66,784

ביאור 12- מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות לגבי ייחוס דוח על רווח והפסד ודוח על המצב הכספי לפי מקטעי הפעילויות של ייצור, הולכה וחלוקה (ראה ביאור 3 ב', ג' לדוחות הכספיים השנתיים)

בהתאם להוראות רשות החברות, שעיקרן בחוזר הרשות מיום 2 במרס 2004, נדרשה החברה על ידי רשות החברות, בהתאם לסמכותה על פי חוק החברות הממשלתיות, לכלול מידע נוסף (מעבר למידע הנדרש בדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבוניות מקובלים), לגבי ייחוס דוח רווח והפסד ודוח על המצב הכספי לפי מקטעי הפעילות של ייצור, הולכה וחלוקה.

א. דוח רווח והפסד לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 במרס 2017:

מקטע חלוקה	מקטע הולכה	מקטע ייצור	סה"כ חברה	
		(במיליוני שקל חדש)		
924	764	4,040	5,728	הכנסה נדרשת
(57)	48	37	28	התאמה להכנסות במקטע
867	812	4,077	5,756	הכנסות מחשמל
43	2	15	60	הכנסות שונות
910	814	4,092	5,816	סה"כ הכנסות
449	598	3,612	4,659	עלות הפעלת מערכת החשמל
461	216	480	1,157	רווח מהפעלת מערכת החשמל
-	-	-	-	הכנסות אחרות, נטו
235	-	-	235	הוצאות מכירה ושיווק
69	29	83	181	הוצאות הנהלה וכלליות
(11)	(2)	(14)	(27)	הוצאות מהתחייבויות לפנסיונרים
293	27	69	389	
168	189	411	768	רווח מפעולות רגילות
92	60	122	274	הוצאות מימון
76	129	289	494	רווח לפני מיסים על הכנסה
19	32	72	123	מיסים על ההכנסה
57	97	217	371	רווח אחרי מיסים על הכנסה
(5)	-	-	(5)	חלק החברה בהפסדי חברות כלולות
52	97	217	366	רווח לתקופה לפני חשבוניות פיקוח נדחים
(64)	-	14	(50)	תנועות ביתרות חשבוניות פיקוח נדחים, נטו ממס
(12)	97	231	316	רווח (הפסד) לתקופה ותנועות נטו ביתרות חשבוניות פיקוח נדחים

חברת החשמל לישראל בע"מ

ביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 במרס 2017

ביאור 12- מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות לגבי ייחוס דוח על רווח והפסד ודוח על המצב הכספי לפי מקטעי הפעילויות של ייצור, הולכה וחלוקה (ראה ביאור 3 ב'ג' בדוחות הכספיים השנתיים) (המשך)

ב. פירוט דוח רווח והפסד אתרי מקטע הייצור לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 במרס 2017:

מקטע הייצור	סה"כ	יח"פ ואחרים	רוטנברג	אורות רבין	חיפה	רידינג	אשכול	גזר	חגית	אלון תבור	רמת חובב	צפית	ט.גז אחרות
(במיליוני שקל חדש)													
4,040	465	594	815	365	129	352	312	432	167	256	129	24	הכנסה נדרשת.....
37	-	7	8	4	1	4	3	4	2	3	1	-	התאמה להכנסות במקטע.....
4,077	465	601	823	369	130	356	315	436	169	259	130	24	הכנסות מחשמל.....
15	-	3	4	1	1	2	1	1	1	1	-	-	הכנסות שונות.....
4,092	465	604	827	370	131	358	316	437	170	260	130	24	סה"כ הכנסות.....
3,612	464	483	738	333	120	310	263	390	148	233	116	14	עלות הפעלת מערכת החשמל.....
480	1	121	89	37	11	48	53	47	22	27	14	10	רווח מהפעלת מערכת החשמל...
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הכנסות אחרות, נטו.....
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הוצאות מכירה ושיווק.....
83	-	16	20	5	5	11	6	7	4	5	3	1	הוצאות הנהלה וכלליות.....
(14)	-	(3)	(4)	(1)	(1)	(2)	(1)	(1)	-	(1)	-	-	הוצאות מהתחייבויות לפנסיונרים..
69	-	13	16	4	4	9	5	6	4	4	3	1	
411	1	108	73	33	7	39	48	41	18	23	11	9	רווח מפעולות רגילות.....
122	-	33	21	10	2	11	15	12	5	6	4	3	הוצאות מימון.....
289	1	75	52	23	5	28	33	29	13	17	7	6	רווח לפני מיסים על ההכנסה
72	-	19	13	6	1	7	8	7	3	4	2	2	מיסים על ההכנסה.....
217	1	56	39	17	4	21	25	22	10	13	5	4	רווח אחרי מיסים על הכנסה
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלק החברה בהפסדי חברות כלולות
217	1	56	39	17	4	21	25	22	10	13	5	4	רווח לתקופה לפני חשבונות פיקוח נדחים.....
14	-	2	3	1	1	1	1	1	-	-	-	4	תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים, נטו ממס.....
231	1	58	42	18	5	22	26	23	10	13	5	8	רווח לתקופה ותנועות נטו ביתרות חשבונות פיקוח נדחים..

ביאור 12- מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות לגבי ייחוס דוח על רווח והפסד ודוח על המצב הכספי לפי מקטעי הפעילויות של ייצור, הולכה וחלוקה (ראה ביאור 3 ב'ג' בדוחות הכספיים השנתיים) (המשך)

ג. פירוט דוח רווח והפסד אתרי מקטע החלוקה לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 במרס 2017:

מחוז דרום	מחוז דן	מחוז ירושלים (במיליוני שקל חדש)	מחוז חיפה	מחוז צפון	סה"כ מקטע החלוקה	
339	177	106	110	192	924	הכנסה נדרשת.....
(20)	(11)	(7)	(7)	(12)	(57)	התאמה להכנסות במקטע.....
319	166	99	103	180	867	הכנסות מחשמל.....
8	5	16	4	10	43	הכנסות שונות.....
327	171	115	107	190	910	סה"כ הכנסות.....
157	83	61	54	94	449	עלות הפעלת מערכת החשמל.....
170	88	54	53	96	461	רווח מהפעלת מערכת החשמל.....
-	-	-	-	-	-	הכנסות אחרות, נטו.....
86	47	25	28	49	235	הוצאות מכירה ושיווק.....
25	12	9	9	14	69	הוצאות הנהלה וכלליות.....
(4)	(2)	(1)	(2)	(2)	(11)	הוצאות מהתחייבויות לפנסיונרים.....
107	57	33	35	61	293	
63	31	21	18	35	168	רווח מפעולות רגילות.....
34	17	12	10	19	92	הוצאות מימון.....
29	14	9	8	16	76	רווח לפני מיסים על ההכנסה.....
6	4	3	2	4	19	מיסים על ההכנסה.....
23	10	6	6	12	57	רווח אחרי מיסים על הכנסה.....
(2)	(1)	(1)	-	(1)	(5)	חלק החברה בהפסדי חברות כלולות.....
21	9	5	6	11	52	רווח לתקופה לפני חשבונות פיקוח נדחים.....
(23)	(12)	(8)	(7)	(14)	(64)	תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים, נטו ממס.....
(2)	(3)	(3)	(1)	(3)	(12)	הפסד לתקופה ותנועות נטו ביתרות חשבונות פיקוח נדחים.....

ביאור 12- מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות לגבי ייחוס דוח על רווח והפסד ודוח על המצב הכספי לפי מקטעי הפעילויות של ייצור, הולכה וחלוקה (ראה ביאור 3 ב'ג' בדוחות הכספיים השנתיים) (המשך)

ד. פירוט דוח על המצב הכספי ליום 31 במרס 2017:

מקטע חלוקה	מקטע הולכה (במיליוני שקל חדש)	מקטע ייצור	סה"כ חברה	
2,318	1,552	6,085	9,955	נכסים שוטפים.....
3,200	646	5,331	9,177	חובות לזמן ארוך.....
19,390	13,309	28,127	60,826	רכוש קבוע, נטו.....
758	185	311	1,254	נכסים בלתי מוחשיים, נטו.....
125	193	2,153	2,471	יתרות חובה של חשבונות פיקוח נדחים.....
25,791	15,885	42,007	83,683	
3,331	1,374	4,615	9,320	התחייבויות שוטפות.....
15,155	9,727	25,780	50,662	התחייבויות שאינן שוטפות.....
6,092	3,759	7,553	17,404	הון.....
1,213	1,025	4,059	6,297	יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים.....
25,791	15,885	42,007	83,683	

חברת החשמל לישראל בע"מ

ביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 במרס 2017

ביאור 12- מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות לגבי ייחוס דוח על רווח והפסד דוח על המצב הכספי לפי מקטעי הפעילויות של ייצור, הולכה וחלוקה (ראה ביאור 3 ב'ג' בדוחות הכספיים השנתיים) (המשך)

ה. פירוט דוח על המצב הכספי לאתרי מקטע הייצור ליום 31 במרס 2017:

סה"כ מקטע הייצור	יח"פ ואחרים	רוטנברג	אורות רבין	חיפה	רידינג	אשכול	גזר	חגית	אלון תבור	רמת חובב	צפית	ט.גז אחרות	
(במיליוני שקל חדש)													
נכסים שוטפים.....	6,085	345	1,041	1,258	570	173	592	533	658	256	389	219	51
חובות לזמן ארוך.....	5,331	524	910	1,277	423	231	612	300	430	178	250	148	48
רכוש קבוע, נטו.....	28,127	129	7,904	5,892	2,355	367	2,589	2,602	2,499	903	1,469	984	434
נכסים בלתי מוחשיים, נטו.....	311	2	70	56	30	5	34	34	32	12	18	13	5
יתרות חובה של חשבונות פיקוח נדחים.....	2,153	-	327	369	142	70	225	112	139	66	63	52	588
	42,007	1,000	10,252	8,852	3,520	846	4,052	3,581	3,758	1,415	2,189	1,416	1,126
התחייבויות שוטפות.....	4,615	107	1,223	1,140	425	118	338	329	383	153	261	142	(4)
התחייבויות שאינן שוטפות.....	25,780	853	6,703	5,665	2,097	483	2,467	2,218	2,332	855	1,341	864	(98)
הון.....	7,553	40	1,708	1,351	731	113	824	823	782	282	468	311	120
יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים.....	4,059	-	618	696	267	132	423	211	261	125	119	99	1,108
	42,007	1,000	10,252	8,852	3,520	846	4,052	3,581	3,758	1,415	2,189	1,416	1,126

ביאור 12- מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות לגבי ייחוס דוח על רווח והפסד ודוח על המצב הכספי לפי מקטעי הפעילויות של ייצור, הולכה וחלוקה (ראה ביאור 3 ב'ג' בדוחות הכספיים השנתיים) (המשך)

1. פירוט דוח על המצב הכספי לאתרי החלוקה ליום 31 במרס 2017:

מחוז דרום	מחוז דן	מחוז ירושלים (במיליוני שקל חדש)	מחוז חיפה	מחוז צפון	סה"כ מקטע החלוקה	
854	430	291	257	486	2,318	נכסים שוטפים.....
1,125	588	402	411	674	3,200	חובות לזמן ארוך.....
7,188	3,536	2,524	2,039	4,103	19,390	רכוש קבוע, נטו.....
269	142	112	95	140	758	נכסים בלתי מוחשיים, נטו.....
46	23	16	13	27	125	יתרות חובה של חשבונות פיקוח נדחים.....
9,482	4,719	3,345	2,815	5,430	25,791	
1,249	590	436	358	698	3,331	התחייבויות שוטפות.....
5,532	2,792	1,955	1,688	3,188	15,155	התחייבויות שאינן שוטפות.....
2,252	1,115	796	641	1,288	6,092	הון.....
449	222	158	128	256	1,213	יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים.....
9,482	4,719	3,345	2,815	5,430	25,791	

ביאור 12- מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות לגבי ייחוס דוח על רווח והפסד ודוח על המצב הכספי לפי מקטעי הפעילויות של ייצור, הולכה וחלוקה (ראה ביאור 3 ב'ג' בדוחות הכספיים השנתיים) (המשך)

ז. פירוט דוח רווח והפסד לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 במרס 2016:

מקטע חלוקה	מקטע הולכה (במיליוני שקל חדש)	מקטע ייצור	סה"כ חברה	
792	723	3,493	5,008	הכנסה נדרשת
24	132	143	299	התאמה להכנסות במקטע
816	855	3,636	5,307	הכנסות מחשמל
55	5	20	80	הכנסות שונות
871	860	3,656	5,387	סה"כ הכנסות
452	578	3,208	4,238	עלות הפעלת מערכת החשמל
419	282	448	1,149	רווח מהפעלת מערכת החשמל
-	-	-	-	הכנסות אחרות, נטו
226	-	-	226	הוצאות מכירה ושיווק
58	26	65	149	הוצאות הנהלה וכלליות
(118)	(22)	(146)	(286)	הוצאות מהתחייבויות לפנסיונרים
166	4	(81)	89	
253	278	529	1,060	רווח מפעולות רגילות
72	50	96	218	הוצאות מימון
181	228	433	842	רווח לפני מיסים על הכנסה
(26)	(34)	(62)	(122)	מיסים על ההכנסה
207	262	495	964	רווח אחרי מיסים על הכנסה
(1)	-	-	(1)	חלק החברה בהפסדי חברה כלולה
206	262	495	963	רווח לתקופה לפני חשבונות פיקוח נדחים
(101)	(180)	(67)	(348)	תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים, נטו ממס
105	82	428	615	רווח לתקופה ותנועות נטו ביתרות חשבונות פיקוח נדחים

ביאור 12- מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות לגבי ייחוס דוח על רווח והפסד ודוח על המצב הכספי לפי מקטעי הפעילויות של ייצור, הולכה וחלוקה (ראה ביאור 3 ב'ג' בדוחות הכספיים השנתיים) (המשך)

ח. פירוט דוח רווח והפסד אתרי מקטע הייצור לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 במרס 2016:

מקטע הייצור	סה"כ	יח"פ ואחרים	רוטנברג	אורות רבין	חיפה	רידינג	אשכול	גזר	חגית	אלון תבור	רמת חובב	צפית	ט.גז אחרות
(במיליוני שקל חדש)													
3,493	494	713	594	278	50	292	295	357	143	156	92	29	הכנסה נדרשת.....
143	-	34	30	13	2	14	14	17	7	7	4	1	התאמה להכנסות במקטע.....
3,636	494	747	624	291	52	306	309	374	150	163	96	30	הכנסות מחשמל.....
20	-	4	5	1	1	3	1	2	1	1	1	-	הכנסות שונות.....
3,656	494	751	629	292	53	309	310	376	151	164	97	30	סה"כ הכנסות.....
3,208	493	627	566	255	49	270	253	323	128	140	83	21	עלות הפעלת מערכת החשמל.....
448	1	124	63	37	4	39	57	53	23	24	14	9	רווח מהפעלת מערכת החשמל....
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הכנסות אחרות, נטו.....
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הוצאות מכירה ושיווק.....
65	-	12	15	4	4	9	5	5	3	4	3	1	הוצאות הנהלה וכלליות.....
(146)	-	(31)	(38)	(11)	(9)	(20)	(8)	(11)	(5)	(7)	(4)	(2)	הוצאות מהתחייבויות לפנסיונרים...
(81)	-	(19)	(23)	(7)	(5)	(11)	(3)	(6)	(2)	(3)	(1)	(1)	
529	1	143	86	44	9	50	60	59	25	27	15	10	רווח מפעולות רגילות.....
96	-	26	14	8	2	9	12	10	4	5	3	3	הוצאות מימון.....
433	1	117	72	36	7	41	48	49	21	22	12	7	רווח לפני מיסים על ההכנסה
(62)	-	(17)	(9)	(5)	(1)	(6)	(8)	(6)	(3)	(3)	(2)	(2)	מיסים על ההכנסה.....
495	1	134	81	41	8	47	56	55	24	25	14	9	רווח אחרי מיסים על הכנסה.....
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלק החברה בהפסדי חברה כלולה
495	1	134	81	41	8	47	56	55	24	25	14	9	רווח לתקופה לפני חשבונות פיקוח נדחים.....
(67)	-	(16)	(18)	(4)	(3)	(7)	(2)	(3)	(2)	(2)	(1)	(9)	תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים, נטו ממס.....
428	1	118	63	37	5	40	54	52	22	23	13	-	רווח לתקופה ותנועות נטו ביתרות חשבונות פיקוח נדחים.....

ביאור 12- מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות לגבי ייחוס דוח על רווח והפסד ודוח על המצב הכספי לפי מקטעי הפעילויות של ייצור, הולכה וחלוקה (ראה ביאור 3 ב'ג' בדוחות הכספיים השנתיים) (המשך)

ט. פירוט דוח רווח והפסד אתרי מקטע החלוקה לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2016:

סה"כ מקטע החלוקה	מחוז צפון	מחוז חיפה (במיליוני שקל חדש)	מחוז ירושלים	מחוז דן	מחוז דרום	
792	168	89	104	155	276	הכנסה נדרשת.....
24	5	3	3	5	8	התאמה להכנסות במקטע.....
816	173	92	107	160	284	הכנסות מחשמל.....
55	16	5	4	8	22	הכנסות שונות.....
871	189	97	111	168	306	סה"כ הכנסות.....
452	95	53	62	87	155	עלות הפעלת מערכת החשמל.....
419	94	44	49	81	151	רווח מהפעלת מערכת החשמל.....
-	-	-	-	-	-	הכנסות אחרות, נטו.....
226	53	23	25	44	81	הוצאות מכירה ושיווק.....
58	13	7	8	10	20	הוצאות הנהלה וכלליות.....
(118)	(25)	(15)	(15)	(22)	(41)	הוצאות מהתחייבויות לפנסיונרים.....
166	41	15	18	32	60	
253	53	29	31	49	91	רווח מפעולות רגילות.....
72	15	8	9	14	26	הוצאות מימון.....
181	38	21	22	35	65	הפסד לפני מיסים על ההכנסה.....
(26)	(5)	(3)	(3)	(6)	(9)	מיסים על ההכנסה.....
207	43	24	25	41	74	רווח אחרי מיסים על הכנסה.....
(1)	-	-	-	(1)	-	חלק החברה בהפסדי חברה כלולה.....
206	43	24	25	40	74	רווח לתקופה לפני חשבונות פיקוח נדחים.....
(101)	(21)	(11)	(13)	(19)	(37)	תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים, נטו ממס.....
105	22	13	12	21	37	רווח לתקופה ותנועות נטו ביתרות חשבונות פיקוח נדחים.....

ביאור 12- מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות לגבי ייחוס דוח על רווח והפסד ודוח על המצב הכספי לפי מקטעי הפעילויות של ייצור, הולכה וחלוקה (ראה ביאור 3 ב'ג' בדוחות הכספיים השנתיים) (המשך)

י. פירוט דוח רווח והפסד לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016:

מקטע חלוקה	מקטע הולכה	מקטע ייצור	סה"כ חברה	
	(במיליוני שקל חדש)			
3,854	3,340	15,533	22,727	הכנסה נדרשת
(398)	371	(233)	(260)	התאמה להכנסות במקטע
3,456	3,711	15,300	22,467	הכנסות מחשמל
158	10	55	223	הכנסות שונות
3,614	3,721	15,355	22,690	סה"כ הכנסות
1,808	2,624	13,579	18,011	עלות הפעלת מערכת החשמל
1,806	1,097	1,776	4,679	רווח מהפעלת מערכת החשמל
58	11	(78)	(9)	הכנסות אחרות, נטו
884	-	-	884	הוצאות מכירה ושיווק
267	119	344	730	הוצאות הנהלה וכלליות
115	22	149	286	הוצאות מהתחייבויות לפנסיונרים
1,324	152	415	1,891	
482	945	1,361	2,788	רווח מפעולות רגילות
770	512	995	2,277	הוצאות מימון
(288)	433	366	511	רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה
(391)	(40)	(227)	(658)	מיסים על ההכנסה
103	473	593	1,169	רווח אחרי מיסים על הכנסה
(20)	(2)	(4)	(26)	חלק החברה בהפסדי חברה כלולה
83	471	589	1,143	רווח לשנה לפני חשבונות פיקוח נדחים
(78)	124	(8)	38	תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים, נטו ממס
5	595	581	1,181	רווח לשנה ותנועות נטו ביתרות חשבונות פיקוח נדחים

ביאור 12- מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות לגבי ייחוס דוח על רווח והפסד ודוח על המצב הכספי לפי מקטעי הפעילויות של ייצור, הולכה וחלוקה (ראה ביאור 3 ב'ג' בדוחות הכספיים השנתיים) (המשך)

יא. פירוט דוח רווח והפסד אתרי מקטע הייצור לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016:

מקטע הייצור	סה"כ	יח"פ ואחרים	רוטנברג	אורות רבין	חיפה	רידינג	אשכול	גזר	חגית	אלון תבור	רמת חובב	צפית	ט.גז אחרות
(במיליוני שקל חדש)													
15,533	1,869	3,112	2,616	1,287	241	1,341	1,284	1,652	637	850	508	136	הכנסה נדרשת.....
(233)	-	(53)	(44)	(22)	(4)	(23)	(22)	(28)	(11)	(15)	(9)	(2)	התאמה להכנסות במקטע.....
15,300	1,869	3,059	2,572	1,265	237	1,318	1,262	1,624	626	835	499	134	הכנסות מחשמל.....
55	-	13	13	4	3	6	4	4	3	2	2	1	הכנסות שונות.....
15,355	1,869	3,072	2,585	1,269	240	1,324	1,266	1,628	629	837	501	135	סה"כ הכנסות.....
13,579	1,865	2,595	2,292	1,134	192	1,135	1,064	1,459	550	749	445	99	עלות הפעלת מערכת החשמל.....
1,776	4	477	293	135	48	189	202	169	79	88	56	36	רווח מהפעלת מערכת החשמל...
(78)	-	15	12	(86)	2	9	(47)	7	4	2	2	2	הכנסות אחרות, נטו.....
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הוצאות מכירה ושיווק.....
344	-	71	78	24	17	48	24	29	17	18	13	5	הוצאות הנהלה וכלליות.....
149	-	33	39	12	8	21	8	11	5	6	4	2	הוצאות מהתחייבויות לפנסיונרים.
415	-	119	129	(50)	27	78	(15)	47	26	26	19	9	
1,361	4	358	164	185	21	111	217	122	53	62	37	27	רווח מפעולות רגילות.....
995	3	279	144	81	17	95	125	102	45	52	32	20	הוצאות מימון.....
366	1	79	20	104	4	16	92	20	8	10	5	7	רווח לפני מיסים על ההכנסה
(227)	(2)	(61)	(35)	(1)	(5)	(35)	(11)	(33)	(11)	(20)	(13)	-	מיסים על ההכנסה.....
593	3	140	55	105	9	51	103	53	19	30	18	7	רווח אחרי מיסים על הכנסה
(4)	-	(1)	(1)	(1)	-	(1)	-	-	-	-	-	-	חלק החברה בהפסדי חברה כלולה.
589	3	139	54	104	9	50	103	53	19	30	18	7	רווח לשנה לפני חשבונות פיקוח נדחים.....
(8)	-	(2)	(3)	-	-	(1)	(1)	(1)	-	-	-	-	תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים, נטו ממס.....
581	3	137	51	104	9	49	102	52	19	30	18	7	רווח לשנה ותנועות נטו ביתרות חשבונות פיקוח נדחים.....

ביאור 12- מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות לגבי ייחוס דוח על רווח והפסד ודוח על המצב הכספי לפי מקטעי הפעילויות של ייצור, הולכה וחלוקה (ראה ביאור 3 ב'ג' בדוחות הכספיים השנתיים) (המשך)

יב. פירוט דוח רווח והפסד אתרי מקטע החלוקה לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016:

מחוז דרום	מחוז דן	מחוז ירושלים (במיליוני שקל חדש)	מחוז חיפה	מחוז צפון	סה"כ מקטע החלוקה	
1,409	749	449	448	799	3,854	הכנסה נדרשת.....
(146)	(77)	(46)	(46)	(83)	(398)	התאמה להכנסות במקטע.....
1,263	672	403	402	716	3,456	הכנסות מחשמל.....
15	21	65	17	40	158	הכנסות שונות.....
1,278	693	468	419	756	3,614	סה"כ הכנסות.....
626	348	241	218	375	1,808	עלות הפעלת מערכת החשמל.....
652	345	227	201	381	1,806	רווח מהפעלת מערכת החשמל.....
19	13	8	7	11	58	הכנסות אחרות, נטו.....
327	172	104	97	184	884	הוצאות מכירה ושיווק.....
94	48	34	34	57	267	הוצאות הנהלה וכלליות.....
39	22	14	15	25	115	הוצאות מהתחייבויות לפנסיונרים.....
479	255	160	153	277	1,324	
173	90	67	48	104	482	רווח מפעולות רגילות.....
277	147	99	84	163	770	הוצאות מימון.....
(104)	(57)	(32)	(36)	(59)	(288)	הפסד לפני מיסים על ההכנסה.....
(145)	(74)	(49)	(42)	(81)	(391)	מיסים על ההכנסה.....
41	17	17	6	22	103	רווח אחרי מיסים על הכנסה.....
(7)	(4)	(3)	(2)	(4)	(20)	חלק החברה בהפסדי חברה כלולה.....
34	13	14	4	18	83	רווח לשנה לפני חשבונות פיקוח נדחים..
(29)	(14)	(10)	(8)	(17)	(78)	תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים, נטו ממס.....
5	(1)	4	(4)	1	5	רווח (הפסד) לשנה ותנועות נטו ביתרות חשבונות פיקוח נדחים.....

ביאור 12- מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות לגבי ייחוס דוח על רווח והפסד ודוח על המצב הכספי לפי מקטעי הפעילויות של ייצור, הולכה וחלוקה (ראה ביאור 3 ב. ג. בדוחות הכספיים השנתיים) (המשך)

יג. למידע נוסף על עקרונות הייחוס למקטעים השונים ראה ביאור 37 יג. בדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 13 - מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראת רשות החברות הממשלתיות

- א. למידע בדבר ייחוס דוח רווח והפסד לדוח על המצב הכספי לפי מקטעי הפעילות של ייצור, הולכה וחלוקה ראה ביאור 37 לדוחות הכספיים השנתיים.
- ב. בנוגע לגילוי לגבי דיווחים על הבקרה הפנימית ראה ביאור 38 ב' לדוחות הכספיים השנתיים.
- ג. חברות ממשלתיות נדרשות לוודא כי בדוחות הכספיים ובמידע הנלווה המוגש על ידן לא ייכלל פרט מטעה, לרבות מידע העלול להטעות קורא סביר של הדוחות הכספיים והמידע הנלווה להם.
- ד. החברה תיתן גילוי נאות בדוחות הכספיים לנכסים מהותיים, שלהערכתה קיים לגביהם פער מהותי בין שווים ההוגן לבין ערכם בדוחות הכספיים, אשר אינם רשומים בערכם המלא, כאמור, בספרי החברה ובכלל זה בהתאם לשמאיות או הערכות שווי שנעשו, או הערכות לצרכי ביטוח, אם נעשו.
- אין בידי החברה הערכות שווי לנכסים ספציפיים (למעט בגין קרקע רוגזין ראה ביאור 12 ד. לדוחות הכספיים השנתיים).
- כמו כן החברה בוחנת מידי תקופה סימנים לירידת ערך של נכסיה בהתאם לתקינה החשבונאית תקן בינלאומי IAS 36, ובמידת הצורך מבוצעת הערכת שווי לכלל נכסי החברה, המצורפת לדוחות הכספיים כנספח.
- ה. בחודש יוני 2015 הודיעה רשות החברות לחברה כי היא מבצעת בדיקה של מכלול הנושאים הקשורים בחישוב המחויבות האקטוארית בחברה וההפקדות בקופת הפנסיה, וכן ביקשה מהחברה נתונים לצורך כך.
- ו. רשות החברות דרשה מהחברה לוודא ולתת גילוי, כי הזכויות שנרשמו בדוחות הכספיים ביחס להתחייבויות בגין יחסי עובד מעביד לא חרגו מהזכויות הקיימות המחייבות מבחינת דיני עבודה וכי נערך רישום מדויק של התחייבויות אלו.

עמדת החברה הינה:

החברה חיזקה את הבקורות על תשלומי שכר ופנסיה והתקינה נוהל, שאושר בדירקטוריון החברה, בנושא אופן עדכון שינויים בזכויות ובהטבות לעובדים. להערכת החברה, צעדים אלו חיזקו את הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי בנושאים הנוגעים לטיפול בסעיף זכויות שכר העובדים מעתה והלאה. לגבי זכויות שכר שנובעות מהעבר, החברה קיבלה חוות דעת מיועציה המשפטיים. בשנת 2011 פנתה החברה לממונה על השכר לקבלת אישור לתקפות זכויות שכר שטרם ניתן להם אישור. הממונה על השכר מסר כי אינו יכול ליתן אישור כמבוקש, וכי בכוונתו לקיים בדיקה של רכיבי השכר בחברה. בעקבות החלטה של הממונה על השכר בדבר חריגות שכר בחברה ביום 10 באוקטובר 2013 נוהל הליך משפטי בעניין ארבעה רכיבי שכר בחברה וביום 3 למאי 2016 ניתן פסק דין, המאשר את רוב קביעות הממונה על השכר בעניין זה. הצדדים הגישו ערעור על פסק דין זה. לאור פסיקת בית הדין ניהלו החברה, ארגון העובדים והסתדרות העובדים הכללית החדשה, משא ומתן אינטנסיבי בהשתתפות משרד האוצר, אשר בעקבותיו נחתם, ביום 11 בדצמבר 2016, הסכם קיבוצי הקובע, בין היתר, החזר בגין תשלום הרכיבים החורגים בתקופה שמיום החלטת הממונה וכן הסדרה של הרכיבים החורגים החל מיום 1 באוגוסט 2016. בעקבות ההסכם בוטל בהסכמה פסק הדין של בית המשפט האזורי לעבודה בחיפה ונמחקו הליכי הערעור שהגישו הצדדים על פסק הדין. קבוצת עובדים, ועד המהנדסים בחברה וקבוצת גמלאים הגישו בקשות לבין הדין לעבודה למתן צו מניעה בעניין ההסכם הקיבוצי מיום 11 בדצמבר 2016 ונקבעו לוחות זמנים להמשך ההליכים.

לפרטים נוספים ראה ביאור 11 ו-35 ג. בדוחות הכספיים השנתיים.

- ז. בהתאם לחוזר רשות החברות החברה מתבקשת לתת גילוי בדוחות הכספיים ליישום הוראות רשות החברות לכללי דיווח ובקרה, לגבי מקרקעין ומחבורים בחברות הממשלתיות בהתאם לחוזר דוחות כספיים 3-2006 מיום 17 בספטמבר 2006. לפרטים נוספים ראה ביאור 38 יג בדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 13 - מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראת רשות החברות הממשלתיות (המשך)

- ח.** בנוגע לגילויי השלכות החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות התשע"ד - 2013 (להלן: "חוק הריכוזיות"), ראה ביאור 38 ז'. לדוחות הכספיים השנתיים.
- ט.** רשות החברות ביקשה כי בדוחות הכספיים יצוין במפורש כי המצגים הכלולים בדוחות הכספיים ובמידע הנלווה הינם באחריות החברה בלבד ואין הם מחייבים את מדינת ישראל.
- החברה מציינת כי למיטב ידיעתה, המצגים של החברה, מלבד עמדות של גופים שלטוניים שונים הכלולים בדוחות הכספיים ובמידע הנלווה, הינם באחריות ההנהלה ודירקטוריון החברה בלבד ואין הם מחייבים את מדינת ישראל בכפוף לכל דין.
- י.** רשות החברות ביקשה לתת גילוי בדבר כל ההתקשרויות הקיימות והצפויות עם היצרנים פרטיים לרבות רישיונות יצור שהוענקו ליצרנים הפרטיים ואשר בגינם טרם נחתמו הסכמים עם החברה. לפרטים נוספים ראה ביאור 9 א' 2 לעיל.
- יא.** רשות החברות ביקשה לתת גילוי בדבר אפקטיביות התהליכים שנכללו בהצהרה שניתנה על ידי סמנכ"ל משאבי אנוש של החברה, אשר בהתבסס על ידיעתו, הדיווחים המועברים לקופה, אינם כוללים מצג לא נכון של עובדות מהותיות או מטעות בהתייחס לתקופת החשבון.
- עמדת החברה:
- כפי שמצוין בהצהרה שניתנה על ידי סמנכ"ל משאבי אנוש של החברה לדוח זה למנכ"ל הלמן-אלדובי חח"י גמל בע"מ, הבקורות בתהליכים שנכללו בהצהרה הינן אפקטיביות.
- יב.** בנוגע לדוחות חברת נכסי הירדן בע"מ ראה ביאור 38 יא' לדוחות הכספיים השנתיים.
- יג.** בנוגע לביקורת מיוחדת לפי סעיף 45 לחוק החברות הממשלתיות ראה ביאור 38 ג. בדוחות הכספיים השנתיים.
- יד.** רשות החברות פנתה לחברה בבקשה להבהרת בחינת נגזרים משובצים בהסכם תמר שביצעה החברה בעבר. ביום 1 במרס 2017 הגיבה החברה, ובמכתבה לרשות הבהירה את מדיניותה החשבונאית. ראה גם ביאור 35 א' 1). בדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 13 - מידע נוסף הנדרש בהתאם להוראת רשות החברות הממשלתיות (המשך)

י.ד. ההרכב:

(1) התנועה בשנת 2017:

יתרה	פ ח ת ש נ צ ב ר ו י ר י ד ת ע ר ך				ע ל ו ת				
מופחתת ליום 31 במרס 2017	יתרה ליום 31 במרס 2017	תוספות	גריעות	יתרה ליום 1 בינואר 2017	יתרה ליום 31 במרס 2017	תוספות נטו (*)	גריעות	מיון	יתרה ליום 1 בינואר 2017
(במיליוני שקל חדש)									
לא מבוקר				מבוקר	לא מבוקר				מבוקר
21,739	52,604	532	(18)	52,090	74,343	77	(20)	1,596	72,690
4,979	8,993	97	-	8,896	13,972	59	(1)	15	13,899
87	885	4	-	881	972	5	(1)	-	968
340	1,527	16	-	1,511	1,867	17	-	1	1,849
2,466	4,181	55	-	4,126	6,647	2	-	-	6,645
938	1,359	18	-	1,341	2,297	-	-	-	2,297
2,971	3,566	45	(2)	3,523	6,537	7	(4)	8	6,526
17,110	21,189	255	(30)	20,964	38,299	255	(42)	60	38,026
457	1,513	24	(9)	1,498	1,970	18	(10)	4	1,958
1,524	2,111	23	-	2,088	3,635	6	-	-	3,629
152	1,533	8	-	1,525	1,685	6	-	1	1,678
57	1,578	5	-	1,573	1,635	3	-	-	1,632
254	483	23	(17)	477	737	7	(18)	-	748
237	349	10	(1)	340	586	5	(1)	-	582
44	60	-	-	60	104	-	-	-	104
101	4	1	-	3	105	-	-	-	105
290	106	3	-	103	396	4	-	3	389
796	637	25	(9)	621	1,433	-	-	(6)	1,439
54,542	102,678	1,144	(86)	101,620	157,220	471	(97)	1,682	155,164
4,252	4	-	-	4	4,255	312	(1)	(1,586)	5,530
342	55	-	-	55	398	12	-	-	386
687	1	-	-	1	688	55	-	(1)	634
58	-	-	-	-	58	2	-	-	56
139	-	-	-	-	139	12	-	3	124
29	-	-	-	-	29	1	-	(4)	32
259	120	-	-	120	379	4	-	-	375
518	-	-	-	-	518	83	(2)	(94)	531
6,284	180	-	-	180	6,464	481	(3)	(1,682)	7,668
60,826	102,858	1,144	(86)	101,800	163,684	952	(100)	-	162,832

רכוש קבוע מופעל

תחנות כח (כולל מקרקעין, בניינים ומכונות)

תחנות משנה

מרכז פיקוח על העומס

טלקומוניקציה

תחנות מיתוג

קווי מתח על 400 ק"ו

קווי מתח עליון

רשתות חלוקה

מונים

מקרקעין, בנייני משרדים

אינוטר ציוד משרדי וכלי עבודה

אינוטר מחשבים

מכונות

ציוד מכני נייד

ציוד מל"ח

אונית חברת הפחם

פרוייקטים שונים

חלקי חילוף לתחנות כח ותחנות משנה

סה"כ רכוש קבוע מופעל

רכוש קבוע בהקמה

תחנות כח בניינים ואחרים

תחנות משנה

קווי מתח עליון

תחנות מיתוג

קווי מתח על - 400 ק"ו

תשלומים ע"ח ציוד

השקעות אחרות

חומרים ותשלומים ע"ח חומרים המיועדים להשקעות ברכוש קבוע

סה"כ רכוש קבוע בהקמה

סה"כ רכוש קבוע

(*) בנייני תקבולים ממזמיני עבודות פיתוח.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

23/05/2017

לכבוד
מר אבי דויטשמן,
סמנכ"ל לכספים וכלכלה
חברת החשמל לישראל בע"מ

א.נ.

הנדון: מחויבות אקטוארית ליום 31.03.2017 בגין הטבות לעובדים בהתאם ל-IAS19

1 כללי

1.1 דו"ח זה כולל את הפרקים והנספחים המפורטים להלן:

1. כללי
 2. ההטבות הנכללות בהערכה
 3. שיטת ההערכה והעקרונות האקטואריים והחשבונאיים לפיהם נערך הדו"ח
 4. הנתונים על בסיסם נערך הדו"ח
 5. ההנחות על בסיסן נערך הדו"ח
 6. שינויים להערכה בשנת הדיווח הנוכחי
 7. תוצאות ההתחייבויות כפי שהוערכו על ידינו
 8. אי-ודאות וסיכונים
- נספח א' – דיווחים נוספים לצורך הרישום בדוחות הכספיים
- נספח ב' – הצגת תזרימי מזומנים של ההטבות הצפויים
- נספח ג' – פירוט נוסף לגבי ההנחות הפיננסיות
- נספח ד' – פירוט נוסף לגבי הנתונים
- נספח ה' – שינויים להערכה שבוצעו לפני השנה הנוכחית (על ידי האקטואר הקודם של החברה).
- נספח ו' – תיאור עיקרי הזכויות אשר יש להביאן בחשבון בקביעת המחויבות האקטוארית בגין הטבות לאחר סיום העסקה וכו', כפי שהתקבל מחברת החשמל לישראל בע"מ.

1.2 נתבקשנו על-ידי חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "החברה" או "חח"י") להגיש הערכה אקטוארית זו, המתייחסת לשווי התחייבויותיה בגין הטבות לעובדים, לרישום בדוחות הכספיים, בהתאם לתקן החשבונאי הבינלאומי IAS19R (להלן: "תקן 19"). את ההערכה הזמין סמנכ"ל לכספים וכלכלה של החברה, מר אבי דויטשמן. תאריך החתימה על הסכם ההתקשרות היה 26 למאי 2016. אנו מסכימים לצרף חוות דעת זו לדוחות הכספיים של החברה.

1.3 כמוכן ביום 26 למאי 2016, העניקה לנו החברה כתב שיפוי בגין השירותים אותם נספק לחברה. לעמדתנו לא קימת תלות בחברה עקב כתב השיפוי וזאת מכיוון שהענקת כתבי שיפוי והערכות

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

אקטוארי מסוג זה הינן עניין מקובל שאינו יוצר תלות מיוחדת בחברה. יצוין כי אנו מקבלים שכר טרחה עבור עבודה זו ועבור שירותי ייעוץ נוספים שאנו מספקים לחברה, ואין בכך בכדי לשנות את עמדתנו ביחס להעדר התלות כאמור. כמו כן, הרינו לאשר כי שכר טרחתנו אינו מותנה בתוצאות העבודה.

1.4 הערכה זו בוצעה אך ורק למטרה האמורה לעיל, ואין להשתמש בדו"ח זה, או להסיק מסקנות על בסיסו, למטרות אחרות כגון קביעת ההפרשות הנדרשות למימון ההטבות, הערכות שווי החברה, וכו'. התוצאות האקטואריות למטרות אחרות יכולות להיות שונות באופן מהותי מהתוצאות המדווחות בדו"ח זה.

1.5 דו"ח זה מיועד להצגת תוצאות והסברים לגבי ההערכה. דו"ח זה הוכן לצורך צירופו לדוחות הכספיים של החברה.

1.6 הסכומים המדווחים בדו"ח זה חושבו לפי פרשנות החברה של תקן 19 והנחיותיה החשבונאיות לגבי אופן יישום התקן (ראה סעיף 3). לחברה האחריות המלאה והבלעדית לפרשנות ולהנחיות אלו.

1.7 לפי הערכה זו, לתוכנית הפנסיה עודף של נכסים על התחייבויות. בהתאם להנחיות החברה, עודף זה הוצג כנכס ששייך לחברה במלואו. על פי תקנון הקופה, במצבים מסוימים של עודף נכסים על התחייבויות, העודף מוחזר לחברה, וכל זה על פי תחשיבים אקטואריים שעושה הקופה, השונים מתחשיבי החברה, בעיקר עקב השימוש בריבית היוון שונה ובהנחות שונות לגבי עלויות שכר עתידיות. לפי ההערכה האקטוארית האחרונה של הקופה (ליום 31.03.2017), על בסיס תחשיביה האמורים, ההתחייבויות גבוהות יותר מאלו שחושבו על ידינו לצורך הערכה זו, ולא קיים עודף.

1.8 בחישוב הסכומים המדווחים בדו"ח זה, הסתמכנו על מידע לגבי תנאי ההטבות לעובדים (כולל לגבי מחויבות משתמעת) ועל נתונים היסטוריים ועדכניים לגבי העובדים והגמלאים, אשר נמסרו לנו על ידי החברה ונבדקו על ידינו באמצעות בדיקות סבירות בלבד ביחס לנתוני הרבעון הקודם. האחריות המלאה לגבי שלמות ואמינות המידע והנתונים, אשר נמסרו לנו, הינה של החברה.

1.9 תוצאות ההערכה רגישות מאוד להנחות האקטואריות. סביר שיהיו הבדלים בין הניסיון הדמוגרפי והכלכלי בפועל לבין ההנחות, ושיהיו שינויים להנחות בעתיד, עם השלכות רלוונטיות להערכת שווי ההטבות הצבורות. ראה סעיף 8 להלן לפרטים נוספים.

1.10 ההערכה בוצעה על ידי אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ באמצעות אלן פרמן וצוות העובדים בפיקוחו. לאלן פרמן תואר ראשון במתימטיקה B.Sc.(with Distinction) מ-University of Alberta בקנדה, תואר שני במנהל עסקים M.B.A.(Beta Gamma Sigma) מ-Booth School of Business, University of Chicago בארה"ב, והוא מוסמך כאקטואר (חבר מלא של אגודת האקטוארים בישראל – F.I.L.A.A., ושל ה- Society of Actuaries בארה"ב – F.S.A.). ניסיונו המקצועי של כ-33 שנים, כולל הערכות אקטואריות בגין הטבות לעובדים מסוגים דומים לאלה של החברה, הערכות אקטואריות של קרנות פנסיה, וקביעת הנחות ושיטות לאקטוארים של קרנות פנסיה ושל חברות ביטוח, בתפקידים של אקטואר מעריך, אקטואר בוחן או מבקר וכן אקטואר רגולטורי.

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

1.11 דו"ח זה נערך בהתאם לסטנדרטים הבאים :

- International Standard of Actuarial Practice 1 – General Actuarial Practice אשר אושר על ידי ה- Council International Actuarial Association ביום 18 לנובמבר 2012 ;
- International Standard of Actuarial Practice 3 – Actuarial Practice in Relation to IAS 19 Employee Benefits, אשר אומץ על ידי ה- Council International Actuarial Association ביום 11 לאפריל 2015.

1.12 הגדרות: "שכר" – שכר פנסיוני

"הקופה" – קופת הגמל המרכזית לקצבה של עובדי חברת החשמל לישראל בע"מ

"תכנית הפנסיה" – כלל ההטבות המשולמות ע"י הקופה.

"מועד ההערכה" – 31.03.2017

2.1 החישובים שבוצעו על ידינו מבוססים על פירוט ההטבות ותנאיהן, כפי שקבלנו מהחברה במסמך הרצ"ב בנספח ו' (מיום 03.04.2017). המידע במסמך האמור, עליו הסתמכנו לצורך עריכת דו"ח זה, לא נבדק על ידי.

2.2 ההערכה מתייחסת להטבות בגין העובדים הקבועים, הגמלאים (לרבות מפרישת נכות) והשאיירים (לשם הנוחות יכוננו הגמלאים והשאיירים להלן: "פנסיונרים"), אשר נחלקים למבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית (לגביהם ההטבות זהות) ולדור ג'. עובדים בהסדר הפנסיה התקציבית הינם אלו שהחלו עבודתם בחברה עד וכולל 10 ביוני 1996, ועובדים מדור ג' הינם עובדים קבועים שהחלו את עבודתם בחברה לאחר תאריך זה. בנוסף, ההערכה מתייחסת להטבת פיצויים מוגדלים בגין העובדים המועסקים בהסכם מיוחד. בהערכה לא מובאת בחשבון התחייבות בגין תשלום פיצויים למנהלים בכירים בחוזים אישיים של רשות החברות הממשלתיות.

2.3 ההטבות הנכללות בהערכה זו הינן (ראה פירוט בנספח ו'):

2.3.1 בגין עובדים ופנסיונרים אשר נכללים בהסדר הפנסיה התקציבית, ההטבות כוללות:

- פנסיה לאחר פרישה בגין שכר רגיל¹, משמרת, תורנות בית, תוספת ערבה, דמי הבראה, משכורת י"ג (החלק ה - 12) ומשכורת י"ד (החלק ה - 12), כפוף לזכאות העובד/פנסיונר לכל מרכיב.
- פנסיית נכות.
- פנסיית שאירים בגין עובדים שנפטרו בתקופת העבודה² או לאחר פרישה (כולל עובדים שנפטרו לאחר שפרשו בפרישת נכות).
- מענק בפרישה לאחר 35 שנות עבודה או יותר ולשאיירים בפטירת עובד כנ"ל ("מענק שנים עודפות").
- "מענק עד 35 שנה" המשולם בפרישה ולשאיירים בפטירת עובד.
- מענק בפרישה לנכות.
- מענק בגין אי-ניצול ימי חופשת מחלה.
- הטבת חשמל מוזל לפנסיונרים (כולל מע"מ וגילום מס).
- שי לחגים עבור פנסיונרים (כולל גילום מס).
- מענק בהגעת עובד לעשרים שנות וותק בעבודה.
- פעילויות רווחה (בשווי 0.49% מהמענקים והפנסיה ללא הבראה, תורנות בית, ערבה, חשמל ושי לחג).
- קרן רווחה לפנסיונרים בהסדר הפנסיה התקציבית בלבד.

¹ כולל שכר משולב, תוספת פיקודית, ותק לתשלום, עודף אישי, גמולי השתלמות ותוספת מאמץ.

² הטבת המענק ששולם בפטירת עובד עקב תאונת עבודה (ראה סעיף 7.2 בנספח ו', בפרק "זכויות עובדים הזכאים לקצבה מקופת הפנסיה של עובדי החברה וגמלאיה") (לא הובאה בחשבון בהערכה).

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- תגמולי ביטוח פטירה לפנסיונרים.

2.3.2 בגין עובדי דור ג', הטבות כוללות :

- השלמת פיצויים (2.33%) על שכר רגיל כולל שכר י"ג לכל שנת וותק בעבודה. בנוסף, לעובדים שהחלו לעבוד בחברה לפני 1 בינואר 2004, מחושבת השלמת פיצויים בגין שכר י"ד בעד שנות העבודה אשר מעל 35 שנה.
- "מענק עד 35 שנה" המשולם בפרישה ולשאיירים בפטירת עובד.
- מענק בגין אי-ניצול ימי חופשת מחלה.
- הטבת "חשמל מוזל" עבור פנסיונרים (כולל מע"מ וגילום מס).
- שי לחגים עבור פנסיונרים (כולל גילום מס).
- מענק בהגעת עובד לעשרים שנות וותק בעבודה.
- פעילויות רווחה (בשווי של 0.49% מהמענקים).
- תגמולי ביטוח פטירה לפנסיונרים.

2.3.3 לעובדי החברה שאינם קבועים ואשר מועסקים לפי הסכם מיוחד, ההטבות כוללות :

- השלמת פיצויים לפיצויים מוגדלים, בפיטורין או בפרישת גיל או בסיום תקופת העבודה המקסימאלית לעובדים במסגרת זו (5 שנים), לפי המוקדם ביניהם.

2.4 עדכון סכומי הפנסיות מבוצע בחודש ינואר של כל שנה, בהתאם לשיעור השינוי השנתי במדד המחירים לצרכן (לפי היחס בין המדד בגין חודש דצמבר האחרון לבין המדד בגין חודש דצמבר שקדם לו). במקרים של שינוי מדד שלילי, סכומי הפנסיות אינם מעודכנים כלפי מטה. במקום זאת, עדכון פנסיה עתידי בגין מדד חיובי ייעשה רק לאחר קיזוז עם המדד השלילי שהצטבר מאז עדכון הפנסיה האחרון.

2.5 בהערכה לא מביאים בחשבון את האפשרות של מתן הטבות נוספות או הגדלת ההטבות הקיימות על-פי שיקול דעת החברה, למעט מתן אישור לפרישה מוקדמת בהתאם להנחת שיעורי פרישה המוקדמת (ראה סעיף 5.4) ככל שאישור זה נדרש.

3 שיטת ההערכה והעקרונות האקטואריים והחשבונאיים לפיהם נערך הדו"ח

3.1 בהתאם לתקן 19, ההתחייבויות חושבו לפי שיטת יחידת זכאות חזויה (Projected Unit Credit Method), כערך הנוכחי של התשלומים החזויים לעובדים ולפנסיונרים, בגין ההטבות הרלוונטיות, על-פי הזכויות הצבורות למועד ההערכה (להלן, "מחויבות בגין העבר"). בשיטה זו מובאים בחשבון מועדי וסכומי תשלום ההטבות הצפויים, בכפוף לשיעור גידול השכר החזוי ולהסתברויות תמותה עזיבה ויציאה לנכות של העובדים והפנסיונרים, ובכפוף להסכמי העבודה ומדיניות החברה לגבי תשלום ההטבות. ההערכה בוצעה באמצעות חישוב, ברמת העובד או הפנסיונר הבודד, של תחזית דמוגרפית ושכר, ושל תזרימי מזומנים של תשלומי ההטבות הצפויים.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

3.2 אופן חישוב והצגת ההתחייבויות והדיווחים הנוספים הנכללים בדו"ח זה, כפי שמפורט בסעיפים 3.3-3.10 להלן, הינו על-פי המדיניות החשבונאית של החברה.

3.3 האופן בו הוגדרו הזכויות הצבורות³ הינו כדלקמן :

ההטבה	שיטות חישוב המחויבות בגין העבר
פנסיות לאחר סיום עבודה (כולל פנסיית נכות ושאיירי פנסיונרים) והטבת פעילויות רווחה.	לפי נוסחת ההטבות שבתוכנית הפנסיה, דהיינו - לפי קצב צבירת אחוזי הפנסיה שבתוכנית.
מתן חשמל מוזל ושי לחגים, לאחר סיום עבודה, כולל גילום מס בגינם (ומע"מ על הטבת החשמל)	המחויבות מוכרת במלואה לכל מי שצבר וותק של לפחות 10 שנים והגיע לגיל 40 (גיל 60 לדור ג'). למי שלא מתקיים לגביו תנאי זה, המחויבות בגין העבר הינה על-פי היחס בין הוותק הצבור לבין הוותק שיצטבר עד שיגיע לרף של גיל וותק האמור, מתוך המחויבות המלאה.
פנסיה לשאיירי עובדים שנפטרו (לפני מועד הפרישה).	המחויבות מוכרת במלואה.
פיצויי פיטורין בעת פרישה ללא זכאות לפנסיה ומענק עד 35 שנות עבודה	לפי הזכאות במועד ההערכה. הזכאות נצברת לפי הוותק הצבור. לגבי "מענק עד 35 שנות עבודה" יש תקרת זכאות של 35 שנה.
מענק שנים עודפות	מחויבות זו לא מוכרת לפני 35 שנות עבודה בחברה. לעובדים עם וותק מעל 35 שנות עבודה, המחויבות בגין העבר מחושבת לפי תנאי ההטבה עצמה, דהיינו לפי מספר השנים העודפות (מעל 35 שנה) עד למועד ההערכה.
מענק בגין אי ניצול ימי חופשת מחלה	לפי ימי המחלה שלא נוצלו עד למועד ההערכה.
מענק פרישה לנכה	לפי הזכאות במועד ההערכה. הזכאות נצברת לפי הוותק הצבור. יש תקרת זכאות של 30 שנה (עד 15 משכורות שכר רגיל).
מענק 20 שנה	על-פי היחס בין הוותק הצבור לבין 20 שנים. לעובדים עם וותק של מעל 20 שנים אין התחייבות בגין הטבה זו (שכבר שולמה להם).
פיצויים מוגדלים לעובדי החברה המועסקים לפי הסכם מיוחד (שאינם עובדים קבועים)	לפי קו ישר מתחילת העבודה עד לסיום תקופת העבודה המקסימאלית או גיל הפרישה (67), המוקדם מבניהם.
קרן רווחה	לפי קו ישר מתחילת העבודה עד המועד בו מגיע העובד לגיל 50/55 (גבר/אישה) בהתאמה או מגיע לוותק של 30 שנים, המאוחר מבניהם.
תגמולי ביטוח פטירה	חישוב ההתחייבות בגין תגמולי ביטוח בפטירה נערך על בסיס שני שליש של סכומי הביטוח למקרה מוות, בהתחשב בהשתתפות הגמלאים בעלות ההטבה. סכומי הביטוח מוצמדים מדי חודש לשינויי מדד המחירים. לגבי תגמולי ביטוח, לגביהם קיים הסדר ביטוחי במועד ההערכה, הוסף מרווח בגין רווח לעלות ההטבה. חישוב המחויבות בגין העבר נערך לפי קו ישר מתחילת העבודה עד לגיל הפרישה הממוצע (66).

³ כלומר, אופן שיוך ההטבות לתקופות ההעסקה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

3.4 הפסדים ורווחים אקטואריים המיוחסים להטבות שלאחר סיום העסקה, נזקפים לרווח כולל אחר. הפסדים ורווחים אקטואריים המיוחסים להטבות שאינן הטבות שלאחר סיום העסקה, נזקפים לרווח והפסד.

3.5 הדיווח בנספח א' הוא על בסיס נומינלי ובהתאם לכך עלות הריבית והתשואה החזויה מחושבות לפי הריבית הנומינלית בתחילת השנה.

3.6 עלות השירות השוטף חושבה בגין הזכויות שנצברו בתקופת הדיווח, בהתאם לאופן צבירת הזכויות כמתואר בסעיף 3.3 לעיל. לדוגמא, לזכויות הפנסיה העיקריות, עד 35 שנות וותק העלות משקפת תוספת של אחוזים לשיעור הפנסיה, ולאחר 35 שנות וותק העלות משקפת תוספת של מענק שנים עודפות. לאחר הכרה מלאה של מחויבות כל שהיא, עלות שירות השוטף אינה כוללת עלות בגין מחויבות זו. עלות השירות השוטף השנתית מחושבת פעם בשנה, על בסיס ההנחות לסוף השנה החולפת. פערים בין עלות זו לבין העלות בפועל נרשמו כרווחים/הפסדים אקטואריים.

3.7 עלות הריבית והתשואה הצפויה על הנכסים מחושבות לפי שיעור ריבית שנתית נומינלית של 4.83% (שיעור ההיוון האחיד הגלום בהתחייבות ליום 31.12.2016).

3.8 עלות השירות השוטף המוצגת בדו"ח זה כוללת הקטנה בגין השתתפות העובדים בעלות הפנסיה⁴, ומוצגת לאחר ההפחתה כעלות שירות שוטף נטו (כלומר, הפרשות העובדים לפנסיה מובאים בחשבון בעלות שירות שוטף).

3.9 שווי הנכסים המוצגים בנספח א' נמסר לי על-ידי החברה ולא נבדק על-ידי.

3.10 ההטבות בגין פיטורין⁵, אשר תוצאות בגינם מוצגות בנספח א', מוגדרות כתשלומים לפנסיונרים קיימים עד לגיל הפרישה הממוצע הצפוי לפי ההנחות על בסיסן נערכה הערכה זו (בהתחשב בפרישות המוקדמות). הרווחים/ההפסדים האקטואריים בגין הטבות בגין פיטורין אינם נכללים ברווחים/הפסדים אקטואריים המוצגים בנספח א' (הם עוברים ישירות לרווח/הפסד של החברה).

⁴ סכום זה התקבל כנתון מהחברה.

⁵ Termination Benefits

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

4 נתונים על בסיסם נערך הדו"ח

ההערכה מבוססת על נתונים אשר התקבלו מהחברה. נתונים אלה לא נבדקו על ידינו באופן מפורט או ביחס לנתוני מקור, אלא לפי סבירות כללית ביחס לנתונים של הרבעון הקודם בלבד.

להלן תיאור של הנתונים העיקריים אשר התקבלו (לפרטים נוספים ראה נספח ד') :

4.1 נתוני העובדים והפנסיונרים⁶ – ביום 06.04.2017 התקבלו קבצים של נתונים על כל עובד ופנסיונר הזכאי להטבות הרלוונטיות. הנתונים כוללים פרטים כגון תאריך לידה, מין, מרכיבי פנסיה או שכר, דרגה, ותק וכדומה, נכון למועד ההערכה. בנוסף, בקבצים אלה קיים נתון של השווי החודשי הממוצע של שי לחג כולל גילום מס.

4.2 התאמות שבוצעו על ידי על-פי הנחיות החברה⁷, לנתונים האמורים לעיל, כוללות את כל אלו :

4.2.1 הגדלת השכר והפנסיה בגין העלות של פעילויות רווחה, בשיעור של 0.49%. הגדלה זו בוצעה

לכל מרכיבי השכר/פנסיה למעט הבראה, תוספת ערבה, תורנות בית, שי לחג וחשמל מוזל.

4.2.2 התקבל קובץ עם רשימה של עובדים, שלפי החברה פרשו סמוך למועד ההערכה ולכן יש לשנות

את הסטאטוס שלהם מ-"עובד" ל-"פנסיונר", יחד עם חישוב הפנסיות שלהם והכללתם בהערכה כפנסיונרים.

4.2.3 במסגרת הסכם קיבוצי שנחתם ביום 11.12.2016 נקבעו התוספת הפיקודית ושעות נוספות

גלובאליות פנסיוניות לחברי הנהלה להן זכאים העובדים והגמלאים. לגבי הפעילים, על פי מידע

שהתקבל מהחברה הנתונים ליום 31.03.2017 נותנים ביטוי להסכם האמור. לגבי הגמלאים, על

פי הנחיית החברה, התאמת הקצבאות נעשתה בהתאם לנתון הקצבאות המעודכנות כפי

שהתקבלו מהחברה ביום 12.01.2017.

⁶ יתכן וקיימים פנסיונרים שנפטרו ודבר פטירתם טרם דווח לחברה, אפשרות זו לא הובאה בחשבון בהערכה.

⁷ למען הסר ספק, השיעורים והאופן לפיהם נעשו ההתאמות מהווים חלק מההנחיות שקיבלנו מהחברה, ולא נקבעו או נבחנו על-ידינו.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

4.3 להלן ריכוז הנתונים הנזכרים לעיל:

לפני ההתאמות הנזכרות בסעיף 4.2 לעיל				
קבוצה	מספר	שכר או פנסיה חודשי (ש"ח)	גיל ממוצע	ותק ממוצע (שנים)
מבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית (דור א + ב) *				
עובדים	6,445	102,646,711	54.8	28.2
פנסיונרים – עובדים לשעבר	4,572	59,846,458	72.0	
פנסיונרים – שאירים (לרבות יתומים)	1,908	13,912,232	74.2	
דור ג **				
עובדים	2,362	20,952,143	43.7	13.8
פנסיונרים – עובדים לשעבר	29	4,267	69.1	
פנסיונרים – שאירים (לרבות יתומים)	11	1,618	51.0	
עובדים בהסכמים מיוחדים (אשר אינם קבועים) ***				
עובדים	563	3,183,172	37.3	3.0

אחרי ההתאמות הנזכרות בסעיף 4.2 לעיל				
קבוצה	מספר	שכר/פנסיה חודשי (ש"ח)	גיל ממוצע	ותק ממוצע (שנים)
מבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית (דור א + ב) *				
עובדים	6,422	102,666,162	54.7	28.3
פנסיונרים – עובדים לשעבר	4,595	59,881,100	72.0	
פנסיונרים – שאירים (לרבות יתומים)	1,908	13,836,684	74.2	
דור ג **				
עובדים	2,362	21,053,106	43.7	13.8
פנסיונרים – עובדים לשעבר	29	4,267	69.1	
פנסיונרים – שאירים (לרבות יתומים)	11	1,618	51.0	
עובדים בהסכמים מיוחדים (אשר אינם קבועים) ***				
עובדים	563	3,198,769	37.3	3.0

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

* נתוני השכר והפנסיה המוצגים עבור דור א' ודור ב' כוללים את כל המרכיבים להם העובד/פנסיונר זכאי, כולל שכר רגיל⁸, משמרת, תורנות בית, תוספת ערבה, דמי הבראה, משכורת י"ג (החלק ה - 12), משכורת י"ד (החלק ה - 12), והשווי (כולל גילום מס) של שי לחג. סכומי שכר י"ג ושכר י"ד חושבו ע"י חלוקה של השכר הרגיל ב- 12, לכל מי שיש לו זכאות להם, על בסיס נתוני ותק.

** נתוני השכר (לצורך חישוב המענקים והפיצויים) המוצגים עבור דור ג' כוללים את כל המרכיבים להם העובד/פנסיונר זכאי, כולל שכר רגיל, משכורת י"ג (החלק ה - 12), והשווי של שי לחג (כולל גילום מס). סכומי שכר י"ג חושבו ע"י חלוקה של השכר הרגיל ב- 12.

*** נתוני השכר המוצגים עבור עובדים המועסקים בהסכם מיוחד ושאנם עובדים קבועים, הינם שכר לפיצויים בלבד (בקובץ הנתונים שהתקבל, קיימים שני שדות של שכר: שכר רגיל ושכר לפיצויים. השדה המשמש לחישוב הוא השכר לפיצויים).

- 4.4 נתונים שהתקבלו לגבי נכסים, תשלומים והפקדות (בערכים נומינליים), כוללים את כל אלה:
- 4.4.1 יתרת "נכסי תכנית" בגין הטבות "לאחר סיום העסקה", למועד ההערכה: 29,465,369 אלפי ₪.
- 4.4.2 יתרת "נכסים לפי סעיף 116A של תקן 19" בגין הטבות "לאחר סיום העסקה", למועד ההערכה: 1,591,802 אלפי ₪.
- 4.4.3 תשלומי פיצויים מוגדלים, בתקופת הדיווח (דהיינו, התקופה 1.1.2017 - 31.03.2017), לעובדים בהסכמים מיוחדים: 1,638 אלפי ₪.
- 4.4.4 תשלומי השלמת פיצויים (2.33%), בתקופת הדיווח, לעובדים בדור ג': 0 ₪.
- 4.4.5 תשלומי "מענק 20 שנה", בתקופת הדיווח: 475 אלפי ₪.
- 4.4.6 תשלומי "הטבות בגין פיטורין"⁹ בתקופת הדיווח: 34,442 אלפי ₪, מתוכם 32,322 אלפי ₪ בגין הטבות המשולמות ע"י הקופה, והשאר בגין הטבות הלא-משולמות ע"י הקופה (חשמל מוזל ושי לחגים).
- 4.4.7 תשלומי הטבות "לאחר סיום העסקה" שונות לרבות פנסיה (לא כולל תשלומי הטבות בגין פיטורין), בתקופת הדיווח: 262,640 אלפי ₪.
- 4.4.7.1 תשלומי מענק בגין אי-ניצול ימי חופשת מחלה, בתקופת הדיווח: 29,337 אלפי ₪.
- 4.4.7.2 תשלומי "מענק עד 35 שנה", בתקופת הדיווח: 2,987 אלפי ₪.
- 4.4.7.3 הטבת חשמל מוזל ושי לחג, בתקופת הדיווח: 15,405 אלפי ₪.
- 4.4.8 משיכות מנכסי תכנית לתשלום הטבות בתקופת הדיווח: 219,641 אלפי ₪.
- 4.4.9 משיכות מנכסים בנאמנות לתשלום הטבות בתקופת הדיווח: 4,201 אלפי ₪.
- 4.4.10 הפקדות החברה לרבות עלויות נכסי תכנית בתקופת הדיווח: 152,000 אלפי ₪.
- 4.4.11 השתתפות העובדים בעלות הפנסיה בתקופת הדיווח: 5,630 אלפי ₪.

⁸ כולל שכר משולב, תוספת פיקודית, תוספת וותק, עודף אישי, גמולי השתלמות ותוספת מאמץ.

⁹ Termination Benefits

ההנחות המפורטות להלן מהוות את ההנחות של החברה, שהיא הגורם המוסמך לקבוע את ההנחות על פי תקן 19. ההנחות הפיננסיות (ראה סעיף 5.1 להלן) מבוססות על נתוני שוק מקובלים כפי שפורסמו ע"י גורם חיצוני. את שאר ההנחות קבעה החברה, חלקן בהתייעצות עם האקטואר הקודם של החברה, ולדעתי הן סבירות.

יצוין שבעתיד ייתכן שינויים בהנחות עקב בדיקות של נתונים דמוגרפיים של העובדים והפנסיונרים או נתונים אחרים רלוונטיים, אשר מבוצעות מעת לעת, ו/או עקב פרסומים של לוחות תמותה ונכות חדשים ע"י משרד האוצר או גורם רלוונטי אחר, ככל שיוחלט שלוחות אלה רלוונטיים לחברה.

5.1 הנחות פיננסיות

5.1.1 שיעור אינפלציה – כשיעור ההפרש בין ריבית Spot נומינלית (אג"ח קונצרניות לא צמודות) לבין ריבית Spot ריאלית (אג"ח קונצרניות צמודות מדד). לעיקר ההערכה האקטוארית לא נדרשת הנחה מפורשת לאינפלציה היות ולפי המדיניות החשבונאית של החברה שיעורי הריבית להיוון נקבעו לפי אג"ח צמוד מדד (ראה להלן) וההנחות לגבי עליות שכר נקבעו ברובן במונחים ריאליים. שיעור האינפלציה רלוונטי לחישוב שחיקה ריאלית של תשלומי הפנסיה, מרכיבי חשמל, הבראה ושי לחג עקב עדכון למדד פעם בשנה (ולא מדי חודש). שיעור האינפלציה העתידי שנגזר לצורך הערכת השחיקה הריאלית, מבוסס על מח"מ של 16.0 שנים ועומד על שיעור של 1.70%.

לגבי העבר, נערכת התאמה של סכומי פנסיות, חשמל, הבראה ושי לחג, בגין המדד בפועל מעת העדכון האחרון שלהם ועד למועד המאזן.

כמו כן, מבחינה טכנית, תחזיות תזרים מזומנים אשר חישבתי לצורך ההערכה הינן תשלומי הפנסיה וההטבות הנוספות החזויים, ללא השפעת אינפלציה עתידית. לפיכך, שיעורי ריבית ההיוון המוזכרים להלן, שהם ריאליים (מבוססים על אג"ח קונצרניות צמודות מדד), מתאימים להיוון תזרימים אלה.

5.1.2 ריבית להיוון – ביום 25.11.2014 פורסמה עמדת רשות ניירות ערך לפיה בישראל מתקיים שוק עמוק באגרות חוב קונצרניות צמודות למדד אשר באיכות גבוהה. על פי המדיניות החשבונאית של החברה שיעורי ההיוון ששימשו להערכה נלקחים מעקום ריבית המבוסס על נתוני שוק בגין אגרות חוב קונצרניות צמודות למדד באיכות גבוהה, ליום 31.03.2017, כפי שנקבע על ידי החברה המצטטת מרווח הוגן בע"מ. השימוש בשיעורי ריבית אלה הינו לפי הנדרש בתקן 19 בהתחשב בדעת החברה, התואמת לאופן הדיווח של חברות אחרות בישראל, לגבי קיומו של "deep market in high quality corporate bonds" בישראל.

במידה ונכסי התוכניות יניבו תשואות ריאליות נמוכות משיעורי ההיוון, על בסיס ערכם לפי שווי הוגן, ההתחייבות נטו (סך ההתחייבויות בניכוי נכסי התוכניות) תגדל, ולהפך.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

ראה נספח ב' למידע על התזרים החזוי של תשלום ההטבות.

ראה נספח ג' למידע לגבי שיעורי הריבית.

5.1.3 עלות הריבית והתשואה הצפויה על נכסי התוכנית והנאמנות לתקופת הדיווח, מחושבות לפי שיעור ריבית שנתית של כ-4.83%, כפי שמוסבר בסעיף 3.7.

5.2 גידול בשכר והטבות

ההערכה האקטוארית מבוצעת בהתאם לתקן 19 לפיו יש להעריך את ההתחייבות על בסיס הסכמי העבודה והפנסיה הקיימים למועד ההערכה. בהתאם לכך, בהערכה מובא בחשבון שמרכיבי השכר יעלו לפי תחזית אישית לכל עובד, לפי המסגרת הקיימת של התקדמות בדרגות ובשכר, על-פי הסכמי העבודה ומדיניות החברה הקיימים, כמפורט בנספח ו' ובהתאם להסכמי שכר כלליים ותוספת יוקר כמפורט בסעיף 5.2.1.1, ללא אפשרות שתפתחנה דרגות חדשות או יתבצעו שינויים אחרים לתנאי התעסוקה ולמסגרת הקיימת של התקדמות בדרגות ובשכר.

5.2.1 לעובדים המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית ולעובדי דור ג' מניחים הנחות גידול שכר והטבות כדלקמן:

5.2.1.1 גידול שכר בגין הסכמי שכר כלליים ותוספת יוקר תהיה כדלקמן:

- בגין התקופה 2013-2017: ביום 11 בדצמבר 2016 נחתם בחברה הסכם קיבוצי המעניק לעובדי החברה תוספת שכר בשיעור כולל ומצטבר של 7.25%, אשר מחציתה משולמת כתוספת שקלית בשכר הרגיל ומחציתה תשולם כתוספת אחוזית. בהתאם להסכם האמור סכום התוספת השקלית המצטבר יעמוד על 357.73 ₪ לחודש לכל עובד ועוד תוספת אחוזית מצטברת של 3.625% במונחים נומינליים.

- בגין התקופה החל משנת 2018: מניחים גידול שנתי בשכר בשיעור עליית המדד בניכוי 0.5% לשנה (קרי: שחיקה של 0.5% במונחים ריאליים).

הנחת גידול השכר האמורה משפיעה על כל מרכיבי השכר (ומניחים כי רכיבי תוספת ערבה ותורנות בית ייכללו בהסכמי שכר עתידיים), אך אינה משפיעה על חשמל מוזל, שי לחגים והבראה.

5.2.1.2 מניחים שגידול השכר הממוצע לשנה הנובע מקידומים (כולל קידום למעמד בכיר) ומשינויים בזכאות לרכיבי שכר חדשים או מוגדלים בקשר ל"תוספת פיקודית", תואר שני, "תוספת משמרת", "תורנות בית", "תוספת ערבה" ודרגה נוספת באילת, יהיה לפי השיעורים השנתיים הבאים:

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

גיל	עובדים שאינם עובדים בכירים	עובדים בכירים
עד 32	1.43%	1.27%
32-37	0.77%	1.27%
37-42	0.43%	1.27%
42-47	0.37%	1.27%
47-52	0.34%	1.27%
52-57	0.26%	1.65%
57-62	0.20%	0.91%
מעל 62	0.17%	0.76%

5.2.1.3 לגבי עובדים שאינם זכאים במועד ההערכה לתוספת בגין "גמול השתלמות א"א" ו/או "גמול השתלמות ב", שיעורי זכאות שנתיים הם כדלקמן:

גיל	זכאות לגמול א	זכאות לגמול ב
עד 40	7.8%	3.5%
40-50	3.5%	1.5%
50-60	1.1%	0.8%
מעל 60	0.0%	0.4%

5.2.1.4 מניחים כי תקרת "גמול ההשתלמות המקצועי ב" לעובדים בדרגה 44 ומעלה תהיה צמודה להסכמי שכר כלליים ותוספת יוקר. סכום התקרה נכון למועד ההערכה הינו 942.91 ₪¹⁰.

5.2.1.5 לפי הסכמי העבודה, השווי של השי לחגים (כולל גילום מס) ושל דמי הבראה, יגדלו בשיעור עליית מדד המחירים בפועל, והעדכון (בגין שינויי מדד) של סכום דמי הבראה מתבצע פעם בשנה ביוני, ושל השי לחג מתבצע פעם בשנה בינואר. לתשלום שי לחג לפנסיונרים מתווספת עלות בגין גילום מס בשיעור של 15.03% (לכל גיל), ולפנסיונרים שפרשו לפני גיל הפרישה מתווספת עלות בגין גילום מס נוסף (בגין ביטוח לאומי) בשיעור של כ- 19.26%, עד שהם מגיעים לגיל פרישה חובה.

5.2.1.6 העלות של הטבת "חשמל מוזל" חושבה לפי תעריף חשמל של צרכן ביתי למועד ההערכה (כולל תעריף חודשי קבוע ללא מע"מ של 13.81 ₪ ותעריף משתנה לקוטי"ש של 0.4726 ₪ לפני מע"מ), ולפי ההנחות הבאות:

¹⁰ סכום זה התקבל כנתון מהחברה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- שינוי לתעריף חשמל מוזל (כולל מע"מ וגילום מס) בהתאם לתחזית שהתקבלה מהחברה, המהווה קירוב לעלויות.
- בסוף שנת 2016 בוצע מחקר המבוסס על נתוני צריכת חשמל בקרב הפנסיונרים של החברה בעשר השנים 2006-2015. על בסיס המחקר נקבעו הנחות של צריכת חשמל מוזל ממוצעת בקוט"ש לפי גיל הפנסיונר, ולפי סיווג הפנסיונר לשתי הקבוצות הבאות: (א) מקבלי קצבת זקנה או קצבת נכות, (ב) מקבלי קצבת שארים (למעט יתומים). מניחים כי צריכת החשמל הממוצעת לפנסיונר בגיל נתון תישאר קבועה:

מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת זקנה או נכות
גיל	גיל	גיל	גיל	גיל	גיל	גיל	גיל	גיל	גיל	גיל	גיל
40	1,234	1,099	54	1,157	1,019	68	1,003	792	82	889	674
41	1,234	1,099	55	1,147	1,008	69	995	786	83	881	668
42	1,234	1,099	56	1,101	997	70	987	780	84	873	664
43	1,234	1,099	57	1,092	985	71	979	774	85	865	664
44	1,234	1,099	58	1,084	974	72	970	768	86	857	668
45	1,234	1,099	59	1,076	962	73	962	761	87	848	679
46	1,234	1,099	60	1,068	950	74	954	754	88	848	697
47	1,224	1,089	61	1,060	911	75	946	745	89	848	723
48	1,215	1,079	62	1,052	879	76	938	736	90	848	723
49	1,205	1,069	63	1,044	854	77	930	726	91	848	723
50	1,195	1,059	64	1,035	835	78	922	715	92	848	723
51	1,186	1,049	65	1,027	820	79	913	704	93	848	723
52	1,176	1,039	66	1,019	808	80	905	693			
53	1,166	1,029	67	1,011	799	81	897	683			

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- בסוף שנת 2016 בוצע מחקר המבוסס על נתוני צריכת חשמל בקרב הפנסיונרים של החברה בעשר השנים 2006-2015. על בסיס המחקר נקבעה ההנחה לגבי הפחתת עלות החשמל בגין פנסיונרים שאינם זכאים להטבה או שאינם מנצלים אותה, לפי גיל הפנסיונר, בחלוקה לשתי הקבוצות הבאות: (א) מקבלי קצבת זקנה או נכות, (ב) מקבלי קצבת שאירים (למעט יתומים).

גיל	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת שאירים	גיל	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת שאירים	גיל	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת שאירים	גיל	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת שאירים
46-21	9.5%	28.5%	60	6.2%	12.0%	74	2.8%	6.5%	88	6.1%	15.9%
47	9.5%	28.0%	61	5.8%	9.5%	75	2.8%	6.8%	89	6.6%	16.7%
48	9.5%	27.5%	62	5.4%	9.4%	76	2.8%	7.1%	90	7.1%	17.5%
49	9.5%	27.0%	63	5.1%	9.3%	77	2.9%	7.4%	91	7.6%	18.4%
50	9.5%	26.6%	64	4.7%	9.2%	78	3.0%	7.7%	92	8.1%	19.2%
51	9.5%	26.1%	65	4.4%	9.1%	79	3.1%	8.0%	93	8.7%	20.1%
52	9.0%	25.6%	66	4.1%	8.9%	80	3.3%	8.9%	94	9.2%	20.9%
53	8.7%	25.1%	67	3.8%	8.8%	81	3.6%	9.8%	95	9.7%	21.7%
54	8.4%	24.7%	68	3.6%	8.4%	82	3.8%	10.7%	96	10.2%	22.6%
55	8.1%	24.2%	69	3.3%	8.0%	83	4.2%	11.6%	97	10.7%	23.4%
56	7.7%	21.7%	70	3.1%	7.5%	84	4.5%	12.5%	98	11.2%	24.2%
57	7.3%	19.3%	71	3.0%	7.1%	85	4.9%	13.4%	99	11.7%	25.1%
58	6.9%	16.8%	72	2.9%	6.7%	86	5.3%	14.2%	100	12.1%	25.1%
59	6.6%	14.4%	73	2.8%	6.2%	87	5.7%	15.0%	100 ומעלה	12.5%	25.1%

5.2.1.7 מניחים כי לא היו, ולא יהיו, שינויים לשיעור המשרה של העובדים, וכי שיעור המשרה הנוכחי משקף את שיעור המשרה שהיה בעבר ושיהיה בעתיד.

5.2.1.8 קיימת קבוצת עובדים שהיו זכאים ל"תוספת משמרת" בשכרם בעבר, ואשר מוגדרים כזכאים לתוספת זו בפנסיה; לגביהם מניחים שיהיו זכאים לתוספת זו בפנסיה.

5.2.1.9 עדכון סכומי הפנסיות מבוצע בחודש ינואר של כל שנה, בהתאם לשיעור השינוי השנתי במדד המחירים לצרכן (לפי היחס בין המדד בגין חודש דצמבר האחרון

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

לבין המדד בגין חודש דצמבר שקדם לו). במקרים של שינוי מדד שלילי, סכומי הפנסיות אינן מעודכנים כלפי מטה. במקום זאת, עדכון פנסיה עתידי בגין מדד חיובי ייעשה רק לאחר קיזוז עם המדד השלילי שהצטבר מאז עדכון הפנסיה האחרון. לאור זאת, הנחתי כי סכומי הפנסיות יעודכנו רק לאחר השלמת מדד חיובי בשיעור של 1.29%, שהוא שיעור ירידת המדד מאז עדכון הפנסיות האחרון בחודש ינואר 2014.

5.2.2 לעובדים בהסכם מיוחד (שאינם קבועים) מניחים גידול ריאלי בשכר של 2.0% לשנה, הכולל את העדכון הכללי והגידול האישי של כל עובד.

5.3 שיעורי תמורות ונכות

5.3.1 אנא ראה את נספח ה' להלן לגבי שינויים שבוצעו להנחות התמורות במהלך שלוש השנים האחרונות.

5.3.2 **קצב הירידה בשיעורי התמורות (הארכת תוחלת החיים)**
ההנחה של תמורת הינה הנחה מהותית להערכת המחויבות האקטוארית. כידוע, תוחלת החיים הולכת ומשתנה בעקבות שינויים ברפואה ובאורח החיים של אנשים. ההנחות האקטואריות כוללות התייחסות להמשך הארכת תוחלת החיים בעתיד. שיעורי התמורות המפורטים להלן נכונים ליום 31/12/2008. הנחת קצב הירידה בשיעורי התמורות (הגורמת להארכת תוחלת החיים), מיום 31/12/2008 ואילך, הינה לפי חוזר פנסיה 2013-3-1 בנושא "דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה" של אגף שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, מיום 30 בינואר 2013 (להלן "חוזר פנסיה 2013"). יש לציין את האיווצרות הרבה לגבי הנחה זו, ואת העובדה כי גם הנחות אחרות יכולות להיות סבירות באותה מידה (אנא ראה את סעיף 8.4 להלן).

5.3.3 **לוחות תמורות לפנסיונרים**
בשנת 2015 בוצע ניתוח של ניסיון התמורות בקרב העובדים והפנסיונרים (מסוגים שונים) של החברה לאורך השנים 1996 עד 2015, ביחס ללוחות התמורות שפורסמו בחוזר פנסיה 2013 (להלן "המחקר"). על בסיס המחקר, החברה אימצה את הלוחות בחוזר פנסיה 2013 עם התאמות אשר לוקחות בחשבון את הניסיון בחברה, כאשר ככל שהניסיון היה אמין יותר (קרי: המובהקות הסטטיסטית של הנתונים גדולה יותר) נתנו יותר משקל לניסיון החברה ופחות משקל ללוח שבחוזר פנסיה 2013. עבור פנסיונרים ההנחה היא:

- לגברים - לוח פ3 של "חוזר פנסיה 2013", ללא התאמה.
- לנשים - לוח פ3 של "חוזר פנסיה 2013", ללא התאמה.

על-פי הנחה זו, יחד עם הנחת הארכת תוחלת החיים, להלן תוחלת החיים של מספר דוגמאות של פנסיונרים:

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

גיל ושנה	גבר	אישה
גיל 67 בסוף שנת 2010	19.52	21.94
גיל 67 בסוף שנת 2020	20.31	22.84
גיל 67 בסוף שנת 2030	20.93	23.53

5.3.4 לוחות תמותה לשאירים

בהתאם ל-"מחקר" הנ"ל, עבור שאירים ההנחה היא:

- לגברים - עד גיל 60 לפי לוח פ2 של "חוזר פנסיה 2013" מוקטן בשיעור של 2%, והחל מגיל 60 לפי לוח פ5 של "חוזר פנסיה 2013" מוקטן בשיעור של 2%.
- לנשים - עד גיל 55 לפי לוח פ1 של "חוזר פנסיה 2013", והחל מגיל 55 לפי לוח פ3 של "חוזר פנסיה 2013".

5.3.5 לוחות תמותה לפעילים

בהתאם ל-"מחקר" האמור, עבור פעילים ההנחה היא:

- לגברים: לפי לוח פ1 של "חוזר פנסיה 2013" מוקטן בשיעור של 22%.
- לנשים: לפי לוח פ1 של "חוזר פנסיה 2013" מוקטן בשיעור של 16%.

5.3.6 לוחות תמותה לנכים

בהתאם ל-"מחקר" האמור, עבור נכים ההנחה היא:

- לגברים: החל מגיל 67 לפי לוח פ3 של "חוזר פנסיה 2013" מוגדל בשיעור של 21%, ומתחת לגיל זה שיעור תמותה של 17% בשנה הראשונה אחרי הפרישה ו- 1.6% לאחר מכן.
- לנשים: החל מגיל 67 לפי לוח פ3 של "חוזר פנסיה 2013" מוגדל בשיעור של 15%, ומתחת לגיל זה שיעור תמותה של 17% בשנה הראשונה אחרי הפרישה ו- 1.6% לאחר מכן.

5.3.7 שיעורי יציאה לנכות - לפי לוח פ8 של "חוזר פנסיה 2013".

5.3.8 החלמה מנכות - הנכות הנחשבת בחישוב המחויבות הינה נכות לצמיתות.

5.4 גיל פרישה ושיעורי עזיבה ופרישה מוקדמת

5.4.1 כאמור, הנחות אלו נקבעו ע"י החברה.

5.4.2 מניחים כי גיל הפרישה הוא לפי גיל פרישה חובה (67 לגברים ונשים). לעובדים מעל גיל זה, מניחים כי יפרשו מיד.

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

5.4.3 עזיבות לפני גיל הפרישה, לדור ג' -

בסוף שנת 2016 נערך מחקר בו נמדדו שיעורי העזיבה השנתיים הממוצעים של עובדי דור ג' בארבע השנים 2013-2016. על בסיס המחקר נקבעו שיעורי עזיבות בפיטורים והתפטרות, לפי גיל ומין, המפורטים בטבלה להלן:

שנות וותק	שנות גיל	שיעורי עזיבה (פיטורים)		שיעורי עזיבה (התפטרות) ללא זכאות להטבות עובד
		נשים	גברים	
מתחת ל 20	עד 24	0.0%	0.0%	0.0%
מתחת ל 20	25-29	0.0%	0.0%	0.9%
מתחת ל 20	30-34	0.0%	0.0%	0.9%
מתחת ל 20	35-39	0.0%	0.0%	0.3%
מתחת ל 20	40-44	0.0%	0.0%	0.1%
מתחת ל 20	45-49	0.0%	0.0%	0.1%
מתחת ל 20	50-59	0.0%	0.0%	0.0%
מתחת ל 20	60	0.12%	0.12%	0.00%
מתחת ל 20	61	0.12%	0.12%	0.00%
מתחת ל 20	62	0.85%	0.87%	0.00%
מתחת ל 20	63	0.85%	0.87%	0.00%
מתחת ל 20	64	0.85%	0.87%	0.00%
מתחת ל 20	65	1.62%	1.73%	0.00%
מתחת ל 20	66	4.76%	2.56%	0.00%
20 ומעלה	כל גיל	0.00%	0.00%	0.00%

5.4.4 עזיבות ופרישות מוקדמות לפני גיל הפרישה, למבוטחים בהסדר פנסיה תקציבית:

מניחים שלא תהינה עזיבות כלל, למעט במסגרת פרישות מוקדמות.

שיעורי הפרישה המוקדמת מהווים הנחה לגבי פרישות מוקדמות שלא מוגדרות כהטבות בגין פיטורין¹¹ לפי תקן 19. זאת מכיוון שלפי תקן 19 אין להכיר מראש בעלות של סיומי העסקה אלא בתנאים מסוימים בלבד. בפועל קשה להבדיל בין פרישות מוקדמות שיש להגדיר כהטבות בגין פיטורין לבין אלו שלא, ולכן יש קושי רב לקבוע הנחה זו. בנוסף, התנהגות העובדים בקשר לנושא זה מושפעת במידה רבה על-ידי מבצעי פרישה שונים שהתקיימו בעבר ושצפויים להתרחש בעתיד, מה שמקשה עוד יותר על קביעת ההנחה.

¹¹ Termination Benefits

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

ההנחה לגבי שיעור הפרישה המוקדמת נקבעה על בסיס ניסיון העבר לאורך השנים 2002-2016, לא כולל פרישות במסגרת מבצעים. הנחת שיעורי פרישה המוקדמת, לפי גיל ומין, מפורטת בטבלה להלן:

שיעורי פרישה מוקדמת עבור עובדים הנמצאים בהסדר הפנסיה התקציבית					
גיל	נשים	גברים	גיל	נשים	גברים
עד 40	0.0%	0.0%	53	0.2%	0.1%
40	0.0%	0.1%	54	0.2%	0.1%
41	0.0%	0.1%	55	0.2%	0.1%
42	0.0%	0.1%	56	0.2%	0.1%
43	0.0%	0.1%	57	0.4%	0.1%
44	0.0%	0.1%	58	0.4%	0.1%
45	0.0%	0.1%	59	0.4%	0.2%
46	0.0%	0.1%	60	0.4%	0.4%
47	0.0%	0.1%	61	0.4%	0.6%
48	0.1%	0.1%	62	2.6%	1.0%
49	0.1%	0.1%	63	0.7%	1.3%
50	0.1%	0.1%	64	0.7%	1.6%
51	0.1%	0.1%	65	4.4%	1.9%
52	0.1%	0.1%	66	7.3%	2.3%

פירוט נוסף עבור נשים

נשים			
גיל	תאריך לידה בין: 01/05/1947 - 31/03/1956	תאריך לידה בין: 01/04/1956 - 31/03/1958	תאריך לידה: 01/04/1958 והלאה
62	2.6%	0.7%	0.7%
63	0.7%	2.6%	0.7%
64	0.7%	0.7%	2.6%
65	4.4%	4.4%	4.4%
66	7.3%	7.3%	7.3%

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

5.4.5 שיעורי עזיבות עבור עובדים המועסקים בהסכם מיוחד ואינם קבועים :

מניחים שיעורי עזיבות עם זכאות להטבות הנכללות בהערכה אקטוארית זו, לפי וותק, כמפורט בטבלה להלן :

שירותי עזיבה ללא זכאות להטבות	שיעורי עזיבה (פיטורים) (עם זכאות להטבות)	ותק
0%	3.0%	0
0%	1.5%	1
0%	0.0%	2+

בנוסף לשיעורים הנ"ל, עבור עובדים ארעיים בהסכם מיוחד מניחים כי יפרשו מעבודתם בתום התקופה המקסימאלית לעובד בהסכמים המיוחדים, דהיינו אחרי 5 שנים מתחילת העבודה (לגבי עובדים עם וותק של מעל 5 שנים, מניחים שיעזבו באופן מידלי), ושיקבלו את הפיצויים המוגדלים אף בפרישה זו.

5.5 שיעורי נישואין והפרשי גיל בין בני זוג

● שיעורי נישואים – בהתאם למחקר שנערך בסוף שנת 2016 :

גיל	גברים	נשים	גיל	גברים	נשים	גיל	גברים	נשים	גיל	גברים	נשים
30	82.8%	81.2%	76	81.4%	44.4%	53	84.8%	81.6%	99	38.2%	2.0%
31	82.8%	81.8%	77	80.4%	41.7%	54	84.8%	81.1%	100	35.4%	1.7%
32	82.8%	82.3%	78	79.3%	39.0%	55	84.8%	80.4%	101	32.5%	1.4%
33	82.8%	82.7%	79	78.2%	36.3%	56	84.8%	79.7%	102	29.5%	1.1%
34	82.8%	83.1%	80	76.9%	33.6%	57	84.8%	78.9%	103	26.4%	0.9%
35	82.8%	83.5%	81	75.6%	30.9%	58	84.8%	78.0%	104	23.3%	0.8%
36	82.8%	83.8%	82	74.2%	28.2%	59	84.7%	77.1%	105	20.0%	0.6%
37	82.8%	84.0%	83	72.7%	25.6%	60	86.7%	76.0%	106	16.7%	0.5%
38	82.8%	84.2%	84	71.2%	23.1%	61	87.0%	74.9%	107	13.3%	0.4%
39	82.8%	84.3%	85	69.5%	20.7%	62	87.2%	73.7%	108	9.9%	0.3%
40	82.8%	84.4%	86	67.8%	18.4%	63	87.3%	72.3%	109	6.3%	0.3%
41	83.1%	84.5%	87	66.0%	16.1%	64	87.3%	70.9%	110	2.7%	0.2%
42	83.4%	84.5%	88	64.1%	14.1%	65	87.3%	68.7%	111	0.0%	0.2%
43	83.6%	84.5%	89	62.2%	12.1%	66	87.1%	67.0%	112	0.0%	0.1%
44	83.8%	84.4%	90	60.1%	10.2%	67	86.9%	65.2%	113	0.0%	0.1%
45	84.0%	84.3%	91	58.0%	8.5%	68	86.6%	63.3%	114	0.0%	0.1%
46	84.1%	84.1%	92	55.8%	6.8%	69	86.2%	61.3%	115	0.0%	0.1%
47	84.3%	83.9%	93	53.5%	5.5%	70	85.8%	59.1%	116	0.0%	0.1%
48	84.4%	83.7%	94	51.2%	4.7%	71	85.3%	56.9%	117	0.0%	0.0%
49	84.5%	83.4%	95	48.8%	4.0%	72	84.7%	54.6%	118	0.0%	0.0%
50	84.6%	83.0%	96	46.2%	3.4%	73	84.0%	52.2%	119	0.0%	0.0%
51	84.7%	82.6%	97	43.6%	2.9%	74	83.2%	49.7%	120	0.0%	0.0%
52	84.7%	82.2%	98	41.0%	2.4%	75	82.4%	47.1%			

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

○ מניחים כי אלמנים ואלמנות לא יתחתנו מחדש, כלומר שלא יופסקו תשלומי פנסיות שאירים לאלמן או לאלמנה עקב נישואין מחדש.

● הפרשי גילאים - בהתאם למחקר שנערך בסוף שנת 2016 :

גיל	גיל עובד או פנסיונר, פחות גיל בן זוגה	גיל	גיל עובד או פנסיונר, פחות גיל בן זוגה	גיל	גיל עובד או פנסיונר, פחות גיל בן זוגה	גיל	גיל עובד או פנסיונר, פחות גיל בן זוגה	גיל	גיל עובד או פנסיונר, פחות גיל בן זוגה	גיל	גיל עובד או פנסיונר, פחות גיל בן זוגה
30	3.0	(3.0)	53	3.0	(3.0)	76	4.5	(3.0)	99	7.6	(3.0)
31	3.0	(3.0)	54	3.0	(3.0)	77	4.6	(3.0)	100	7.7	(3.0)
32	3.0	(3.0)	55	3.0	(3.0)	78	4.7	(3.0)	101	7.9	(3.0)
33	3.0	(3.0)	56	3.0	(3.0)	79	4.8	(3.0)	102	8.0	(3.0)
34	3.0	(3.0)	57	3.0	(3.0)	80	5.0	(3.0)	103	8.2	(3.0)
35	3.0	(3.0)	58	3.0	(3.0)	81	5.1	(3.0)	104	8.3	(3.0)
36	3.0	(3.0)	59	3.0	(3.0)	82	5.2	(3.0)	105	8.5	(3.0)
37	3.0	(3.0)	60	3.1	(3.0)	83	5.3	(3.0)	106	8.6	(3.0)
38	3.0	(3.0)	61	3.1	(3.0)	84	5.5	(3.0)	107	8.8	(3.0)
39	3.0	(3.0)	62	3.1	(3.0)	85	5.6	(3.0)	108	8.9	(3.0)
40	3.0	(3.0)	63	3.2	(3.0)	86	5.7	(3.0)	109	9.1	(3.0)
41	3.0	(3.0)	64	3.2	(3.0)	87	5.9	(3.0)	110	9.3	(3.0)
42	3.0	(3.0)	65	3.2	(3.0)	88	6.0	(3.0)	111	9.4	(3.0)
43	3.0	(3.0)	66	3.3	(3.0)	89	6.1	(3.0)	112	9.6	(3.0)
44	3.0	(3.0)	67	3.4	(3.0)	90	6.3	(3.0)	113	9.8	(3.0)
45	3.0	(3.0)	68	3.5	(3.0)	91	6.4	(3.0)	114	9.9	(3.0)
46	3.0	(3.0)	69	3.6	(3.0)	92	6.6	(3.0)	115	10.1	(3.0)
47	3.0	(3.0)	70	3.8	(3.0)	93	6.7	(3.0)	116	10.3	(3.0)
48	3.0	(3.0)	71	3.9	(3.0)	94	6.8	(3.0)	117	10.4	(3.0)
49	3.0	(3.0)	72	4.0	(3.0)	95	7.0	(3.0)	118	10.6	(3.0)
50	3.0	(3.0)	73	4.1	(3.0)	96	7.1	(3.0)	119	10.8	(3.0)
51	3.0	(3.0)	74	4.2	(3.0)	97	7.3	(3.0)	120	10.8	(3.0)
52	3.0	(3.0)	75	4.3	(3.0)	98	7.4	(3.0)			

5.6 יתומים - מספר ילדים וגיל ילדים, לפי לוח פ11 של "חוזר פנסיה 2013". כאמור, הנחה זו נקבעה ע"י החברה.

5.7 ניצול ימי מחלה (לצורך חישוב הזכאות למענק בגין אי-ניצול ימי חופשת מחלה) - לכל עובד מניחים ששיעור הניצול של ימי מחלה בעתיד יהיה זהה לשיעור הניצול שהתקיים בתקופת עבודתו עד למועד ההערכה האקטוארית. כאמור, הנחה זו נקבעה ע"י החברה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

5.8 מניחים כי כל העובדים המועסקים בהסכם מיוחד שאינם קבועים, יקבלו את הפיצויים המוגדלים בסיום עבודתם.

5.9 לא מובאים בחשבון הוצאות עתידיות של החברה בגין הפעלת תכניות הפנסיה.

5.10 להלן מספר נושאים שלא מובאים בחשבון בהערכה האקטוארית. לדעתי ההשפעה הכוללת של נושאים אלה אינה מהותית.

- פנסיות ל"יתומים תלויים" עתידים לאחר גיל 21 שנה.
- האפשרות של פנסיות עתידיות ל"הורים תלויים" לעובד או לפנסיונר שנפטר.
- הגדלת פנסיות ליתומים עתידיים באין אלמן/ה.
- המועדים בשנה בהם משולמת פנסיה בגין שכר י"ג ושכר י"ד (מניחים כי החלק ה-12 מתוך התשלום השנתי משולם מדי חודש).
- אפשרות מתן חשמל מוזל ושי לחג ליתומים (מניחים שעבור כל יתום יש הורה שמקבל הטבות אלו).
- ישנם מספר קטן של פנסיונרים אשר קיבלו סכום מהוון של תשלומי פנסיה לתקופה של עד שש שנים. בהערכה לא מובאת בחשבון הפחתת הפנסיה לתקופת ההיוון הנוטרת, אלא נלקחה בחשבון הפנסיה המלאה.
- תוספת פיצויים או מענקים בגין ההפרש בין השכר המדווח בקובץ הנתונים לבין שכר מינימום, שתשולם למספר קטן של עובדי דור ג' שיפרשו או יעזבו עם שכר נמוך משכר המינימום.
- לא מובאת בחשבון תוספת לקצבת נכות בגין תלויים לנכים עתידים. מאידך לא מובאת בחשבון הפחתה של תוספת לקצבת הנכות לנכים קיימים בגין פטירה עתידית של התלויים.
- לא מובאת בחשבון התחייבות בגין תגמול נוסף מביטוח חיים במקרה של תאונה.
- לא מובאת בחשבון הגדלת קצבה להורה שכול, במקרה של פטירת עובדים פעילים.
- לא מובאים בחשבון התחייבות לגמלאים/שארים בגין ההטבות הנוספות הבאות:
 - מענקי נישואין ולידה (כולל גילום המס).
 - שי לילדי גמלאים ושארים המשרתים בצה"ל (כולל גילום).
 - השתתפות החברה בעלות הקמת מצבה וזר פרחים במקרי פטירה מתאונת עבודה בלבד.
 - פיצויים במקרי פטירה בתאונת עבודה בסכום של 36 משכורות חודשיות.
 - השתתפות חלקית של החברה בארוחות במתקני החברה - עד 10 ארוחות בחודש.
 - מלגות לימודי תואר לילדי אלמנות של עובדים שנפטרו במהלך עבודתם בחברה.
 - טיולים לאלמנות של עובדים שנפטרו במהלך עבודתם בחברה.
 - הנחה בחיבור החשמל לדירת הגמלאי וכן בהעתקה או הגדלה של חיבור קיים.

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- השפעה אפשרית בגין מספר קטן של עובדים/גמלאים שרשומה לגביהם הערה במסגרת החוק לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו.

6 שינויים להערכה בשנת הדיווח הנוכחית

לגבי שינויים שבוצעו לפני שנת הדיווח ראה נספח ה'.

ברבעון הראשון של שנת 2017 :

- עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. שינוי זה הקטין את ההתחייבות בכ- 2 מיליון ₪.
- עודכן שיעור גילום המס לפנסיונרים. שינוי זה הקטין את ההתחייבות בכ- 12 מיליון ₪.

בשנת דיווח זו, לא היו שינויים נוספים להנחות או לכללים לפיהם בוצעה ההערכה, למעט שינויים בריבית ההיוון ולשינויים המפורטים לעיל.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

7 תוצאות ההערכה האקטוארית

להלן סכומי ההתחייבויות ברוטו (ללא הפחתת נכסי התוכנית), בגין הטבות העובדים כפי שהוערכו על ידי ליום 31.03.2017. הסכומים המוצגים להלן הינם במונחים של מיליוני ₪.

7.1 ההתחייבויות בגין כל ההטבות הנכללות בהערכה זו, למעט ההתחייבויות בגין הסכמים מיוחדים לפרישה מוקדמת, בגין "מענק 20 שנה" ובגין פיצויים מוגדלים לעובדים המועסקים בהסכם מיוחד שאינם עובדים קבועים:

עובדים	13,606.1
פנסיונרים	12,522.0
סה"כ	26,128.1

7.2 ההתחייבות בגין הסכמים מיוחדים לפרישה מוקדמת:

פנסיונרים	570.8
------------------	--------------

7.3 ההתחייבות בגין "מענק 20 שנה":

עובדים	13.8
---------------	-------------

7.4 ההתחייבות בגין פיצויים מוגדלים לעובדים בהסכם מיוחד (שאינם קבועים):

עובדים	16.3
---------------	-------------

בנספח א' הרצ"ב ניתן מידע נוסף הנדרש לדיווח הכספי על-פי תקן 19.

8.1 מטבע הדברים, בגלל אופי ההטבות והטווח הארוך של ההערכה, התזרימים העתידיים של תשלומי ההטבות אינם וודאיים ועשויים להיות שונים מהותית בפועל ממה שחושבו לצורך הערכה זו, על-אף המאמצים להעריך אותם באופן המדויק ביותר. מסיבה זו, החברה חשופה לסיכון שההתחייבות המוערכת לא מייצגת כהוגן את התשלומים שיהיו בעתיד, וכתוצאה מכך תהינה הוצאות נוספות בעתיד בגין זכויות שנצברו בעבר ושהוערכו בחסר, ו/או הכנסות נוספות בעתיד בגין זכויות שנצברו בעבר ושהוערכו ביתר. להלן הנושאים המהותיים ביותר, לדעתי, שגורמים לאי-הוודאות ולסיכונים האמורים.

8.2 ריבית, אינפלציה ותשואות:

שינויים עתידיים בריביות שוק, לפיהן ההתחייבויות מוערכות (באמצעות היוון התזרימים החזויים) ישנו את ערך ההתחייבויות ברוטו. תשואות על נכסי התוכנית, גבוהות או נמוכות משיעורי ריבית אלה יביאו להקטנת או הגדלת ההתחייבות נטו בהתאמה. לעתים שתי התופעות האמורות מתקדזות זו לזו במידה מסוימת, בהתאם לרמת ההתאמה בין הנכסים לבין ההתחייבויות.

ניתוח רגישות:

א) אם שיעור ריבית ההיוון ירד ב- 1%, ההתחייבות ברוטו תעלה ב- 4,558 מיליוני ₪ (17.1%) בערך.
ב) אם שיעור ריבית ההיוון ירד ב- 0.1%, ההתחייבות ברוטו תעלה ב- 408 מיליוני ₪ (1.5%) בערך.
ג) אם שיעור ריבית ההיוון יעלה ב- 0.1%, ההתחייבות ברוטו תרד ב- 399 מיליוני ₪ (-1.5%) בערך.

לשינויים באינפלציה בפועל יש השפעה על ערך ההתחייבות (באופן עקיף, בגלל הקשר בין השכר והפנסיה לבין האינפלציה) ועל שווי הנכסים (בעקבות נכסים צמוד מדד), וגם בנושא זה לעתים שתי התופעות מתקדזות זו לזו במידה מסוימת. שינויים באינפלציה הצפויה משפיעים על ערך ההתחייבויות ועל שווי הנכסים, בהתאם להשפעת האינפלציה הצפויה על שיעורי ריבית שוק ועל הערך של הנכסים שאינם צמוד מדד.

8.3 עליות שכר בעתיד:

ההנחה של עליות שכר כלליות (בגין הסכמי שכר ותוספת יוקר) משפיעה במידה רבה על התזרימים העתידיים. ההנחה היא (כפי שמתואר בסעיף 5.2.1.1 לעיל) כלהלן:

- בגין התקופה 2013-2017: תוספת מצטברת, כולל תוספת שקלית של 357.73 ₪ לחודש ותוספת אחוזית של 3.625% במונחים נומינליים.
- בגין התקופה החל משנת 2018: גידול שנתי בשכר בשיעור עליית המדד בניכוי 0.5% לשנה (קרי: שחיקה של 0.5% לשנה במונחים ריאליים).

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

ניתוח רגישות:

- א) אם החל משנת 2018, שיעור הגידול השנתי בשכר הרגיל עקב הסכמי שכר ותוספת יוקר, יתאם את שיעור השינוי במדד המחירים (במקום הנחת גידול שכר בשיעור ריאלי של -0.5%), ההתחייבויות יגדלו ב 554 מיליוני ₪ (2.1%) בערך.
- ב) אם החל מיום 31.03.2017, שיעור הגידול השנתי בשכר הרגיל יהיה גבוה יותר ב 0.5% מההנחות הקיימות, ההתחייבויות יגדלו ב 642 מיליוני ₪ (2.4%) בערך.
- ג) לעומת זאת, אם החל מיום 31.03.2017, שיעור הגידול השנתי בשכר הרגיל יהיה נמוך יותר ב 0.5% מההנחות הקיימות, ההתחייבויות יקטנו ב 519 מיליוני ₪ (-1.9%) בערך.

8.4 תוחלת חיים:

למרות ששיעורי התמותה בפועל יציבים יחסית, והנחת התמותה תואמת לניסיון בצורה יחסית טובה, לגורם התמותה קיימת אי-וודאות רבה לגבי העתיד הרחוק, זאת בגלל קצב השינוי בתוחלת החיים, שקשה להעריך ועלול להיות שונה מהותית מההנחה הקיימת. קצב השינוי בתוחלת החיים מושפע משינויים התנהגותיים וחברתיים ומהתפתחויות רפואיות, הן בעבר והן בעתיד, וגורמים אלה יכולים להשפיע על תוחלת החיים באופן משמעותי ובלתי צפוי, בנוסף לעובדה שהתפתחויות בגורמים עצמם אינן ניתנות לצפות בצורה מספקת.

ניתוח רגישות:

- א) אם קצב השינוי השנתי בשיעורי התמותה יהיה פי שניים מהנחת קצב השינוי הקיימת¹², תוחלת החיים של גבר בן 67 בסוף 2020 (לדוגמא) יעלה מ- 20.3 שנים ל- 23.1 שנים (ושל אישה מ- 22.8 שנים ל- 26.2 שנים), וההתחייבויות יגדלו ב 1,818 מיליוני ₪ (6.8%) בערך.
- ב) אם שיעורי התמותה יהיו נמוכים יותר ב 20% מלוחות התמותה שבהנחה הקיימת, תוחלת החיים של גבר בן 67 בסוף 2020 (לדוגמא) יעלה מ- 20.3 שנים ל- 22.0 שנים (ושל אישה מ- 22.8 שנים ל- 24.4 שנים), וההתחייבויות יגדלו ב 1,220 מיליוני ₪ (4.6%) בערך.

8.5 פרישות מוקדמות:

כאמור בסעיף 5.4.3, תופעת פרישות המוקדמות הינה תופעה משמעותית ולא יציבה, וקביעת ההנחה בגינה בעייתית מאוד. לתופעה זו השפעה מהותית על תשלומי ההטבות ועל הערכת ההתחייבויות, כי בפרישה מוקדמת העובד יתחיל לקבל את הפנסיה המלאה הצבורה לו באופן מידי, ללא הפחתה שתקזז את העלות הנוספת של תשלומי פנסיה בשנים הנוספות עד לגיל הפרישה הרגיל.

¹² אטא ראה את סעיף 5.3.2.

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

ניתוח רגישות:

אם שיעורי הפרישות המוקדמות יהיו כפולים מההנחה הקיימת (אנא ראה את סעיף 5.4.3 לעיל), ההתחייבויות יגדלו ב- 196 מיליוני ₪ (0.7% בערך).

לכל מידע נוסף, אני עומד לרשותך.

בכבוד רב,

אלן פפרמן F.S.A, F.I.L.A.A.

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

נספח א' - דיווחים נוספים לצורך הרישום בדוחות הכספיים

הקדמה :

- בנספח זה ההתחייבויות האקטואריות, והנתונים הנוספים הקשורים להן, מחולקים לשלושה-
 1. "ההתחייבויות בגין המחויבות לפנסיה" המתייחסת לכל ההטבות לאחר סיום העסקה אשר משולמות על-ידי הקופה, ונכסים של הקופה. אנא ראה את טבלאות 1, 4, 6 ו- 9 להלן.
 2. התחייבויות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה (כולל פיצויים, כל המענקים לאחר סיום העבודה, וכן מתן חשמל מוזל ושי לחג לפנסיונרים), ונכסים שאינם בקופה אך מיועדים לכיסוי המחויבות האקטוארית. אנא ראה את טבלאות 2, 3, 5, 7 ו- 10 להלן.
 3. התחייבויות אחרות לטווח-ארוך, הכוללת את "מענק 20 שנה". אנא ראה את טבלה 12 להלן. (יצוין כי טבלה 8 מתייחסת למחויבות לפנסיה ולהטבות אחרות לאחר סיום העסקה.)
- דיווח זה הינו על בסיס נומינלי.
- כל הסכומים מוצגים במונחים של מיליוני ₪.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

1. עודף לסוף התקופה של נכסי תוכנית הפנסיה על התחייבות לפנסיה

31/12/2016	31/03/2016	31/03/2017	
29,878	29,424	29,465	שווי הוגן של נכסי התוכנית
(23,329)	(23,607)	(23,430)	ערך נוכחי של המחויבות לפנסיה
6,549	5,817	6,035	סיכום ביניים
(562)	(315)	(534)	התחייבות בגין הסכמים מיוחדים לפרישה מוקדמת - פנסיה
5,987	5,502	5,501	עודף נכסי תוכנית הפנסיה על המחויבות לפנסיה

2. כספים בנאמנות-מיועדים לכיסוי מחויבות אקטוארית (נכסים לפי סעיף 116 של תקן 19)

31/12/2016	31/03/2016	31/03/2017	
1,615	1,685	1,592	כספים בנאמנות-מיועדים לכיסוי מחויבות אקטוארית (נכסים לפי סעיף 116)

3. התחייבות לסוף התקופה בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה

31/12/2016	31/03/2016	31/03/2017	
2,764	2,769	2,752	ערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה (כולל התחייבויות להסכמים מיוחדים לפרישה)

4. התנועה בערך הנוכחי של המחויבות לפנסיה

שנה שהסתיימה ביום 31/12/2016	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31/03/2016	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31/03/2017	
23,192	23,192	23,329	ערך נוכחי של המחויבות לפנסיה לתחילת התקופה
1,105	266	275	עלות הריבית
249	70	58	עלות השרות השוטף
26	6	6	הפקדות העובדים
(128)	(372)	-	עלות השירות בעבר - שינויים בתנאי התוכנית עקב החלטות הממונה על השכר באוצר
(719)	(188)	(198)	הטבות ששולמו
			הפסדים (רווחים) בגין מדידות מחדש :
(42)	-	-	• משנינויים בהנחות דמוגרפיות
(13)	775	12	• משנינויים בהנחות פיננסיות
(341)	(142)	(52)	• תאומים על בסיס ניסיון העבר
(396)	633	(40)	• סה"כ הפסדים (רווחים) בגין מדידות מחדש
23,329	23,607	23,430	ערך נוכחי של המחויבות לפנסיה לסוף התקופה

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

5. התנועה בערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה (כולל התחייבויות להסכמים מיוחדים לפרישה)

שנה שהסתיימה ביום 31/12/2016	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31/03/2016	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31/03/2017	
2,730	2,730	2,764	ערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה לתחילת התקופה
129	32	33	עלות הריבית
58	15	15	עלות השרות השוטף
(12)	(11)	-	קיטון במענקים בשל החלפתם למענקי פרישה במסגרת תוכנית פרישה מיוחדת והפרשה נוספת בגין פרישת עובדים במסגרת תוכנית פרישה מיוחדת
(129)	(36)	(68)	הטבות ששולמו
			הפסדים (רווחים) בגין מדידות מחדש:
(5)		-	• משינויים בהנחות דמוגרפיות
(39)	79	(18)	• משינויים בהנחות פיננסיות
<u>32</u>	<u>(40)</u>	<u>26</u>	• תאומים על בסיס ניסיון העבר
<u>(12)</u>	<u>39</u>	<u>8</u>	• סה"כ הפסדים (רווחים) בגין מדידות מחדש
2,764	<u>2,769</u>	2,752	ערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה לסוף התקופה

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

6. התנועה בשווי ההוגן של נכסי התוכנית

שנה שהסתיימה ביום 31/12/2016	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31/03/2016	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31/03/2017	
28,820	28,820	29,878	שווי הוגן של נכסי התוכנית לתחילת התקופה
1,377	339	354	הכנסות ריבית על נכסי התכנית
1,230	155	152	הפקדות לרבות עלויות נכסי התכנית
(810)	(201)	(220)	הטבות ששולמו
			רווחים (הפסדים) בגין מדידות מחדש על נכסי התכנית
<u>(739)</u>	<u>311</u>	<u>(699)</u>	• התשואה בפועל בניכוי הכנסות ריבית על נכסי התכנית
29,878	29,424	29,465	שווי הוגן של נכסי התוכנית לסוף התקופה

7. התנועה בשווי ההוגן של כספים בנאמנות המיועדים לכיסוי מחויבות אקטוארית (נכסים לפי סעיף 116)

שנה שהסתיימה ביום 31/12/2016	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31/03/2016	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31/03/2017	
1,921	1,921	1,615	שווי הוגן של נכסי הנאמנות לתחילת התקופה
80	21	19	הכנסות ריבית על נכסי הנאמנות
(331)	(280)	(4)	הטבות ששולמו
			רווחים (הפסדים) בגין מדידות מחדש על נכסי הנאמנות
<u>(55)</u>	<u>23</u>	<u>(38)</u>	• התשואה בפועל בניכוי הכנסות ריבית על נכסי הנאמנות
1,615	1,685	1,592	שווי הוגן של נכסי הנאמנות לסוף התקופה

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

8. סך העלויות התקופתיות

שנה שהסתיימה ביום 31/12/2016	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31/03/2016	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31/03/2017	
333	85	79	עלות השירות השוטף
(26)	(6)	(6)	השתתפות עובדים
307	79	73	עלות השירות השוטף נטו
1,234	304	308	עלות הריבית
(134)	(390)	-	שינויים בתנאי תוכנית עקב החלטות הממונה על השכר באוצר
340	3	6	עלויות בגין פרישה מוקדמת
(1,377)	(339)	(354)	הכנסות ריבית על נכסי התכנית
(80)	(21)	(19)	הכנסות ריבית על נכסי הנאמנות
290	(364)	14	סך כל העלויות התקופתיות

9. התשואה בפועל על נכסי התוכנית

שנה שהסתיימה ביום 31/12/2016	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31/03/2016	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31/03/2017	
1,377	339	354	הכנסות ריבית על נכסי התכנית
(739)	311	(699)	רווחים (הפסדים) בגין מדידות מחדש על נכסי התכנית
638	650	(345)	התשואה בפועל על נכסי התכנית

10. התשואה בפועל על נכסים בנאמנות המיועדים לכיסוי מחויבות אקטוארית (נכסים לפי סעיף 116)

שנה שהסתיימה ביום 31/12/2016	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31/03/2016	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31/03/2017	
80	21	19	הכנסות ריבית על נכסי הנאמנות
(55)	23	(38)	רווחים (הפסדים) בגין מדידות מחדש על נכסי הנאמנות
25	44	(19)	התשואה בפועל על נכסי הנאמנות

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

11. התחייבות בגין הסכמים מיוחדים לפרישה מוקדמת (Termination Benefits)

31/12/2016	31/03/2016	31/03/2017	
562	315	534	התחייבות לסוף התקופה בגין הסכמים מיוחדים לפרישה מוקדמת - פנסיה
40	22	37	התחייבות לסוף התקופה בגין הסכמים מיוחדים לפרישה מוקדמת - הטבות אחרות
602	337	571	התחייבות לסוף התקופה בגין הסכמים מיוחדים לפרישה מוקדמת - סה"כ

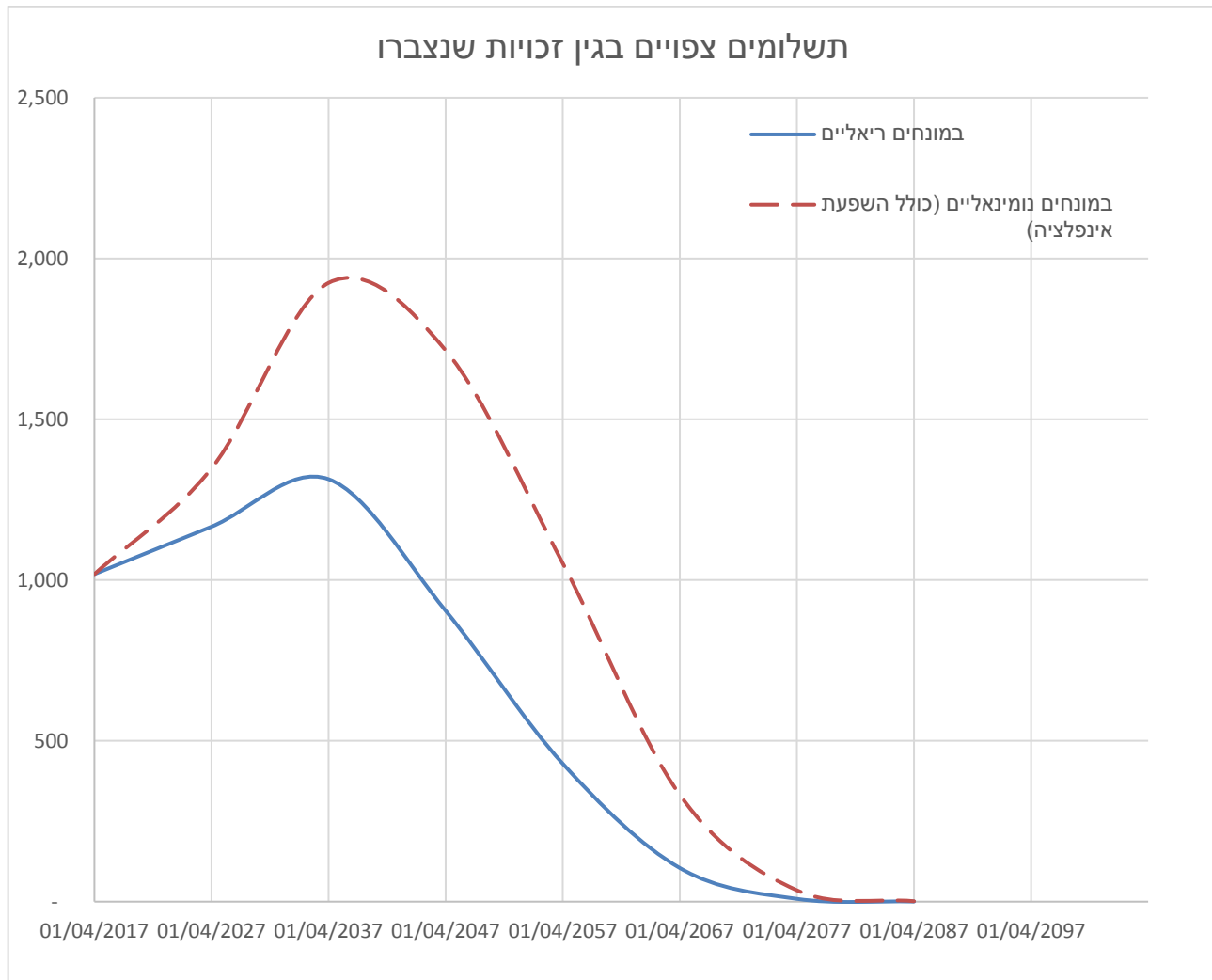
12. התחייבות בגין "מענק 20 שנה" - BENEFITS OTHER LONG TERM EMPLOYEE

31/12/2016	31/03/2016	31/03/2017	
14	14	14	

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

נספח ב' - הצגת תזרימי מזומנים צפויים של הטבות העובדים

להלן גרף של תזרימי המזומנים החזויים הכוללים אשר גלומים בהערכה האקטוארית (כולל כל ההטבות בגין כל העובדים והפנסיונרים), במונחים ריאליים ובמונחים נומינליים (כולל השפעת אינפלציה צפויה עתידית). התשלומים הינם שנתיים.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

נספח ג' - פירוט נוסף לגבי ההנחות הפיננסיות (במונחים של שיעורים שנתיים)

תקופה המסתיימת ביום		
31/12/2016	31/03/2017	
2.84%	2.85%	שיעור הריבית להיוון הריאלי המשוקלל לפיו חושב הערך הנוכחי של המחויבויות לסוף התקופה *
1.82%	1.70%	שיעור מדד חזוי
4.78%	4.83%	שיעור הריבית הנומינלית לפיו חושבה עלות הריבית על המחויבות לפנסיה
4.78%	4.83%	שיעור הריבית הנומינלית לפיו חושבה עלות הריבית על המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום ההעסקה
4.78%	4.83%	שיעור הריבית הנומינלית לפיו חושבה התשואה החזויה על נכסי התוכנית
4.78%	4.83%	שיעור הריבית הנומינלית לפיו חושבה התשואה החזויה על נכסי הנאמנות (נכסים על פי סעיף 116 של תקן 19)

* בפועל ההערכה האקטוארית חושבה לפי ווקטור ריביות (עקום ריבית) אשר נקבע ע"י החברה המצטטת מרווח הוגן בע"מ. שיעור הריבית להיוון המוצג בטבלה לעיל, משקף את הריביות בווקטור בהינתן התזרים הצפוי של ההתחייבויות, והערכה לפי שיעור קבוע זה נותנת אותן תוצאות שמוצגות בדו"ח זה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

נספח ד' - פירוט נוסף לגבי הנתונים

רשימת קבצי הנתונים אשר התקבלו מהחברה:

1. "ong0317" - 15,327 רשומות - נתונים כללים של כל העובדים/גמלאים/שאיירים (רק עובדים קבועים).
2. "פנסיונרים ושאיירים דור ג מרץ 2017" - 40 רשומות - קובץ המתאר לגבי כל פנסיונר ושאייר של דור ג' האם מדובר בפנסיונר או שאיר.
3. "actuarpizuisug13410317" - 563 רשומות- נתונים כללים של עובדים ארעיים (בהסכם מיוחד).
4. "פורשי מרץ 2017" - 23 רשומות.
5. "change012017", "change022017", "change032017", "change032017g" - קבצים המתארים שינויים במצבת עובדים/גמלאים בחודשים ינואר - מרץ 2017.
6. "חשמל מרץ 2017" - נתונים לגבי תעריפים של חשמל, שיעור מע"מ, ומס גלום.
7. "שי מרץ 2017" - שווי שי לחג מגולם.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

נספח ה' - שינויים בהערכה האקטוארית שבוצעו בחמש השנים שקדמו את השנה הנוכחית¹³

שינויים שחלו במהלך שנת 2016

ברבעון הראשון של שנת 2016, עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. שינוי זה הקטין את ההתחייבות (נכון ליום 31.03.2016) בכ- 2 מיליון ₪. בעקבות פסק דין בנוגע לחריגות שכר ברכיב "תוספת פיקודית" פנסיונית, וברכיב "שעות נוספות גלובליות" פנסיונית לחברי הנהלה, החברה העבירה לי נתוני פנסיות ושכר מעודכנים לאחר הפחתה בגין חריגות השכר בהתאם לפסק הדין. ההפחתה האמורה הקטינה את ההתחייבות (נכון ליום 31.03.2016) בכ- 390 מיליון ₪.

ברבעון השני של שנת 2016 :

- עודכן סכום התוספת השקלית האחידה אשר חושב בהתאם להסכם קיבוצי (מסגרת) שנחתם ביום 18 באפריל 2016, מ-356 ₪ ל-353 ₪. שינוי זה הקטין את ההתחייבות נכון ליום 30.06.2016 בכ- 2 מיליון ₪.
- הוחלט להכיל את ההסכם הקיבוצי (מסגרת) שנחתם ביום 18 באפריל 2016 (כמתואר בסעיף 5.2.1.1 בגין התקופה 2013-2017) על גמלאים שהיו פעילים בתקופת ההסכם. שינוי זה הגדיל את ההתחייבויות נכון ליום 30.06.2016 בכ- 84 מיליון ₪.

ברבעון השלישי של שנת 2016 :

- עודכן סכום התוספת השקלית האחידה אשר חושב בהתאם להסכם בשירות הציבורי שנחתם ביום 8 באוגוסט 2016, מ-353 ₪ ל-382 ₪. שינוי זה הגדיל את ההתחייבויות נכון ליום 30.09.2016 בכ- 28 מיליון ₪.
- עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. שינוי זה הגדיל את ההתחייבויות נכון ליום 30.09.2016 בכ- 2 מיליון ₪.
- עודכן אפיון תשלום תגמולי ביטוח פטירה לפנסיונרים. שינוי זה הקטין את ההתחייבויות נכון ליום 30.09.2016 בכ- 13 מיליון ₪.

ברבעון הרביעי של שנת 2016 :

- עודכנו התוספת הפיקודית וכמות השעות הנוספות הגלובליות לעובדים וגמלאים בהתאם להסכם הקיבוצי שנחתם בחברה ביום 11 בדצמבר 2016. שינוי זה הקטין את ההתחייבויות נכון ליום 31.12.2016 בכ- 134 מיליון ₪.
- עודכנו סכום התוספת השקלית האחידה והתוספת האחוזית בהתאם להסכם הקיבוצי שנחתם בחברה ביום 11 בדצמבר 2016 (מ-382 ₪ ל-357 ₪ ומ-3.75% ל-3.625%, בהתאמה). שינויים אלה הקטינו את ההתחייבויות ליום 31.12.2016 בכ- 44 מיליון ₪.

¹³ השינויים עד וכולל שנת 2015 בוצעו על ידי האקטואר הקודם של החברה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. שינוי זה הקטין את ההתחייבויות נכון ליום 31.12.2016 בכ- 51 מיליון ₪.
- במסגרת ההסכם הקיבוצי שנחתם עם החברה ביום 11 בדצמבר 2016, נערך מבצע פרישה במסגרתו פרשו 314 גמלאים. מבצע פרישה זה הגדיל את ההתחייבויות בגין פנסיה תקציבית ליום 31.12.2016 בכ- 280 מיליון ₪ והקטין את ההתחייבויות בגין הטבות אחרות בכ- 27 מיליון ₪. במסגרת מבצע פרישה זה צפויים לפרוש 36 עובדים נוספים, פרישתן מגדילה את ההתחייבויות בכ- 27 מיליון ₪.
- עודכנה הנחת שיעורי נישואין. שינוי זה הקטין את ההתחייבויות נכון ליום 31.12.2016 בכ- 5 מיליון ₪.
- עודכנה הנחת הפרשי גיל. שינוי זה הגדיל את ההתחייבויות נכון ליום 31.12.2016 בכ- 13 מיליון ₪.
- עודכנה הנחת צריכת החשמל. שינוי זה הגדיל את ההתחייבויות נכון ליום 31.12.2016 בכ- 24 מיליון ₪.
- עודכנה הנחת שיעורי פרישה מוקדמת לעובדי דור א' ודור ב'. שינוי זה הקטין את ההתחייבויות נכון ליום 31.12.2016 בכ- 57 מיליון ₪.
- עודכנה הנחת שיעורי עזיבה לעובדי דור ג'. שינוי זה הגדיל את ההתחייבויות נכון ליום 31.12.2016 בכ- 2 מיליון ₪.

שינויים שחלו במהלך שנת 2015

- ברבעון האחרון של שנת 2015, עודכנה הנחת גידול השכר. שינוי זה הגדיל את ההתחייבות בכ- 616 מיליון. כמו כן, עודכנו הנחת תמורות פנסיונריות נשים והנחת תמורות שאירים נשים – שינוי זה הגדיל את ההתחייבות בכ- 160 מיליון.
- ברבעון השלישי של שנת 2015, עודכן שיעור מע"מ ל 17% (במקום 18%) לצורך חישוב עלות החשמל. שינוי זה הקטין את ההתחייבות בכ- 20 מיליון ₪.

שינויים שחלו במהלך שנת 2014

- ברבעוני שנת 2014 שיעורי הריבית עודכנו בהתאם לריביות שוק למועד ההערכה. בהערכה ליום 31.12.2014 היה מעבר להיוון על בסיס תשואות של אג"ח קונצרני באיכות גבוהה. השפעת המעבר מריבית היוון המבוססת על אג"ח ממשלתי לריבית היוון המבוססת על אג"ח קונצרני, הביאה לקיטון בהתחייבות של כ- 5,188 מיליון ₪.
- ברבעון הרביעי של 2014 עודכנו הנחות גידול השכר בהתאם להמלצותינו אשר מבוססות על ניסיון העבר בפועל, ציפיות החברה וציפיות האינפלציה. עיקר השינוי הוא בהנחת גידול השכר הנובע מהסכמים כלליים, משיעור של 1.38% - ריאלי (ו- 1% נומינלי לשנים 2013 עד 2014) לשיעור של 0.75% - ריאלי (ו- 0.8% נומינלי לשנים 2013 עד 2016 כולל) אשר הגדיל את ההתחייבות בסך 1,078 מיליון ₪. שאר השינויים בהנחות גידול שכר הקטינו את ההתחייבות בכ- 11 מיליון ש"ח.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- ברבעון הרביעי של 2014, עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. שינוי זה הגדיל את ההתחייבות בכ- 53 מיליון ₪.
- ברבעון הרביעי של 2014 קיבלנו מידע מעודכן לגבי הוותק הקובע לזכאות לפיצויים בגין עובדי דור ג'. עדכון זה הקטין את ההתחייבות בכ- 8 מיליון ₪.

שינויים שחלו במהלך שנת 2013

- הנחת הגידול בתעריף החשמל (הנדרשת להערכת ההתחייבות בגין הטבת חשמל מוזל) עודכנה בהערכה ליום 30.6.2013 לפי צפי של החברה. העדכון בהנחה בשנים 2013-2015 בלבד. השפעת העדכון זה היא כ- 3 מיליון ₪ קיטון בהתחייבות. עדכון נוסף להנחה לשנים 2014-2015 לפי צפי החברה, נערך בהערכה ליום 31.12.2013, והשפעתו על ההתחייבות היא קיטון של כ- 10 מיליון ₪.
- במהלך חודש יולי 2013 נחתם הסכם שכר חדש, לפיו יוגדל שכר העובדים בשיעור של 0.9456%. וכן תוגדל הפנסיה לפנסיונרים שפרשו בין חודש יולי 2012 ועד חודש יוני 2013 בשיעורים שבין 0.1576% לבין 0.9456% בהתאם למועד הפרישה. ההסכם הינו בגין התקופה יולי 2012 ועד דצמבר 2012. הגידול לפי הסכם השכר מעבר להנחה לגבי גידול זה בשיעור של 0.5% שמובאת בחשבון בהערכה ליום 31 במרץ 2013, הגדיל את הערכת ההתחייבות ליום 30 ביוני 2013 בכ- 52 מיליון ₪.
- בהערכה ליום 30 ביוני 2013, עודכנו סכומי ביטוח חיים. עדכון זה הגדיל את הערכת ההתחייבות בכ- 13 מיליון ₪.
- בחודש ספטמבר 2013 בוצע ניתוח של ניסיון צריכת החשמל בקרב הגמלאים, בשנים 2005-2012. על בסיס המחקר הומלץ לחברה לאמץ הנחת צריכת חשמל והנחת אי ניצול לפי גיל ולפי קבוצת גמלאים. החברה קבלה את ההמלצה וההנחה להערכה ליום 31.12.2013 נקבעה בהתאם. שינוי הנחת צריכת החשמל כאמור הקטין את הערכת ההתחייבות בכ- 81 מיליון ₪.
- במהלך חודש דצמבר 2013 נערך ניתוח לשיעורי נישואים והפרשי גיל בין גבר לאישה. החברה קבלה את ההמלצה וההנחה להערכה ליום 31.12.2013 נקבעה בהתאם. השפעת שינוי ההנחה היא קיטון בהתחייבות של כ- 98 מיליון ₪.
- במהלך חודש ינואר 2014 נערך עדכון לניתוח שיעורי פרישות מוקדמות הסטורים, שאינן במסגרת "מבצעי פרישה", על בסיס נתוני 2002-2013. החברה קבלה את ההמלצה וההנחה להערכה ליום 31.12.2013 נקבעה בהתאם. השפעת שינוי ההנחה היא קיטון בהתחייבות של כ- 78 מיליון ₪.

שינויים שחלו במהלך 2012

- בחודש דצמבר 2012 בוצע ניתוח של ניסיון יציאה לנכות בקרב העובדים הפעילים, בשנים 2004-2011, ביחס ללוחות יציאה לנכות שבחוזר הפנסיה 4-3-2012 (שהוחלף בחודש ינואר 2013 בחוזר פנסיה 1-3-2013, ללא שינוי בלוחות). על בסיס המחקר הומלץ לחברה לאמץ את לוח החדש של שיעורי יציאה לנכות, פ-8 בחוזר זה. החברה קבלה את ההמלצה וההנחה ברבעון זה נקבעה בהתאם. שינוי לוח היציאה לנכות כאמור הקטין את ההתחייבות בכ- 142 מיליון ₪.
- בהערכה ליום 31.12.2012 נכללה התחייבות בגין תגמולי ביטוח פטירה בסך של כ- 88 מיליון ₪. התחייבות זו לא נכללה בהערכות קודמות. מספרי ההשוואה לתקופות קודמות בנספח א' תוקנו על מנת לשקף הטבה זו.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- לאחר בחינת הנחת העזיבות של עובדי דור ג', בהערכה ליום 30.9.2012 שונה לוח העזיבות לגביהם : עד גיל 61 (כולל) נקבעו שיעורי העזיבה לשיעור של 0.4% כאשר עד גיל 59 כולל, שיעור המתפטרים מבין העוזבים הוא 40% ושיעור המפוטרים הוא 60%, ובגילאים 60-61 כולם מפוטרים. מעל גיל 61 שיעורי פיטורים נקבעו על בסיס 50% משיעורי פרישות מוקדמות של עובדי דורות א' ו-ב'. לשינוי זה השפעה לא מהותית על הערכת ההתחייבות בסך של כ- 1.5 מיליון ₪ (קישור בהתחייבות).
- בהערכה ליום 31.3.2012 שונתה ההנחה לגבי העלייה השנתית העתידית בגין הסכמי שכר כלליים ותוספת יוקר (העדכון הכללי בסולם השכר) לשיעור עליית המדד בפועל בניכוי 1.38% לשנה. שיעור זה נקבע על ידי החברה על בסיס מחקר גידול שכר לגבי השנים 1990-2012. בהערכה הקודמת ההנחה הייתה כאמור בניכוי 1.54% (ראה סעיף 5.2.2.1) - שינוי זה הגדיל את ההתחייבות לפני יישום הסכם ההצמדה למדד בכ- 419 מיליון ₪. השפעת שינוי ההנחה קוזה בחלקה בסכום של כ- 229 מיליון ₪, עקב יישום הסכם ההצמדה למדד, כך שסך ההשפעה של שינוי ההנחה בהתחשב בקיום ההסכם, הינה גידול של המחויבות כ- 190 מיליון ₪.
- בהערכה ליום 31.3.2012 שונה מנגנון עדכון הקצבאות עקב הסכם הצמדת הגמלאות שנכנס לתוקף בחודש פברואר 2012. על פי ההסכם, החל מיום 1 בינואר 2012, רכיבי השכר הקובעים לצורך חישוב הקצבה החודשית של גמלאי יעודכנו בחודש ינואר של כל שנה, בהתאם לשיעור השינוי השנתי במדד המחירים לצרכן (בין מדד בגין דצמבר האחרון לבין מדד בגין דצמבר שקדם לו). שינוי זה הגדיל את ההתחייבות ב- 2,771 מיליון ₪, מתוך זה סך של 768 מיליון ₪ הינו עלות שירות עבר שטרם הוכר.
- בהערכה ליום 30.6.2012 שונו ההנחות הבאות :
 - ביום 11 ביולי 2012 פרסמה האוצר טיוטת נייר עבודה הכוללת, בין היתר, הצעה להנחות תמורת חדשות. למרות שמדובר בטיטה, ואף יתכן שההצעות בטיטה ישתנו, החליטה החברה שנוון להתחשב במידע, ובדעות האוצר, הכלולים בטיטת נייר העבודה. בנוסף, על מנת לבחון את התאמתן של ההנחות החדשות המוצעות של האוצר, בוצע מחקר תמורת עבור העובדים, הגמלאים והשארים של החברה. כתוצאה מתהליך זה, הומלץ לחברה על שינויים להנחות התמורת, אשר השפעתם הכוללת היא כ- 125 מיליון ש"ח גידול להתחייבות. השינויים הם :
 - (א) אימוץ ההנחה החדשה המוצעת של האוצר לגבי שינויים עתידיים לשיעורי התמורת הנוכחיים. שינוי זה גרם למרבית ההשפעה האמורה לעיל.
 - (ב) אימוץ לוחות התמורת החדשים המוצעים של האוצר, כאשר הם מותאמים בהתבסס על ניסיון התמורת של החברה (למעט לפנסיונרים גברים להם התאמה לא הייתה נדרשת). יש לציין כי בגלל שההנחות הקודמות היו סבירות בסך הכול עבור החברה, השינויים האלה (אימוץ לוחות חדשים עם התאמות) לא גרם לשינוי משמעותי בהתחייבות.
 - לקראת ההערכה ליום 30.6.2012 בוצע מחקר על מנת לכמת את השינויים בשכר של עובדי החברה שאינם נובעים מהסכמי שכר כלליים או מעליות שוטפות ורגילות (כגון קידום בדרגה ותוספת וותק). ממצאי מחקר זה הצביעו על כך שבממוצע, קיימת עליית שכר נוספת בשיעור של כ- 0.2% לשנה בממוצע. עלייה נוספת זו נובעת מקידום של עובדים (מעבר של

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

עובדים מתפקיד אחד לתפקיד אחר, כאשר בתפקיד האחר העובד מתחיל בדרגה גבוהה יותר, או בסולם דרגות אחר, בהתאם להגדרות התפקיד). על-כן, החברה החליטה להניח תוספת ממוצעת לשכר בשיעורים אשר משתנים לפי קבוצות גיל, המפורטים בסעיף 5.2.2.3 לעיל, בהתאם לממצאי המחקר. השפעת שינוי זה להנחות על ההערכה היא כ- 240 מיליון ש"ח גידול להתחייבויות.

○ הנחת הגידול בתעריף החשמל (הנדרשת להערכת ההתחייבות בגין הטבת חשמל מוזל) עודכנה על מנת לשקף את השינוי במתווה של רשות החשמל לגידול בתעריף החשמל בשנים הקרובות. עיקר השינוי, ביחס להנחה הקודמת, הוא פריסה על פני מספר שנים של העלייה הנדרשת לתעריף, ותוספת " ריבית " עקב הפריסה, במקום עלייה חד פעמית בשנת 2012, כפי שמניחים בהערכה הקודמת. היות ולא מדובר בשינוי משמעותי לעלייה הכוללת הצפויה (אלא רק לעיתוי העלייה), שינוי זה גרם לגידול בהתחייבות בסכום לא מהותי.

03/04/2017

תיאור עיקרי הזכויות אשר יש להביאן בחשבון בקביעת המחויבות האקטוארית בגין הטבות לאחר סיום העסקה

רכיבי השכר הקובעים לצורך חישוב הקצבה :

1. שכר רגיל – הכולל שכר משולב, תוספת ותק (עד מקסימום 40 שנה), תוספת מאמץ, גמולי השתלמות, תוספת פיקודית, עודף אישי, תוספת יוקר.

נוסחת החישוב של השכר הרגיל :

$$\text{שכר רגיל} = \left[\text{תוספת מאמץ} + \text{גמולי השתלמות} + \text{עודף אישי} + \text{תוספת שקלית} \right] \times \left(1 + \frac{\text{שיעור תוספת פיקודית}}{\text{היוקר} + 1} \right) \times (1.01)^N \times \text{תוספת שכר סולם}$$

N – מספר שנות ותק לתשלום לצורך חישוב תוספת הוותק

רכיבי השכר הרגיל (ישולמו לגמלאים/שאיירים על-פי שיעור הפנסיה) :

השכר המשולב – הינו בהתאם לטבלאות השכר הנהוגות בחברה.

ביום 11 בדצמבר 2016 נחתם בחברה הסכם קיבוצי (להלן: "הסכם 2016"). הסכם זה כולל, בין היתר, אף הסכם שכר לשנים 2013-17, המבוסס על הסכם השכר שנחתם בשירות הציבורי ביום 18.4.2016 ועודכן ביום 8.8.2016.

ההסכם מעניק לעובדי החברה תוספת שכר בשיעור כולל ומצטבר של 7.25%, אשר מחציתה משולמת כתוספת שקלית בשכר הרגיל ומחציתה תשולם כתוספת אחוזית בטבלת השכר, במועדים כדלקמן:

מועד הפעימה	סכום תוספת שקלית	שיעור תוספת אחוזית	סך שיעור תוספת השכר (שקלי ואחוזי)
פעימה ראשונה - דצמבר 2016 *	96.86 ₪	--	1%
פעימה שניה - מרס 2017	השלמה ל - 129.29 ₪	1.310%	2.62%
פעימה שלישית - יוני 2018	השלמה ל - 197.80 ₪	השלמה ל - 2.005%	4.009%
פעימה רביעית - דצמבר 2018	השלמה ל - 277.81 ₪	השלמה ל - 2.815%	5.63%

פעימה חמישית - מרס 2019	השלמה ל - 357.73 ₪	השלמה ל - 3.625%	7.25%
----------------------------	--------------------	------------------	-------

* למפרע ממשכורת יולי 2016

"הסכם 2016" התייחס לפנסיונרים שפרשו בתקופת ההסכם (2013-17). פנסיונרים אלו זכאים לתוספת בהתאם לתקופת עבודתם בשנים הרלוונטיות (ראה נספח א' של "הסכם שכר 2016").

בנוסף, בהתאם ל"הסכם 2016", בשנת 2017, שולמה הפעימה השנייה של המענק החד-פעמי בסך 1,000 ₪ לעובד פעיל.

השכר המשולב של חברי הנהלה כולל תשלום בעד שעות נוספות גלובליות.

"הסכם 2016" קבע כי חברי הנהלה אשר מונו לתפקידם לפני 10.10.2013 (להלן: "חברי הנהלה זכאים") ימשיכו להיות זכאים להכללת גמול שעות נוספות גלובליות פנסיוניות כחלק בלתי נפרד משכרם/גמולתם לכל דבר ועניין, ובכפוף לשינויים הבאים:

- החל מיום 1/8/2016 עומד היקף זכאותם על גמול גלובלי פנסיוני בגין 50 שעות נוספות לחודש, בערך שעה של 140%.
- "חברי הנהלה זכאים" פעילים זכאים אף לתשלום בגין 20 שעות נוספות גלובליות (שאינן פנסיוניות) בחודש בערך שעה של 140% כל עוד הינם עובדים פעילים ובכפוף לעמידה בתבחינים המזכים לתשלום שעות נוספות גלובליות על-פי המקובל בחברה.

עובדים שמונו/ימונו לשמש כחברי הנהלה לאחר יום 10.10.2013, לא זכאים להכללת גמול שעות נוספות גלובליות בשכרם הרגיל כרכיב קובע לחישוב רכיבי שכר המשולמים על בסיס השכר הפנסיוני, אך זכאים לגמול גלובלי חודשי (שאינו פנסיוני) בגין 70 שעות נוספות בערך שעה של 140%, כל עוד הינם עובדים פעילים ובכפוף לעמידה בתבחינים המזכים לתשלום שעות נוספות גלובליות על-פי המקובל בחברה.

(ב) תוספת ותק:

1. שיעור תוספת ותק לתשלום הינו אחוז לכל שנת ותק.
2. הנוסחה לחישוב הוותק:

$$\text{סכום תוספת ותק לתשלום} = [(1.01)^N - 1] \times (\text{תוספת פיקודית} + \text{סולם שכר}).$$

N – מספר שנות הוותק לתשלום, כאשר $N \leq 40$ (כמפורט בנוהל אמ"א "תוספת ותק", מס' 04-01-02).
3. ותק תואר שני:
תוספת ותק נוספת בשיעור 50% החל מסיום לימודים המקנים תואר שני לעובדים בדרג המהנדסים, האקדמאים והמשפטנים בלבד (במקום תוספת ותק של שנה אחת, מידי שנה, יהא זכאי עובד כנ"ל לתוספת ותק של 1.5 שנים, מידי שנה, ממועד סיום לימודי התואר השני ואילך).
4. תוספת ותק/ אחוזי קצבה בגין שירות בטחוני לפני הקמת המדינה/ אסירי ציון:
— עובד ששירת שירות פעיל ומלא באחת מיחידות השירות המוכרות (פלמ"ח, הגנה, אצ"ל, לח"י, צבא בריטי/בריגדה יהודית, נוטרות של ארץ ישראל, שוטר במשטרת המנדט) - 80% מתקופת השירות תתווסף לוותק בעבודה לצורך קביעת שיעור הקצבה.

- עובד ששירת בהתנדבות בהגנה או באצ"ל או בלח"י וזכאי לעיטור על"ה - יוגדל שיעור הקצבה שלו ב-3%.
- עובד "אסיר ציון" - יוגדל שיעור הקצבה שלו ב-1% בעד כל שנת מאסר מוכרת עד לסך של 5%.
- בכל מקרה לא יעלה השיעור המרבי של הקצבה על 70%.

(ג) תוספת מאמץ :

1. תוספת כספית המשולמת על-פי קבוצות זכאות ומעודכנת לעובדים הפעילים עם כל תוספת יוקר והסכם שכר.
2. קבוצות הזכאות הראשיות הינן:
 - קבוצה א' - עובדי אחזקה.
 - קבוצה ב' - פועלים אחרים קוראי מונים.
 - קבוצה ג' - האוכלוסייה שלא מוגדרת בקבוצות א', ב', ד'.
 - קבוצה ד' - מתלמידים במשמרת.

(ד) גמול השתלמות מינהלי :

1. תוספת כספית המשולמת לעובדים בדרוג המינהלי העומדים בתנאי הזכאות.
2. התנאים לזכאות הינם :
 - עובדים שדרגתם הנומינלית היא 14 לפחות.
 - בעלי השכלה תיכונית/מקצועית, לרבות השכלה של 11 שנות לימוד.
 - בעלי השכלה של שתי שנות לימוד במוסד להשכלה גבוהה, או, מכסת שעות לימוד בעלות זיקה לעיסוק או למקצוע כמפורט להלן:

<u>שעות לימוד נדרשות</u>	<u>ותק בתחום</u>
<u>בעלות זיקה לעיסוק או למקצוע</u>	<u>העיסוק/המקצוע</u>
עד שנה.....800	
עד שנתיים.....700	
עד ארבע שנים.....600	
עד שש שנים.....500	
עד שמונה שנים.....400	
עד עשר שנים.....300	
עד שתים עשרה שנים.....200	
שנים עשרה שנים ומעלה.....100	

הערה: ככל שהעובד ותיק יותר בעיסוקו, הוא נדרש לכמות שעות לימוד קטנה יותר.

3. עובדים העונים על כל התנאים כאמור בסעיף 2 ובנוסף צברו לפחות 400 שעות לימוד בהתאם לתבחינים הרשומים בסעיף 5 בנוהל אמ"א "גמול השתלמות לעובדים בדרוג המנהלי" (מס' 04-01-04).

4. תנאי סף (לצורך סעיף 3):
קורסים/השתלמויות שהוכרו על-ידי "הוועדה להכרת קורסים והשתלמויות הפועלת במשרד החינוך והתרבות" והופיעו באלפון הקורסים המאושרים והסתיימו בתוך תקופה של

5שנים שקדמו למועד הגשת הבקשה לגמול.

5. עדכון התעריפים :
תעריף גמול השתלמות מינהלי מתעדכן לעובדים הפעילים עם כל תוספת יוקר. עדכון התעריף הנובע מהסכם שכר - במידה ומצוין בהסכם.

(ה) גמול השתלמות מקצועי :

1. תוספת כספית המשולמת לעובדים בדרוג המקצועי (אקדמאים, מהנדסים, משפטנים הנדסאים וטכנאים) העומדים בתנאי הזכאות כמפורט בנוהל אמ"א 04-01-05.
2. הזכאות לגמול השתלמות א' ו- ב' נקבעת על-ידי ועדה משותפת של נציגי ההסתדרות המקצועית ונציגי משרד האוצר.
3. תקופת הכרה בלימודים לגמול א' :
יוכרו קורסים והשתלמויות שהסתיימו בתקופה של עד 5 שנים לפני מועד הגשת הבקשה לגמול השתלמות לוועדת הגמול, גם אם התקיימו לפני שהעובד היה זכאי לתואר.
4. תקופת הכרה בלימודים לגמול ב' :
עובד בדרוג מקצועי המקבל גמול השתלמות א' שסיים השתלמות בהיקף של לפחות 400 שעות לימוד ועמד בתנאי הזכאות כאמור בנוהל אמ"א "גמול השתלמות לעובדים בדרוג המקצועי" (מס' 04-01-05), זכאי לגמול ב'.
5. עדכון התעריפים :
 - תעריפי גמול השתלמות מקצועי א' + ב' מתפרסמים ומתעדכנים לעובדים הפעילים, מעת לעת, על-ידי הממונה על השכר במשרד האוצר. עדכון התעריף הנובע מהסכם שכר - במידה ומצוין בהסכם.
 - לגבי העובדים בדרוג המקצועי בדרגה 44 (נומינלית) ומעלה ישולם תעריף גמול השתלמות ב' בשיעור של 9% מסולם השכר ותוספת הוותק של העובד (ללא החלק בגין תוספת פיקודית), עד לתקרה המתפרסמת בנוהל אמ"א הרלבנטי או בהתאם לתעריף הרגיל, הגבוה מבין השניים.

(ו) תוספת פיקודית

עובדים בהגדרה פיקודית זכאים לתוספת פיקודית על-פי קבוצת ההגדרות אליה הם משתייכים.
"הסכם 2016 " קבע, בין היתר, כי החל מיום 1.8.2016 תמשיך להיות משולמת התוספת הפיקודית בין לעובדים פעילים ובין למקבלי גמול, בהתאם לשיעורים הבאים :

מ	קבוצות מקצועיות *	
1פ	ראשי מדורים, סגני ראשי מדורים, ראשי קבוצות ומקביליהם	2.5%
2פ	ראשי מדורים "גדולים", מנהלי עבודה ומקביליהם	5.5%
3פ	סגני מנהלי מחלקות, ראשי מדורים בכירים, מנהלי עבודה בכירים ומקביליהם	6.5%
3פ א'	מושויים למנהלי מחלקות (קודים 5960, 1960, 5521 ו-3861), וכן מנהלי לשכה (קוד 1405)	7.5%
3פ ב'	מושויים למנהל מחלקה בדרגת השיא	10%
4פ	מושויים למנהל מחלקה לאחר שנתיים בדרגת השיא	15.5%
5פ	מנהלי מחלקות (קודים 1450, 5010, 5061)	10%
6פ	מנהלי מחלקות בדרגת השיא	19%
7פ	מנהלי מחלקות בכירים	20.5%
8פ	סגני מנהלי אגף/מחוז	21.5%
	חברי הנהלה (דרג מנהלי אגפים/מחוזות וסמנכ"לים)	22.5%

(*) כולל עובדים המועסקים בחברה לפחות 20 שנה ולא היו זכאים לתוספת פיקודית כלשהי.

ז) עודף אישי :

1. תוספת כספית קבועה המשולמת לקבוצה סגורה אשר בעת יצירת סולם שכר אחיד לכלל העובדים ב-1.4.1973, נוצרו פערים בשכרם המשווים. בשנת 1978, בעקבות הסכמים במשק, נערכה בשנית טבלת שכר מעודכנת, במטרה לפשט מבנה השכר וליצור סולם אחיד וברור, תוך ביטול תוספות מסוימות וכך נוצרה פעם נוספת תוספת כנ"ל.
2. רכיב העודף האישי נועד לשמור על רמת שכר היסוד שקיבלו העובדים ערב השינוי בטבלאות השכר.
3. התוספת מעודכנת לעובדים הפעילים עם כל תוספת יוקר והסכם שכר.

2. תשלום שכר י"ג –

1. הזכאות לתשלום שכר י"ג הינה לעובדים החל מהשנה השנייה לעבודתם, ולגמלאים/שאיירים.
2. שכר י"ג מורכבת משכר רגיל בחודש התשלום, מחולק ב-12 וכפול 6 חודשים ומשולמת ככלל בשני חלקים : חלק ראשון לפני חג הפסח וחלק שני לפני ראש השנה.
3. שכר י"ג משולם לגמלאים/שאיירים על-פי שיעור הפנסיה.

3. תשלום שכר 25/20 שנה (מענק שכר י"ד) –

תוספת בשיעור שכר רגיל אחד המשולמת אחת לשנה לעובדת לאחר 20 שנה ולעובד לאחר 25 שנה בתנאי שהחל/ה עבודתו/ה בחברת החשמל לפני יום 1.1.2004.
שכר 25/20 שנה משולם לגמלאים/שאיירים זכאים על-פי שיעור הפנסיה.

הזכאות לתשלום הינה על-פי שנות העבודה בחברה, בהפחתת כל תקופת חופשה ללא תשלום בה שהה/תה עובד/ת לאחר יום חתימת הסכם השכר -31/1/2011, אלא אם וככל שהעובד רכש זכויות בגין תקופת החופשה ללא תשלום, בתמורה לכך ששילם לחברה תשלום בשיעור 18.5% מהרכיבים הקובעים לצורך חישוב הקצבה החודשית (כולל תוספת 1/12 דמי הבראה).

אין באמור לעיל כדי לגרוע מחופשה ללא תשלום בה שהה/תה עובד/ת לפני יום חתימת הסכם שכר -31/1/2011 לתקופה שאינה עולה על שנה אחת ואשר הובאה או תובא בחשבון על-ידי החברה לצורך פרקי הזמן הקבועים בסעיף זה.

גמלאים/שאיירים שעמדו בתנאים לעיל ערב פרישתם, זכאים לתשלום שכר 20/25 שנה. שכר 20/25 שנה ימשיך להיות משולם כבעבר לזכאי לפנסיה תקציבית, אשר פרש/פרשה מן החברה החשמל ושערב פרישתו היה/יהיה זכאי לשכר 20/25 שנה בהתאם לתבחינים לעיל.

4. תשלום דמי הבראה –

1. תשלום שנתי של קצובת נופש.
2. עובד זכאי לדמי הבראה רק לאחר שהשלים את שנת עבודתו הראשונה בחברה. בתום השנה יהיה זכאי גם לדמי הבראה בגין חלקי שנה שעבד, באופן יחסי למספר ימי תשלום.
3. להלן מכסות ימי הבראה (לעובדים קבועים, גמלאים ושאיירים):

מספר ימי הבראה בשנה

מספר שנות עבודה בחברה

13

1. אחרי שנת עבודה אחת (בגין שנה שנייה)

2.	אחרי שתי שנות עבודה	14
3.	אחרי שלוש שנות עבודה	16
4.	אחרי שמונה שנות עבודה	18
5.	אחרי שנים עשרה שנות עבודה	20

4. תעריף יום הבראה :
המחיר ליום הבראה מעודכן אחת לשנה ב- 15/6 בהתאם לשינוי במדד המחירים לצרכן המצטבר ממדד חודש מאי ועד למדד חודש מאי בשנה שלאחריה.

5. תאריך התשלום :
מקדמה על חשבון דמי ההבראה משולמת במשכורת חודש אפריל, והיתרה משולמת במשכורת חודש יולי.

6. דמי הבראה משולמים לגמלאים/שאיירים על-פי שיעור הפנסיה.

5. תוספת ערבה –

1. תוספת ערבה משולמת לעובד שמקום עבודתו הקבוע ובסיסו נמצא בנגב דרומית לקו רוחב 30.
2. תוספת ערבה תיחשב לצורך חישוב הקצבה לעובדים זכאים אשר קיבלו את התוספת שלוש שנים לפחות לפני פרישתם מהעבודה ותשלום לגמלאים/שאיירים זכאים על-פי שיעור הפנסיה.
3. תעריף תוספת ערבה מעודכן לעובדים הפעילים עם כל תוספת יוקר. עדכון התעריף הנובע מהסכם שכר - במידה ומצוין בהסכם.

6. תשלום תורנות בית -

1. תוספת המשולמת לתורני בית, בהתאם לסיווג חברת חשמל, אשר מובאת בחשבון לצורך חישוב הקצבה.
2. הקריטריונים להכללת תשלום תורנות בית לצורך חישוב הקצבה הינם:
 - מי שפרש לקצבה וקיבל במשך 10 שנים רצופות בצמוד למועד פרישתו תשלום חודשי עבור תורנות בית של שמונה שעות לערב ו/או ללילה, זכאי בתשלום הקצבה לתוספת של 50% מן התשלום בגין תורנות בית שקיבל ערב פרישתו, ובהתאם לאחוזי הקצבה שלו.
 - עבור כל שנה מעל 10 שנים כנזכר לעיל זכאי הגמלאי לתוספת של עד 5% (בחלקי שנה : עד 6 חודשים - 2.5%, ומעל 6 חודשים - 5%) מן התשלום שקבל ערב פרישתו עבור תורנות בית לפי אחוזי הקצבה המגיעים לו, עד מקסימום של 100% מסכום התוספת לאחר 20 שנה של התשלום בגין תורנות בית שקיבל ערב פרישתו ובהתאם לאחוזי הקצבה שלו.
 - התשלום המרבי בקצבה עבור תורנות בית קבועה או בלתי קבועה לא יעלה על 10 תורנויות בחודש כפול אחוז הקצבה כפול תעריף לתורנות בית כפול שיעור תוספת תורנות בית בקצבה.
 - משגיח שהועבר לתפקיד אחר והוכרה זכאותו להכללת אחוזי המשמרת בקצבה ובמהלך עבודתו במשמרת קיבל תשלום עבור תורנות בית לפחות 10 שנים רצופות, זכאי לתשלום תורנות בית בקצבה, גם אם הופסקה תורנותו לפני מועד פרישתו.
3. תעריף תורנות בית מתעדכן לעובדים הפעילים עם כל תוספת יוקר. עדכון התעריף הנובע מהסכם שכר - במידה ומצוין בהסכם.

7. תשלום עבור עבודה במשמרות -

1. תוספת המשולמת למי שהיו עובדי משמרת, בהתאם לסיווג חברת חשמל, אשר מובאת בחשבון לצורך חישוב הקצבה.
2. הקריטריונים להכללת תשלום תוספת אחוזי משמרת לצורך חישוב הקצבה הינם:
 1. עובד משמרת, בהתאם לסיווג חברת חשמל, שעבד לפחות 10 שנים ב-2 משמרות (בוקר וערב בלבד) ובצמידות לעבודתו במשמרת יפרוש לקצבה, יקבל תוספת אחוזי משמרת בקצבה בשיעור של 20% מהקצבה.
 2. עובד משמרת מפעיל מחז"ם, בהתאם לסיווג חברת חשמל, שעבד לפחות 10 שנים במשמרות ובצמידות לעבודתו במשמרת יפרוש לקצבה, יקבל תוספת אחוזי משמרת בקצבה בשיעור של 40% מהקצבה.
 3. עובד משמרת, בהתאם לסיווג חברת חשמל, שעבד לפחות 10 שנים ב-3 משמרות (בוקר, ערב, לילה) ובצמידות לעבודתו במשמרת יפרוש לקצבה, יקבל תוספת אחוזי משמרת בקצבה בשיעור של 40% מהקצבה.
 4. עובד משמרת, בהתאם לסיווג חברת חשמל, שעובר לתפקיד אחר באורח קבע, בשל רה-אורגניזציה, או מחלה שאושרה על ידי ועדה רפואית ובאישור סמנכ"ל משאבי אנוש, ועבד 10 שנים לפחות במשמרת לפני העברתו לתפקיד אחר, בפרישתו ישולמו לו אחוזי משמרת כדלקמן:
 - עובד ב-3 משמרות: 2% בגין כל שנה עד מקסימום 40%.
 - עובד מחז"ם: 2% בגין כל שנה עד מקסימום 40%.
 - עובד ב-2 משמרות: 1% בגין כל שנה עד מקסימום 20%.

תיאור הזכויות אשר יש להביאן בחשבון בקביעת המחויבות האקטוארית בגין הטבות לאחר סיום העסקה

חשמל בתעריף עובדי חברה

1. לתעריף עובדי חברה זכאים עובדים קבועים ומקבלי פנסיה (גמלאים/שאיירים), המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית וזאת על-פי הגדרתם בחוקת העבודה ובהתאם לקבוע בתקנות הפנסיה. חבות החברה כוללת את עלות ההטבה, המע"מ וכן גילום המס בגינם.
2. עובדים וגמלאים מדור ג' ושאייריהם זכאים לחשמל בתעריף חברה בכל אחד מהמקרים הבאים:
 - כעובד דור ג' פעיל.
 - עם פרישה מהעבודה בחברת החשמל עקב נכות, המוכרת כאירוע מזכה על-ידי המבטח הפנסיוני של העובד, כל עוד הוא מוכר כנכה על-ידי המבטח.
 - בפרישת פיטורין מהעבודה בחברת החשמל בגיל 60 או יותר, ובתנאי שעבד בחברה לפחות 10 שנים.
 - בפרישה מחמת גיל מהעבודה בחברת החשמל ובתנאי שעבד בחברה לפחות 10 שנים.
 - שאיירים הזכאים לפנסיה מהמבטח הפנסיוני של עובד זכאי מדור ג'.
3. זכאי כאמור יהא זכאי לתעריף עובדי החברה עבור דירת מגורים אחת בלבד במקום מגוריו בפועל, בתנאי שהשימוש בחשמל הוא רק לצריכה ביתית ולשימושו האישי בלבד.

4. במידה ושני זכאים מתגוררים יחד, תוענק הזכאות לתעריף עובדי חברה לאחד מהם.
5. גמלאים/שאיירים זכאים לחשמל בתעריף עובדי חברה ללא הכפלה בשיעור הפנסיה.
6. הזכאות לחשמל למקבלי הפנסיה הינה בתנאי שהפנסיה מחברת החשמל מהווה את מקור המחייב העיקרי שלהם.

שי לחגים

1. החברה מעניקה לעובדיה, לגמלאיה ולשאייריהם שי לחגים אשר מחולק בשני מועדים :
לקראת חג הפסח ולקראת ראש השנה. חבות החברה כוללת את עלות ההטבה וכן גילום המס. סכום השי צמוד למדד המחירים לצרכן.
2. עובדים וגמלאים מדור ג' ושאייריהם זכאים לשי לחגים בכל אחד מהמקרים הבאים :
 - כעובד דור ג' פעיל.
 - עם פרישה מהעבודה בחברת החשמל עקב נכות, המוכרת כאירוע מזכה על-ידי המבטח הפנסיוני של העובד, כל עוד הוא מוכר כנכה על-ידי המבטח.
 - בפרישת פיטורין מהעבודה בחברת החשמל בגיל 60 או יותר, ובתנאי שעבד בחברה לפחות 10 שנים.
 - בפרישה מחמת גיל מהעבודה בחברת החשמל ובתנאי שעבד בחברה לפחות 10 שנים. שאירים הזכאים לפנסיה מהמבטח הפנסיוני של עובד זכאי מדור ג'.
3. במקרים בהם במשפחה אחת משולמת לשאיירים הפנסיה בחלקים נפרדים, זכאי לשי רק אחד מבני המשפחה.
4. גמלאים/שאיירים זכאים לשי לחגים ללא הכפלה בשיעור הפנסיה.

ביטוחי חיים ותגמול לשאיירים

1. ביטוח "ריזיקו" - סכומים (תגמולים ופרמיה) צמודים למדד :
 - 1.1 תחולת הביטוח : עובדים עם כניסתם לעבודה, גמלאים.
 - 1.2 ההטבה - תשלום 2/3 מהפרמיה ע"ח החברה (הסכום נזקף לעובד כשווי למס) .
 - 1.3 תשלום 1/3 מהפרמיה ע"ח העובד.

העלאה בדרגה לעובדים פעילים

1. עובד בדרגה המינהלית עד דרגה 15 (כולל), או עובד בדרגה המקצועית עד דרגה 40 (כולל), יקודם בדרגה אחת מדי שנה. עובד בדרגה המינהלית מדרגה 16 ואילך, או עובד בדרגה המקצועית מדרגה 41 ואילך, יקודם בדרגה אחת, אחת לשנתיים.
2. עובדים השוהים בדרגה 27 מינהלי / 46 מקצועי לא יקודמו בדרגה עד ליום פרישתם.
3. עובדים בכירים- בעקרון, קידום בדרגה נובע מקידום לתפקיד בכיר יותר (סגן מנהל אגף/מנהל אגף/סמנכ"ל). קידום בדרגה למנהל מחלקה בכיר, אינו הליך אוטומטי, הוא יכול להתבצע רק לאחר שהייה

של 5 שנים לפחות בדרגה הקודמת, בהמלצת מנהל אגף וסמנכ"ל ממונים ובאישור המנכ"ל.
לגבי מנהלי מחלקות בכירים, דרגה ג' משמשת, נכון להיום, כדרגה לפרישה בלבד.

דרגת כוכב

עובד שהחל עבודתו בחברה לפני יום 1.1.2004, ומלאו 25 שנים לעבודתו/עובדת שמלאו 20 שנה לעבודתה, זכאים לתשלום שווה ערך של דרגה אחת נוספת לדרגתם, ללא שינוי הדרגה הנומינלית.

הזכאות לתשלום הינה על-פי שנות העבודה בחברה, בהפחתת כל תקופת חופשה ללא תשלום בה שהה/תה עובד/ת לאחר יום חתימת הסכם השכר - 31/1/2011, אלא אם וככל שהעובד רכש זכויות בגין תקופת החופשה ללא תשלום, בתמורה לכך שישלם לחברה תשלום בשיעור 18.5% מהרכיבים הקובעים לצורך חישוב הקצבה החודשית (כולל תוספת 1/12 דמי הבראה).

אין באמור לעיל כדי לגרוע מחופשה ללא תשלום בה שהה/תה עובד/ת לפני יום חתימת הסכם השכר 31/1/2011 לתקופה שאינה עולה על שנה אחת ואשר הובאה או תובא בחשבון על ידי החברה לצורך פרקי הזמן הקבועים בסעיף זה.

גמלאים/שאיירים שעמדו בתנאים לעיל ערב פרישתם, זכאים לדרגת כוכב. דרגת כוכב תמשיך להיות משולמת כבעבר לזכאי לפנסיה תקציבית אשר פרש/יפרוש מחברת החשמל ושערב פרישתו היה/יהיה זכאי לדרגת כוכב בהתאם לתבחינים לעיל.

עובד/ת הזכאי/ת לקידום בדרגה ולדרגת כוכב באותו מועד, י/תקודם בשתי הדרגות בו זמנית.

דרגה נוספת באילת

עובד אילת קבוע, בהסכם מיוחד ותיק וארעי בהסכם מיוחד זכאי, החל מתחילת עבודתו באזור, לתשלום שווה ערך של דרגה אחת נוספת לדרגתו ללא שינוי הדרגה הנומינלית.
עובד כנ"ל שיעזוב את אזור אילת לאזור אחר בתום 7 שנות עבודה ואילך יגרור עמו את הזכאות לתשלום הדרגה הנוספת.

קידום בדרגה בעת הפרישה

1. החל ממועד חקיקת החוק "שינוי שיטת עדכון פנסיה תקציבית, התשע"ב-2012", עובד הזכאי לפנסיה תקציבית אשר יפרוש מחברת החשמל (ובמקרה של פטירת עובד כנ"ל – שאירו) זכאי לדרגת פרישה במועד פרישתו מהחברה וזאת ללא תלות במועד בו ניתנה לו דרגתו האחרונה כעובד.
2. אם עובד פעיל זכאי ביום 1 לאפריל 20XX לדרגה על-פי הסכמי העבודה ועתיד לפרוש לגמלאות ביום זה, הוא יהיה זכאי ביום 1 לאפריל 20XX הן לדרגה על-פי הסכמי העבודה בחברה והן לדרגת הפרישה.
3. עובד הזכאי לדרגת כוכב יקבל דרגת פרישה כמפורט לעיל, כאילו שהה בדרגה העוקבת.
4. להלן טבלה המפרטת את אופן מתן דרגות פרישה לעובדים פורשים כיום :

דרגה לפני מועד הפרישה	מתן דרגת פרישה במועד הפרישה
+43 / 22	44 / 23
44 / 23	+44 / 24
+44 / 24	45 / 25
45 / 25	+45 / 26
+45 / 26	46 / 27
46 / 27	+46 / +27
27 (ו) / 46 (ו)	27 (ו) / + 46 (ו) +
*27 / *46	50 *27 / +*46
*27 (ו) / *46 (ו)	27 (ו) * / + 46 (ו) *

5. דרגת פרישה לעובדים בכירים :
סמנכ"ל/מנהל אגף/סגן מנהל אגף (בעלי דרגות א' ו-ב') אינם זכאים לדרגת פרישה (מלבד רשימה סגורה המאושרת על-ידי הרשויות המוסמכות).

מנגנון עדכון הגמלה

1. החל מיום 1 בינואר 2012, רכיבי השכר הקובעים לצורך חישוב הקצבה החודשית של גמלאי/שאייר, הזכאי לפנסיה תקציבית, לא מעודכנים באמצעות דרגות כלשהן, למעט קידום בדרגה בפרישה.
2. החל מיום 1 בינואר 2012 בוטלו כל הוראות עדכון המשכורת הקובעת לחישוב קצבה, לרבות כל רכיב הכלול בה, בין אם מקורן בהסכם ובין אם מקורן בהסדר. לפיכך, רכיבי השכר הקובעים לצורך חישוב הקצבה החודשית של גמלאי/שאייר, הזכאי לפנסיה תקציבית, לא מעודכנים לפי שינויים שיחולו בשכר של עובד פעיל בחברה בזמן כלשהוא, כדוגמת : הסכם שכר, תוספת יוקר, שינוי תעריף גמול השתלמות/תוספת מאמץ, תוספת פיקודית וכו'.
3. החל מתאריך זה השתנה מנגנון עדכון הגמלאות של הזכאים לפנסיה תקציבית מהחברה. רכיבי השכר הקובעים לצורך חישוב הקצבה החודשית של כל גמלאי/שאייר, הזכאי לפנסיה תקציבית, הינם כדלקמן : שכר רגיל, תוספת אחוזי משמרת (לזכאים), 1/12 שכר י"ג, תורנות בית (לזכאים), 1/12 שכר י"ד (לזכאים), תוספת "ערבה" (לזכאים) ותוספת חמ"ד (ראה סעיף 5 הר"מ).
4. רכיבים אלו מעודכנים בחודש ינואר של כל שנה בלבד, בהתאם לשיעור השינוי השנתי במדד המחירים לצרכן (העדכון הראשון, כאמור בסעיף זה, בוצע בקצבת חודש ינואר 2013).
האמור לעיל חל על כל גמלאי/שאייר הזכאי לפנסיה תקציבית ופרש מהחברה טרם כניסת תחולת החוק לתוקף ואף על עובדים הזכאים לפנסיה תקציבית (או שאיריהם), החל ממועד פרישתם מהחברה.
היה ושיעור השינוי השנתי במדד הינו שלילי - לא יעודכנו רכיבי השכר הקובעים לצורך חישוב הקצבה החודשית בחודש ינואר העוקב לשנה שבגינה שינוי המדד הינו שלילי. אולם, בעדכון הראשון, ובמידת הצורך גם בעדכוני הקצבה שיבואו לאחר מכן (מידי חודש ינואר), השינויים במדדים בגין התקופה או התקופות האמורות יובאו בחשבון במלואם לצורך אותם עדכונים.

5. תוספת חמ"ד (חישוב מדד) :

החל מיום 1 בינואר 2012, שולמה לכל גמלאי/שאייר כנ"ל, אשר פרש מחברת החשמל לפני יום 1/1/2011, תוספת חודשית לקצבה כדלקמן :

א. תוספת חודשית של 8% לקצבה :

גמלאי/שאייר שלפני יום 1/1/2011 דורג בדרגה 27 ומעלה בדרוג המינהלי (או 46 ומעלה בדרוג המקצועי), או לחילופין, מי שדרגת פרישה שקיבל הינה דרגה 27 ומעלה בדרוג המינהלי (או דרגה 46 ומעלה בדרוג המקצועי), או לחילופין, דורג בדרגה בסולם הבכירים לפני יום 1/1/2011.

או לחילופין, תוספת חודשית של 12% לקצבה :

גמלאי/שאייר שלפני יום 1/1/2011 לא דורג בדרגה 27 ומעלה בדרוג המינהלי (או 46 ומעלה בדרוג המקצועי), דרגת הפרישה שקיבל אינה תוספת דרגה 27 ומעלה בדרוג המינהלי (או דרגה 46 ומעלה בדרוג המקצועי), ולא דורג בדרגה בסולם הבכירים לפני יום 1/1/2011.

לגמלאי/שאייר אשר קודם בדרגה (שאינה דרגת פרישה) במהלך שנת 2011, שיעור תוספת חמ"ד היה כהפרש שבין 12% לבין שיעור השינוי בקצבה עקב קבלת הדרגה בשנת 2011.

ב. הגדלת תוספת חמ"ד בשיעור נוסף של 6% :

תוספת חמ"ד של גמלאי/שאייר אשר פרש מחברת החשמל לפני יום 1.1.2011 וביום 2.1.2012 דורג בדרגה 23 ומטה בדרוג המינהלי או בדרגה 44 ומטה בדרוג המקצועי, הוגדלה, החל מחודש מרץ 2016, בשיעור נוסף של 6% מקצבת הבסיס.

גמלאי/שאייר אשר פרש מחברת החשמל לאחר יום 31/12/2010 לא זכאי כלל לתוספת חמ"ד.

ניכוי תשלומים ממשכורתם של המבוטחים בפנסיה תקציבית

1. חוק "התוכנית להבראת כלכלת ישראל", התשס"ג – 2003 קובע (בפרק ט"ז לחוק, שעניינו "תשלומי עובדים בפנסיה תקציבית") כי מעביד אשר הסדר הפנסיה החל לגבי עובדיו, או חלק מהם, הוא תשלום קצבה מאוצר המדינה או מקופת המעביד (פנסיה תקציבית) ינכה 1% (החל מיום 1 בינואר 2005 הניכוי הינו בשיעור של 2%) מהמשכורת הקובעת המשולמת לעובד, שהסדר הפנסיה החל לגביו הוא פנסיה תקציבית.
2. על-פי חוות-דעת משפטית, הוראות הפרק חלות על חברת החשמל ועל עובדיה המבוטחים בפנסיה מתקציב החברה, קרי, עובדים קבועים שהחלו עבודתם בחברה לפני 11 ביוני 1996 (עובדים המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית בחברה).
3. משכורת קובעת לצורך סעיף 1 לעיל : "רכיבי המשכורת המשולמים לעובד, שהיו מובאים בחשבון לצורך חישוב הקצבה, אילו אותו עובד היה פורש לגמלאות באותו זמן". כלומר, שכר רגיל, תוספת משמרת, הבראה, חלק שכר י"ג, חלק שכר י"ד, תורנות בית, תוספת ערבה.
4. המחויבות לפנסיה איננה מוקטנת בשל השתתפות העובדים המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית בעלות הפנסיה התקציבית.

התחייבות החברה בדבר פעילויות רווחה לעובדים ולגמלאים/שאיירים

א. בנוסף לשכר המשולם לעובדים והפנסיה המשולמת לגמלאים/שאיירים יש לחברה התחייבות לשאת בעלויות של פעולות רווחה בסכום השווה ל- 0.49% משכרו של כל עובד, או מהפנסיה והמענקים שלהם זכאי כל גמלאי/שאייר (התחייבות זו לא מחושבת בגין הרכיבים שאינם שכר רגיל או כאלו שאינם מושפעים ממחיר שעה : הבראה, חשמל, שי, תורנות בית וערבה).

ב. החל מיום 1/1/2012 מקצה חברת החשמל לקרן, אשר מנוהלת על-ידי נציגות העובדים (במסגרת חשבון בנק ייעודי שנפתח לצורך כך), בגין כל גמלאי (ללא שאירים) הזכאי לפנסיה תקציבית בלבד, סך שנתי לצורך פעילויות רווחה, כדלקמן :

הסכום המוקצה מעודכן מידי חודש ינואר של כל שנה בהתאם לשיעור השינוי השנתי במדד המחירים לצרכן.

הסכום משולם אחת לשנה בחודש דצמבר ומועבר בגין גמלאי המקבל קצבה בחודש דצמבר ופרש במהלך אותה שנה קלנדארית (יהיה זכאי לקצבה רק בעד התקופה בה היה גמלאי), יחושב באופן יחסי לחלקיות התקופה בה היה גמלאי. מובהר כי רק גמלאי הזכאי לקצבה מהמעסיק, בחודש דצמבר של כל שנה יבוא בחשבון לצורך חישוב הסכום הכולל בגין אותה שנה. לפיכך, לא יבוא בחשבון לצורך חישוב הסכום הכולל בכל שנה גמלאי שאינו זכאי לקצבה בחודש דצמבר כאמור (לדוגמא : גמלאי שנפטר במהלך השנה לא יבוא בחשבון לזכאות לקבלת סכום כלשהו מהקרן).

מטרת הקרן הינה לפעול לרווחתם של הגמלאים בתחומי התרבות, הבריאות, הנופש והפנאי.

הקרן מנוהלת תחת אמות מידה חשבונאיות מבחינת בקרה ודיווח מפורט של כל הפעולות שביצע על-ידי הקרן והכספים שיוצאו על-ידה, בהתאם.

למרות האמור לעיל, החל מיום 2.1.2012 ועד 1 ביולי 2023 מוקצה רק מחצית (50%) מהסכום הכולל, כאמור, המיועד לרווחת הגמלאים הזכאים לפנסיה תקציבית וזאת עד למימון מלא של תוספת חמ"ד כאמור בסעיף 5 לעיל- תחת סעיף "מנגנון עדכון הגמלה".

פירוט המענקים המשולמים בעת סיום יחסי עובד-מעביד :

1. **מענק שנים עודפות** - (לעובדים המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית) -
מענק זה מחושב לפי משכורת אחת לכל שנת עבודה העודפת על 35 שנות עבודה בחברה. המענק מחושב על בסיס שכר רגיל בתוספת שכר י"ג ובתוספת שכר י"ד. הזכאות מותנית בפרישה לאחר גיל 60 בגבר או 55 באישה. בגין תקופה של חלקי שנה ישולם החלק היחסי של המענק. במקרה של פטירה לאחר 35 שנות עבודה בחברה ומעל גיל 55 לעובדת, או גיל 60 לעובד, קיימת זכאות למענק.
אם הפטירה הינה לאחר 35 שנות עבודה בחברה, אך הגיל בעת הפטירה הינו נמוך מ- 55 לעובדת, או גיל 60 לעובד, קיימת זכאות לתשלום בשיעור של 10% (10% משכר רגיל בלבד מוכפל במספר השנים העודפות).
 2. **מענק בגין תקופת חניכות** - סכום כספי שניתן לעובד הפורש לגמלאות עבור תקופת עבודתו כחניך, שבנינה לא קיבל העובד פיצויים. מענק זה מחושב לפי משכורת אחת לכל שנת עבודה כחניך בחברה. המענק מחושב על בסיס שכר רגיל בתוספת שכר י"ג (ובתוספת שכר י"ד אם העובד עבד מעל 35 שנה בחברה וגילו מעל גיל 60 בגבר או מעל 55 באישה).
 3. **מענק פרישה לנכות** -
עובד הפורש לפנסיה נכות זכאי למענק בגובה של 50% מהמשכורת לכל שנת עבודה. המענק מוגבל לסכום כולל של 15 משכורות (עד 30 שנות עבודה בחברה). המענק מחושב על בסיס שכר רגיל בלבד. בעת תשלום מענק זה לא ישולם בנוסף מענק עד 35 שנות עבודה.
 4. **מענק 20 שנה (כולל לעובדי דור ג')** -
עובדים קבועים שמלאו 20 שנים לעבודתם בחברה, זכאים למענק חד-פעמי השווה לשכר הרגיל החודשי.
 5. **מענק עד 35 שנות עבודה (כולל לעובדי דור ג')** -
מענק כספי הניתן לעובד הפורש לגמלאות בגובה שכר רגיל חודשי אחד עבור כל 10 שנות עבודה בפועל (לפי ותק לפנסיה) עד למקסימום של 3.5 משכורות בלבד (עד 35 שנות עבודה). בגין תקופה של פחות מ- 10 שנים ישולם החלק היחסי מ- 10 שנים. מענק זה לא ישולם לעובד שעבד פחות מ- 10 שנים, ובעבור שנים שעברון משולם פיצוי אחר, במקרה פטירה של העובד, המענק ישולם לשאייריו. חל על עובדי דור ג' רק בפרישת פיטורין בגיל 60 או יותר ובתנאי שעבדו בחברה לפחות 10 שנים או לחילופין בפרישה מחמת גיל.
 6. **מענק בגין אי ניצול ימי מחלה (כולל לעובדי דור ג')** -
סכום כספי הניתן לעובד הפורש לגמלאות (בכלל זה פרישה מוקדמת פרישה עקב נכות, ופטירה), או לשאיירי עובד שנפטר, בהתאם לשיעור הניצול של ימי המחלה שהגיעו לו במשך כל שנות עבודתו בחברה ובהתאם ליתרת ימי המחלה העומדת לזכותו ביום הפרישה :
 - לעובד ששיעור ניצול ימי מחלה שלו פחות מ- 36% , ישולם מענק בשיעור 26.66% מיתרת ימי המחלה העומדת לזכותו.
 - לעובד שניצל ימי מחלה מ- 36% עד 65% , ישולם מענק בשיעור 20% מיתרת ימי המחלה העומדת לזכותו.
 - לעובד שניצל ימי מחלה יותר מ- 65% , לא ישולם מענק כלל.
- יש לציין כי עד 1/4/1990 מכסה שנתי של ימי מחלה הייתה 26 ימים בשנה והחל מתאריך זה המכסה השנתית של ימי מחלה הינה 30 ימים בשנה.
השכר ליום מחלה לצורך חישוב המענק הינו 1/25 מהשכר החודשי הרגיל (כולל חלק של שכר י"ג).

עבור תקופת עבודה של מעל 35 שנה יתווסף גם שכר 25/20 שנה אם גיל העובד מעל 60 וגיל העובדת מעל 55.

שיוך יתרת ימי המחלה העומדת לזכות העובד במועד פרישתו (לפחות גיל 60/55) יתבצע לפי שיטת FIFO. כלומר, ראשית ניצול ימי מחלה שנצברו עד 35 שנה ולאחריהן אלו שנצברו מעל 35 שנה. התשלום של המענק יהיה ראשית עבור ימי המחלה שנצברו מעל 35 שנה (כלומר, כולל שכר 20/25 שנה) ולאחריהן עבור ימי מחלה שנצברו עד 35 שנה (כלומר, לא כולל שכר 20/25 שנה, אלא רק חלק שכר י"ג).

חל על עובדי דור ג' רק בפרישת פיטורין בגיל 60 או יותר ובתנאי שעבדו בחברה לפחות 10 שנים או לחילופין בפרישה מחמת גיל או באירוע של נכות.

7. השלמת מחויבות החברה לפיצויים לעובדי דור ג'

לעובדים קבועים אשר החלו עבודתם לאחר 10/6/96. עובדי דור ג' שקיבלו קביעות עד לחודש מרס 2012 - על-פי ההסכם הקיבוצי הרלוונטי, מפרישה החברה, מדי חודש, 6% מהשכר החודשי המבוטח בגין המחויבות לפיצויים עבור עובדים אלו המבוטחים בקרן פנסיה חיצונית צוברת. הפרשה זו הינה בתנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין ("במקום השלמה") ולכן אין החברה מחויבת להשלמה בגינה. בנוסף, לעובדים הנ"ל (תשלום השלמת פיצויי פיטורין בשיעור 2.33% על-פי שכרם האחרון, אך ורק במידה והם זכאים לתשלום פיצויים בכל מקרה של פיטורין או לחילופין בפרישה מחמת גיל. עובדי דור ג' שקיבלו קביעות החל מחודש מרס 2012 - הפקדות המעסיק לפיצויים בשיעור של 8.33% לעובדים אלו (בגין תקופת עבודתם כעובדים ארעיים ועד ליום המעבר לקביעות) הופקדו במלואם בקרן הפנסיה (החברה לא משכה את השלמת הפיצויים בשיעור של 2.33%). יש לציין כי מיום המעבר לקביעות החברה מפרישה לעובדים אלו, מדי חודש, 6% מהשכר החודשי המבוטח בגין המחויבות לפיצויים. השלמת פיצויי פיטורין בשיעור 2.33% על-פי שכרם האחרון, תשולם, אך ורק במידה והם זכאים לתשלום פיצויים בכל מקרה של פיטורין או לחילופין בפרישה מחמת גיל.

עובד מתפטר אינו זכאי להשלמת פיצויי פיטורין. השלמת הפיצויים לגבי עובדי דור ג' הינה כדלקמן: שכר חודשי רגיל אחרון (כולל חלק של שכר י"ג) מוכפל במספר שנות העבודה בחברה ומוכפל ב- 28% (לעובד שהחל עבודתו לפני 1/1/2004 ויהיה זכאי למענק שכר 20/25 שנה יחושב לו אף שכר 20/25 שנה על השנים העודפות שמעבר ל-35 שנה). השלמת פיצויי הפיטורין תשולם גם במקרה מוות (לשאירי עובד), נכות ופרישת חובה.

8. פיצויים מוגדלים לעובדים בהסכם מיוחד

על-פי ההסכם הקיבוצי הרלוונטי, זכאים עובדי החברה בהסכם מיוחד (אינם עובדים קבועים) לתשלום של פיצויים מוגדלים מעבר להפרשה החודשית השוטפת של 8.33% המועברת לקרן פנסיה חיצונית צוברת (הפרשה בתנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין). עובדים אלה זכאים לתוספת פיצויים מקופת החברה של משכורת אחת בגין כל שנה מהשנתיים הראשונות לעבודה והחל מהשנה השלישית ואילך, לשתי משכורות נוספות. עובד המתפטר מהעבודה אינו זכאי לפיצויים נוספים מעבר למה שהועבר בגינו לקרן הפנסיה. החל מיום 1/1/2005 תקופת העבודה המרבית של עובדים אלה היא 5- שנים. (עובדים בהסכם מיוחד ותיק הזכאים לפיצויים מוגדלים)

הערה : נהלי החברה כוללים פירוט רחב יותר של הזכויות המפורטות לעיל במסמך זה.

זכויות עובדים הזכאים לקצבה מקופת הפנסיה של עובדי החברה וגמלאיה :

1. קצבת פרישה:

1.1 עם פרישתו מהעבודה בהתאם להסכמי העבודה, יעבור העובד ממעמד של עובד זכאי פעיל בקופה למעמד של עובד זכאי גמלאי.

1.2 הודעה מראש –

לעובד זכאי העומד לפרוש תינתן הודעה על-ידי חברת החשמל 4 חודשים מראש לפחות טרם הגיעו לגיל פרישת חובה, תוך יידוע החברה המנהלת.

לעובדת זכאית העומדת לפרוש תינתן הודעה מראש של 6 חודשים לפחות טרם הגיעה לגיל פרישה. עובדת שבחרת לפרוש לאחר גיל פרישה ולפני גיל פרישת חובה, תיתן על כך הודעה מראש לחברת החשמל ותציין מועד פרישתה, בהתראה של 4 חודשים לפחות.

1.3 זכאות לקצבת פרישה –

עובד זכאי פעיל, המסיים עבודתו בחברת החשמל באחת מהנסיבות המפורטות להלן, יהפוך לזכאי גמלאי ויקבל קצבת פרישה במשך כל ימי חייו:

- פרישה מחמת גיל (להלן: "פרישת גיל"): עובד/ת זכאית/ת פעיל/ה אשר עבד/ה 10 שנים לפחות בחברת החשמל והגיע/ה לגיל פרישת חובה יהיו זכאים לקבלת קצבת פרישה, במשך כל ימי חייהם. קצבת הפרישה הראשונה תשולם בחודש קלנדרי העוקב לחודש בו פרש העובד מעבודתו עבור החודש השוטף. הפרישה מהעבודה, לעניין גיל פרישת חובה, תהיה בסוף החודש בו הגיע העובד לגיל פרישת חובה.
- עובדת זכאית לפרוש פרישת גיל אם עבדה בחברה 10 שנים לפחות ובחרה לפרוש בין גיל פרישה לבין גיל פרישת חובה. יש לציין, כי לאור הפרקטיקה של השנים האחרונות, אין כמעט מקרים בהם פרשו מרצון נשים בטווח שבין גיל פרישה לבין גיל פרישת חובה, ולכן הנושא אינו מהותי.
- פרישה עקב פיטורים (להלן: "פרישת פיטורים"): עובד זכאי פעיל, אשר עבד 10 שנים לפחות בחברת החשמל, גילו מעל 40 שנה, ופוטרו מעבודתו בחברת החשמל בנסיבות המפורטות בהסכמי העבודה, יהא זכאי לקבלת קצבת פרישה במשך כל ימי חייו.
- פרישה מוקדמת (להלן: "פרישה מוקדמת"): עובד זכאי פעיל אשר עבד 30 שנה לפחות ומלאו לו 55 שנים-לגבר, או 50 שנה-לאישה, וברצונו לפרוש וחברת החשמל הסכימה לכך, או שחברת החשמל מעוניינת בפרישתו וועד העובדים הסכים לכך, יהיה זכאי לקבלת קצבת פרישה במשך כל ימי חייו.
- פרישה מיוחדת (להלן: "פרישה מיוחדת"): עובד זכאי פעיל יהא זכאי לקצבת פרישה במסגרת פרישה מיוחדת, אם וככל שתיערך בהתאם להסדר ספציפי שנערך ואושר על-ידי הרשויות המוסמכות על-פי דין, ובהתאם לכללים שיאושרו.
- פרישת נכות - ראה להלן.

1.4 שיעור הקצבה

בפרישת גיל, פרישת פיטורים, פרישה מוקדמת או פרישה מיוחדת - שיעור הקצבה לא יפחת מ- 25% ולא יעלה על 70% משכרו הקובע של העובד לחישוב קצבה ושיעורו יהיה על-פי תחשיב מספר שנות העבודה שנקבע על-ידי חברת החשמל, בהתאם לעקרונות, כלהלן:

- לאחר 10 שנות עבודה – 25% משכרו הקובע של העובד.
- לאחר כל שנת עבודה נוספת עד ל- 30 שנות עבודה – 25% בגין 10 שנות העבודה הראשונות ועוד תוספת של 2% לכל שנת עבודה שלמה מעבר ל- 10 שנות העבודה הראשונות (עד מקסימום של: $25\% + 2\% * 20 = 65\%$).
- לצורך חישוב הזכאות בחלק השנה, יהיה העובד זכאי לתוספת בשיעור 2% אם עבד מעל חצי שנה, ולתוספת בשיעור אחוז אחד בלבד במידה ועבד תקופה קצרה מכך.
- לאחר כל שנת עבודה נוספת מעל 30 שנה ועד ל- 35 שנות עבודה – 65% בגין 30 שנות העבודה הראשונות ועוד תוספת של 1% לכל שנת עבודה או חלק ממנה מעבר ל- 30 שנות העבודה הראשונות (עד מקסימום של: $25\% + 2\% * 20 + 1\% * 5 = 70\%$).

2. קצבת שאירי גמלאי :

2.1 זכאות לקצבת שאירי גמלאי –

אלמנתו, יתומיו וכן הוריו שהיו תלויים בו בחייו, זכאים לקבל קצבה בכפוף לאמור להלן:

- **אלמנה** – זכאית לקצבה כל עוד היא באלמנותה.
- **יתום** – זכאי לקצבה כל עוד לא מלאו לו 18 שנים, או אם וכל עוד הינו משרת שירות חובה/לאומי אך לא יאוחר מהגיעו לגיל 21; או ללא הגבלת גיל - אם מסיבת מחלה אינו מסוגל לפרנס את עצמו.
- **הורה** – זכאי לקצבה אם היה תלוי בנפטר בחייו.

2.2 שיעורי הקצבה לשאירים –

- לאלמנת גמלאי תשולם קצבה חודשית בשיעור של 60% מהקצבה ששולמה לגמלאי המנוח; ובנוסף לכך ישולם לכל יתר השאירים 25% מהקצבה ששולמה לגמלאי המנוח. אלמנה שנישאה מחדש תחדל להיות זכאית לקצבה.
- באין אלמנה לגמלאי שנפטר או עם מותה של אלמנה, תשולם קצבה חודשית בשיעור של 15% מהקצבה ששולמה לגמלאי המנוח לכל אחד מהשאירים. בנוסף לכך ישולמו 45% מהקצבה ששולמה לגמלאי המנוח לכלל השאירים אף אם אין יותר משאיר אחד, ובלבד שסה"כ תשלומי הקצבה לכלל השאירים לא יעלו על 80% מקצבת המנוח.

3. קצבת שאירי עובד פעיל :

עם מותו של עובד פעיל, יהיו שאיריו זכאים לקצבה, כמפורט להלן:

3.1 זכאות לקצבת שאירי עובד פעיל –

אלמנתו, יתומיו וכן הוריו של עובד פעיל שהיו תלויים בו בחייו זכאים לקבל קצבה כמפורט מטה ובהתאם לזכאות והתבחינים לה כמצוין בסעיף 2.1 לעיל.

3.2 שיעורי הקצבה לאלמנה –

לאלמנת עובד פעיל תשולם קצבה חודשית בהתאם למספר שנות העבודה של העובד בחברה, בשיעורים הבאים:

- לאלמנת עובד שעבד בחברה - לאחר שנת עבודה אחת או לאחר שנתיים - 20% משכרו הקובע.
- לאלמנת עובד שעבד בחברה - לאחר 3 שנים או לאחר 4 שנים - 25% משכרו הקובע.
- לאלמנת עובד שעבד בחברה - לאחר 5 שנים ומעלה - 42% משכרו הקובע.

3.3 שיעורי הקצבה ליתר השאירים –

- עד 5 שנות עבודה, תשולם ליתר השאירים קצבה בשיעור 10% מהשכר הקובע בעד כל אחד מהשאירים ובלבד שסה"כ הקצבה לאלמנה וליתר השאירים גם יחד לא תעלה על 50% משכרו הקובע של העובד ערב פטירתו.
- החל מהשנה החמישית לעבודתו ואילך תשולם ליתר השאירים קצבה בשיעור 15% מהשכר הקובע בעד כל אחד מיתר השאירים; ובלבד שסה"כ הקצבה לאלמנה וליתר השאירים גם יחד לא תעלה על 70% משכרו הקובע של העובד ערב פטירתו.

3.4 קצבת שאירים באין אלמנה או לאחר מותה –

- עד 5 שנות עבודה – יהיה כל אחד מהשאירים זכאי לקצבה בשיעור 10% משכרו הקובע של העובד ערב פטירתו, ובתוספת:
- 10% לכלל השאירים, אף אם אין יותר משאיר אחד, אם עבד המנוח עד שנתיים.
- 15% לכלל השאירים, אף אם אין יותר משאיר אחד, אם עבד המנוח 3 עד 4 שנים.
- האמור לעיל, כפוף לכך שסה"כ התשלומים לשאירי העובד על-פי סעיף זה לא יעלו על 50% משכרו הקובע של העובד ערב פטירתו.
- החל מהשנה החמישית לעבודתו ואילך יהיה כל אחד מהשאירים זכאי לקצבה בשיעור 15% משכרו הקובע של העובד ערב פטירתו, ובתוספת 25% לכלל השאירים אף אם אין יותר משאיר אחד – ובלבד שסה"כ התשלומים לשאירי העובד על-פי סעיף זה לא יעלו על 70% משכרו הקובע של העובד ערב פטירתו.

4. קצבת שאירים לידועה בציבור של גמלאי/עובד שנפטר :

באין אלמנה, תהא ידועה בציבור (כהגדרתה בסעיף 4.9 לנוהל אמ"א מס' 04-12-11 "פנסיה לשאירים") זכאית לקצבה כאילו הייתה אלמנה בתנאים הבאים :

- 4.1 ידועה בציבור, שבמועד פטירת העובד/הגמלאי זכאית לפנסיית אלמנה מכל מקור שהוא, תהא זכאית לקצבה מאת החברה רק אם הקצבה לה היא זכאית מחברת החשמל עולה על הפנסיה לה היא זכאית ממקור אחר. במקרה זה, הידועה בציבור זכאית לקצבה מחברת החשמל בגובה סכום ההפרש שבין הקצבה לה היא זכאית מחברת החשמל לבין הפנסיה אותה היא מקבלת כאלמנה ממקור אחר.
- 4.2 ידועה בציבור שהפנסיה אותה היא מקבלת ממקור אחר כאלמנה עולה על הקצבה אותה הייתה אמורה לקבל מחברת החשמל אלמלא קיבלה פנסיה ממקור אחר, איננה זכאית לקצבה מאת חברת החשמל ו/או לכל זכאות אחרת המגיעה לגמלאי חברת החשמל (חשמל בתעריף עובדי חברה, שי).

5. קצבת נכות :

5.1 קביעת זכאות לקצבת נכות –

נכותו של עובד פעיל תקבע כדלקמן : העובד ייבדק על-ידי ועדה רפואית. החליטה הוועדה הרפואית על נכות צמיתה, ימונה צוות רב-מקצועי, בראשות מנהל משאבי אנוש, ממונה הרווחה, ונציג ועד העובדים. הצוות הרב-מקצועי יקבע על סמך המלצות הוועדה הרפואית האם נכותו הצמיתה של העובד אינה מאפשרת לו למלא תפקיד כלשהו אחר בחברה. החליט הצוות הרב מקצועי כי העובד אינו יכול למלא תפקיד כלשהו אחר בחברה, ובאישור סמנכ"ל משאבי אנוש וארגון, יפרוש העובד לפנסיית נכות.

5.2 שיעור הקצבה –

עובד הזכאי לקצבת נכות תשולם לו קצבה, ששיעורה יהיה על-פי תחשיב מספר שנות העבודה שנקבע על ידי חברת החשמל, בהתאם לעקרונות, כלהלן :

- לאחר שנת עבודה אחת, ועד תום 2 שנות עבודה – 20% משכרו הקובע.
- החל מהשנה השלישית ועד תום 4 שנות עבודה – 25% משכרו הקובע.
- החל מהשנה החמישית ועד תום השנה החמישית – 30% משכרו הקובע.
- החל מהשנה השישית ועד לתום 25 שנות עבודה – 2% תוספת לכל שנת עבודה שמעבר לשנה החמישית ועד השנה ה-25 (עוד מקסימום של : $20\% + 2\% = 22\%$)

(70%).

אין תוספת לקצבת הנכות בגין שנות עבודה שמעבר ל – 25 שנים.

5.3 תוספות לקצבת הנכות בגין תלויים

5.3.1 תלוי לצורך סעיף זה :

-אישה/בעל.

-ילד, לרבות ילד חורג או מאומץ, עד הגיעו לגיל 18, או ללא הגבלת גיל- אם מסיבת מחלה אינו מסוגל לפרנס את עצמו.

-הורים של הנכה התלויים בנכה.

5.3.2 לאחר שנת עבודה אחת ועד לתום 5 שנות עבודה, יוגדל שיעור קצבת הנכות ב - 10% מהשכר הקובע בעד כל אחד מהתלויים בעובד הזכאי הנכה ובלבד שסה"כ הקצבה לא תעלה על 50% משכרו הקובע של העובד ערב נכותו. לאחר שש שנות עבודה יוגדל שיעור קצבת הנכות ב - 10% מהשכר הקובע בעד כל אחד מהתלויים בעובד הזכאי הנכה ובלבד שסה"כ הקצבה לא תעלה על 70% משכרו הקובע של העובד ערב נכותו.

5.3.3 תוספת הזכאות לקצבת נכות בגין תלויים תשולם בגין כל אחד מהתלויים כפי שיהיה בכל עת וכל עוד מתקיימת לגביו הגדרת תלוי כמפורט לעיל.

5.3.4 עובד/ת גרוש/ה הפורש/ת עקב נכות זכאי/ת לתוספת אחוזי קצבה בגין ילדים שגילם אינו עולה על 18 שנה, גם אם אלו אינם בחזקתו.

5.3.5 נישואיו של גמלאי/ת הפורש/ת עקב נכות או הולדת ילדים לגמלאי/ת כנ"ל, לאחר מועד הפרישה, לא יזכו את הגמלאי/ת בתוספת אחוזי קצבה.

5.3.6 עם שינוי מצבם המשפחתי (גירושין/פטירת בת זוג) או בהגיעם של הילדים לגיל 18, יופחתו אחוזי הקצבה בהתאמה.

6. קצבה – הוראות כלליות :

6.1 מועדי תשלום הקצבה –

הקצבה לגמלאים/שאירים הזכאים תשולם באותם המועדים בהם העובדים הפעילים הקבועים בחברה מקבלים את שכרם.

6.2 עבודה עד גיל 18 –

השנים בהם שירת העובד בחברה לפני מלאת לו 18 שנה לא תחשבנה כשנות עבודה לצרכי קצבה על-פי תקנון זה.

6.3 הפסקות בעבודה –

לצורך חישוב מספר שנות העבודה שעבד עובד בחברה יכללו הפסקות העבודה שיפורטו להלן בתקופת העבודה :

- חופשות שניתנו לעובד על-פי חוקת העבודה.
- היעדרות מחמת תאונה בעבודה.
- הפסקה שחלה בעבודה ושאינן לעובד שליטה עליה.

- שירות צבאי כמשמעותו בחוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה) תשי"ט – 1949 וכל היעדרות שלאחריו אם הוא חל בתקופה שדינה כדין שירות לפי סעיף 12 של החוק הנ"ל.

- שירות צבאי חלקי כמשמעותו בחוק החיילים משוחררים הנ"ל.

- היעדרות לתקופה של עד שנה אחת עקב השתלמותו או שליחותו של העובד מטעם המוסדות, בהסכמת החברה בכתב. מקרים של היעדרות מהעבודה לתקופה העולה על שנה אחת יובאו לדיון בין הנהלת החברה וועד העובדים.

6.4 זכויות מוחלטת לקצבה ליתום –

זכותו של היתום לקבל קצבה, לפי תקנון זה, היא מוחלטת ואינה תלויה במצבו הכלכלי, התעסוקתי, או המשפחתי של ההורה החי.

6.5 אחריות ההורה החי לקצבה ליתום –

האלמן או האלמנה יהיו אחראים להוצאת הקצבה לטובת היתומים לשם פרנסתם. אם יוכח שכספי הקצבה המשולמים לטובת היתומים, אינם משמשים את המטרה שלשמה הם ניתנים, רשאית חברת החשמל ו/או הקופה ו/או החברה המנהלת לשלם את הקצבה ליתומים האמורים בדרך נאותה אחרת.

6.6 דרך תשלום קצבה להורים –

קצבה להורים תשולם להם במישרין, ביחד או בנפרד, בהתאם לרצונם.

6.7 תשלומי סכומים חד פעמיים והיוון קצבאות –

הקופה אינה רשאית לשלם לעובד זכאי או לשאייריו סכומים חד פעמיים, לרבות היוון קצבתו, למעט ההיוון המותר בהסכמי העבודה כפי תוקפם ביום ההצטרפות או על-פי כל דין, ובכפוף להוראות תקנות קופת הגמל המרכזית לקצבה ולתקנות מס הכנסה. בהתקיים האמור לעיל, עובד הפורש לגמלאות או גמלאי שלא עברו שנתיים ממועד פרישתו, זכאי להוון עד 25% מקצבתו. ההיוון הוא למשך 6 שנים. למהוון תשולם קצבה מוקטנת בשיעור ההיוון למשך 6 שנים. בעת פטירת גמלאי זכאים שאיריו לקצבה, בהתאם לתקנות הפנסיה, כאילו לא נעשה היוון.

6.8 מניעת כפל קצבאות –

הזכאי לשתי קצבאות מאותו סוג לפי תקנון זה – הברירה בידו לבחור באחת מהן בלבד. לעניין זה יראו כל אחד מאלה סוג נפרד: קצבת פרישה, קצבת שאירים, קצבת נכות.

6.9 קצבת מינימום

עובד הפורש פרישת גיל או פרישת נכות ושיעור הקצבה שלו נמוך מ- 40%, ניתן להגדיל את שיעור הקצבה ל- 40% ובלבד שיתקיימו שני התנאים שלהלן:

- הקצבה המשולמת לו על-פי תקנון זה מהווה את הכנסתו היחידה של הגמלאי וכל עוד היא מהווה את הכנסתו היחידה. קצבה מהמוסד לביטוח לאומי לא תחשב כהכנסה נוספת לעניין זה.

- הגמלאי התקבל לעבודה בחברה לפני הגיעו לגיל 55.

6.10 זכויות עובדי חברה שהם בני משפחות שכולות –

6.10.1. על-פי החוק חלה חובה להעסיק אלמן/ה או הורה של נספה (חייל/שוטר/סוהר שנספו, וכן נפגע פעולות איבה אשר נפטר כתוצאה מהפגיעה) לרבות הורה חורג והורה מאמץ (בכפוף לחוק משפחות חיילים שנספו במערכה, תשי"י - 1950) הכשיר לעבודה, במשך תקופה שלא תעבור כדלקמן:

גבר עד להגיעו לגיל 72 ואישה עד להגיעה לגיל 67, זאת בעקבות תיקון מס' 35 לחוק "משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום)". בתחולה מ- 1/1/2014.

6.10.2. קצבת הורה שכול (הורה של חייל שנספה) בגמלאות/ פורש לגמלאות תוגדל לכדי 50% ובלבד שלא תעלה על הכפלה מלאה של הקצבה בגין תקופת שירותו הממשי של ההורה השכול בחברה.

למרות האמור לעיל, אם מגיעה להורה שכול, לפני הגדלת שיעור הקצבה, קצבה בשיעור של 45% ויותר, תוגדל קצבתו ב - 6% בלבד עד למקסימום של 70% פנסיה.

7. קצבה לשאירים בסמוך למועד פטירת עובד/גמלאי

7.1 שאירי עובד/גמלאי שנפטר יקבלו, בהתאמה, במשך שלושת החדשים הראשונים שלאחר יום הפטירה את המשכורת הקובעת לקצבה (100%) או את הקצבה המלאה ששולמה לגמלאי המנוח לפני פטירתו. תשלום הקצבה לשאירים לפי תקנות הפנסיה יחול מהחודש הרביעי שלאחר הפטירה של העובד/גמלאי.

7.2 שאירי עובד שנפטר כתוצאה מתאונה בעבודה יקבלו במשך ששת החודשים הראשונים שלאחר יום הפטירה את המשכורת הקובעת לקצבה (100%) ששולמה לעובד. תשלום הקצבה לשאירי עובד שנפטר לפי תקנות הפנסיה יחול מהחודש השביעי שלאחר הפטירה של העובד.

7.3 שיעור הקצבה לשאירי גמלאי שהיוון ונפטר, יהיה בשיעור הקצבה ללא היוון.

8. אין הקפאת זכויות

אין הקפאת זכויות בחברה (כנהוג בשירות המדינה), קרי, המתפטר מהחברה לא יהא זכאי לפנסיה עם הגיעו לגיל פרישה.

9. אין רצף זכויות עם מעסיקים קודמים.

שיעורי הפנסיה מחושבים אך ורק על-פי שנות העבודה בחברה.

10. החוק לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, התשע"ד – 2014, נכנס לתוקפו ביום 6/2/2015. החברה מיישמת את החוק כלשונו.

11. מעבר של חברי ההנהלה המועסקים במתכונת העסקה קיבוצית להעסקה בחוזים אישיים.

דירקטוריון החברה החליט על העברתם של חברי ההנהלה המועסקים במתכונת העסקה קיבוצית להעסקה בחוזים אישיים. בשלב זה עברו להעסקה בחוזה אישי רק סמנכ"ל משאבי אנוש וארגון ומנהל אגף משאבי אנוש. טרם סוכמו התנאים הסופיים לחוזים הבאים בין החברה לבין רשות החברות הממשלתיות והממונה על השכר באוצר והחברה לא יודעת להעריכם.

זכויות נוספת אשר אינן מובאת בחשבון בקביעת המחויבות האקטוארית בגין הטבות לאחר סיום העסקה

מענק בפרישה מוקדמת לפנסיה עקב פיטורין -

מענק בגובה של 50% מהמשכורת לכל שנת עבודה. המענק מחושב על בסיס שכר רגיל בתוספת שכר י"ג. מענק זה אינו מחושב על השנים שלגביהן זכאי העובד הפורש למענק שנים עודפות. שיעור המענק (50%) יקוּזז בשיעור של 1.111% עבור כל חודש עבודה מעבר לגיל 62 ועד לגיל 65, כך יוצא שהחל מגיל 65 שיעור המענק, לאחר הקיזוז, הינו 10% (בדומה למענק עד 35 שנות עבודה).

נציין, כי אם עובדת בוחרת להמשיך לעבוד בחברה לאחר גיל פרישה, ופורשת פרישת פיטורים מהחברה, תהא זכאית למענק בגובה 50% מהשכר, בהתאם ובכפוף לאמור לעיל, ככל עובד אחר.

פיצויי פיטורין בפרישה ללא פנסיה -

בעת פיטורין, ללא זכאות לפנסיה, זכאי העובד לתשלום פיצויי פיטורין בגובה של משכורת לכל שנת עבודה. בעת התפטרות לאחר תקופת עבודה ממושכת, משולמים פיצויים כאמור באם התקבל לכך אישור הרשויות המוסמכות. הפיצויים מחושבים על בסיס שכר רגיל בתוספת שכר י"ג.

תשלום פיצויים למנהלים בכירים הכפופים לחוזים האישיים של רשות החברות הממשלתיות

מנהלים בכירים המועסקים בחוזים אישיים של רשות החברות הממשלתיות, זכאים, באישור הדירקטוריון, לתשלום פיצויים נוספים בשיעור של עד 100% במועד סיום תפקידם בחברה. כיום בחברה מועסקים 9 מנהלים כנ"ל (כולל יו"ר הדירקטוריון).

זכויות והטבות נוספות לגמלאים

- בנוסף לאמור, גמלאי החברה זכאים למספר זכויות והטבות נוספות כמפורט :
- מענקי נישואין ולידה (כולל גילום המס)
 - שי לילדי פנסיונרים ושאיירים המשרתים בצה"ל (כולל גילום המס).
 - השתתפות החברה בעלות הקמת מצבה – במקרי פטירה מתאונת עבודה בלבד.
 - פיצויים במקרי מוות כתוצאה מפטירה בתאונת עבודה.
 - השתתפות חלקית של החברה בארוחות במתקני החברה – עד 10 ארוחות בחודש.
 - מלגות לימודים לילדי אלמנות הלומדים לתואר (אלמנות של עובדים שנפטרו במהלך עבודתם בחברה).
 - טיול לאלמנות של עובדים שנפטרו במהלך עבודתם בחברה.
 - הנחה בחיבור החשמל לדירה וכן בהעתקה או הגדלה של חיבור קיים.

הטבות אלו אינן מהותיות, ולא מחושבת התחייבות אקטוארית בגינן.

תקופת הודעה מוקדמת

הינה משך הזמן שבין ההודעה על סיום העסקת העובד לבין מועד כניסתה לתוקף, הנקבע בהתאם לתקופת העבודה בחברה. החברה רשאית בתקופת ההודעה המוקדמת להמשיך להעסיק את העובד או לוותר, בנסיבות מיוחדות, על עבודתו בפועל בתקופת ההודעה המוקדמת (כולה או חלקה). במקרה של ויתור, חייבת החברה לשלם לעובד דמי הודעה מוקדמת: שכרו הרגיל בלבד ללא תנאים סוציאליים. יש לציין כי במקרה של פרישת חובה/פטירת עובד קיים פטור מחובת הודעה מוקדמת.